



Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almenyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her:

<https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

CELIUS CHRISTIANSEN:

EN PIONERS HISTORIE.

ERINDRINGER FRA KRIGEN MELLEM
NORD- OG SYDSTATERNE.

I KOMMISSION HOS
CARL E. DYHRS EFTF. (AXEL FABIANSSEN).
AALBORG.

En Pioners Historie.

40 Aar i Amerika.

Erindringer fra Krigen mellem Nord-
og Sydstaterne.

Livsskildring af **Celius Christiansen.**

Absalonsgade 20, Aalborg.

Aalborg.

I Kommission hos Carl E. Dyhrs Eftf. (Axel Fabiansen).

Trykt i Ekspres-Trykkeriet.

1909.

FORORD.

Efter at jeg kom tilbage til Danmark og var kommen i Ro, faldt Tiden mig ofte lang. Mine Tanker vilde da uvilkaarlig vandre tilbage til Amerika.

Til Tidsfordriv begyndte jeg at opsætte paa Papir nogle af mine Oplevelser i De Forenede Stater.

Det kunde da træffe, at Slægt og Venner, der besøgte mig, fik Lyst til at se og læse, hvad jeg skrev.

Jeg lagde Mærke til, at de læste med Interesse det, jeg havde skrevet, og endmere ønskede de, at jeg vilde fortsætte med at skrive og engang udgive det i en Bog.

Jeg har nu nedskrevet ikke alene mine Erindringer, men tillige Udtog af min Dagbog, som jeg særlig førte i den Tid, jeg var borte i Krigten mellem Nord- og Sydstaterne.

Herved overgiver jeg det til Publikums velvillige Bedømmelse.

Celius Christiansen.

DET var i Aaret 1853, at vi tre Brødre, Anton, Celius og Christen Christiansen bestemte os til at rejse til Amerika. En gammel Ven af vor Onkel, Lars Mortensen, Skolelærer Rasmus Sørensen, som nogle Aar i Forvejen var udvandret, gav nu en Beskrivelse af Rejsen dertil og af Tilstanden i Amerika. Ved at læse denne kom vi til det Resultat, at vi muligt havde en bedre Fremtid for os der, end der kunde vente os her. Den 7. Maj 1853 sagde vi vore Slægtninge i Dollerup Farvel, for at begynde Rejsen til det fjerne Vesten.

Dengang var det en hel Begivenhed, naar nogen rejste til Amerika, og endnu større da vi var tre Brødre. Det var jo ikke som nu, da der daglig udvandrer mange fra de forskellige Egne af Landet. Med Dampskibet »Iris« afgik vi fra Aalborg til København, hvor vi landede næste Dags Morgen, derfra gik Rejsen videre med Dampskib til Kiel, og derfra med Tog til Hamborg. Der opholdt vi os et Par Dage, og jeg mindes endnu efter 50 Aars Forløb, at vi havde megen Glæde og Nytte af dette Ophold. Vi fortsatte da Rejsen med Dampskib til Hull i England og derfra med Tog til Liverpool. Paa Rejsen over England saa vi mange for os forunderlige Ting. Vi kørte igennem mange Tunneller, hvor der var saa mørkt, at man ikke kunde se, til andre Tider var vi højt oppe i Luften, og ved at se ned, saa

Huse, Mennesker og Dyr ud som Ubetydeligheder. Ligeledes var det forunderligt for os at se de mange Baneanlæg, Togene susede omkring os fra alle Kanter. Sommeren var paa den Tid i sin skønneste Pragt; Markerne var dækket af Græs og Blomster, Træerne var grønne, og Tjørnehækkene, hvorimellem der var plantet Frugttræer, var som Rammer om store og skønne Prospekter, blandt andet saa vi store Faare-flokke, hvor Faarene havde saa lang Uld, at det næsten naaede til Jorden. Endelig naaede vi Liverpool, og efter et Par Dages Ophold der, gik vi ombord paa et stort tremastet Sejlskib, kaldet »Trancit«. Efter Sigende var vi 900 Passagerer, hvoraf Størstedelen var Irlændere, nogle faa Skandinaver og Englændere. Til saa mange Mennesker skulde der jo megen Proviant, desværre var det ikke ret beregnet, og derfor maatte Passagererne sulte som Hunde. Vi fik uddelt i raa Stof, det vi skulde have, og maatte selv tilberede det. Den Proviant, vi modtog, bestod af Ris, Mel, Beskøjter og Vand. Det var ikke fede Retter, der serveredes med, og naar tilmed Beskøjterne var fulde afOrm, kan man vel gøre sig en Mening om, hvor stor Appetit, der skulde til, for at faa disse Hærligheder til Livs. Dernæst var der kun et Fyrsted til alle disse Mennesker; selvfølgelig var der jo megen Strid om, hvem der først skulde til, og der blev jo fyret baade Dag og Nat. Heldigvis var vi Brødre bedre stillede end de fleste Passagerer, vi sejlede paa anden Klasse og havde en god Madkurv med fra vor Onkel og Tante i Dollerup, dernæst var det ordnet saaledes, at vi skulde have en Del Vin ombord, dette solgte vi til Søfolkene for at skaffe os lidt ordentlig Mad; alligevel sultede ogsaa vi, saa vi fik et rigtig godt Begreb om, hvad

Sult er. Vi havde vel en Del Mad med; men da Rejsen over Havet tog 35 Dage, skulde der meget til for at mætte tre sultne Munde.

Endelig landede vi ved det forjættede Land, Amerika, i Storbyen New-York. Faa Timer efter Landstigningen spredtes vi rundt omkring i det store Land, og det var med et vist Vemod, da vi skulde sige hinanden Farvel, vi som under Rejsens Besværligheder havde lært hinanden at kende.

Vi tre Brødre rejste da pr. Jernbane fra New-York. — Rejsen gik langs med den smukke Hudson River (Flod), hvor vi saa mange smukke Lystdampere fulde af Passagerer. Ankomne til Albany, Hovedstaden i N. Y. Stat, kom vi ombord paa en Færge, der førte os over Floden, og derfra igen med Tog til Buffalo i samme Stat.

Rejsen med Tog gennem Amerika var i den Tid meget besværlig for Emigranterne. De maatte sidde paa Træbænke, og Toget var saa overfyldt med Rejsende, saa det var umuligt at ligge ned, til lige var Banen saa ujævn, at det til Tider syntes at blive gjort alt for at ryste Livet ud af os.

I Buffalo kom vi ombord i et Dampskib, som førte os over Erie Søen (Lake Erie) til Byen Toledo i Ohio. Vi landede ved en Bro, der gik ud i Søen. Efter at vi var kommen i Land, maatte vi gaa en lang Vej gennem Morads, der var brolagt med Træstammer; under denne Vandring hørte vi en besynderlig Gøen, som gjorde os ikke lidt ængstelige, da vi troede, at det var vilde Dyr, som i denne vilde Egn let kunde overfalde os. Vi har siden erfaret, at det var en Slags meget store Frøer, kaldet »Bull Frogs«, der giver denne haarde dumpe Lyd fra sig.

Fra Toledo gik Rejsen igen pr. Bane til Chicago, der kom vi ombord paa et Dampskib, som førte os over Lake Michigan (Michigan Søen) til Milwauke. Ankommen dertil blev vi indlogerede i et Hotel kaldet »Napoleon House«.

Den næste Dag, som var den 4. Juli og Amerikanernes Grundlovsdag, begyndte med Kanonskydning, ligesom der paa mange andre Maader forsøgte at gøre Allarm. Senere hen paa Dagen marcherede saavel militære som civile Afdelinger i store Processioner, og hver Afdeling havde et Musikkorps i Spidsen.

I Milwauke fandt vi flere Landsmænd, som var meget venlige imod os. En Herr Mosin, en Københavner, var særdeles vel omtalt, han raadede os til at rejse ud til Farmerne for at lære Sproget og Forholdene at kende, som han sagde var meget forskellige fra, hvad vi var oplært i. Efter et Par Dages Ophold i Milwauke rejste min ældste Broder og jeg ud til Racine Prærien til en Dansk ved Navn Lutkin, der drev Købmandsforretning; han fik os straks anbragt hos 2 af de største Farmere der paa Egnen. Vor yngste Broder rejste syd paa til Missouri for at prøve Lykken der.

Vi havde saaledes naaet Maalet for vor Rejse og skulde nu til at begynde at lære igen, det var mange Gange meget trivielt, mest dog fordi vi ingen Kendskab havde til det engelske Sprog.

Da Sommeren var forbi, fik vi Arbejde ved Anlæg af en Jernbane. Med Undtagelse af et lille Stykke Jernbane fra Milwauke, var denne Bane, vi arbejdede paa, den første, der blev anlagt i Wisconsin. Denne blev anlagt fra Racine til en By ved Navn Burlington. Vi maatte arbejde 12 Timer daglig

for en Dollars om Dagen, og deraf betale for Kosten, som mange Gange var meget daarlig tilberedt; og vort Ophold i et Fjælskur (Shanty) var meget kummerlig paa Grund af dets daarlige Modstandsevne til at holde Sne og Kuld ude.

Næste Foraar gjorde vi os færdige til at gaa ud at købe Land. Efter et Ophold i Milwauke paa nogle Dage gik vi tillige med en dansk Mand og hans Hustru ombord paa et Dampskib, som førte os til en By ved Navn Two River ved Michigan Søen, efter at vi var landet der, begav vi os straks paa Rejsen til en Plads, som den Gang kaldtes Cooperstown. Vi var nemlig bleven enige med Mr. Mosin i Milwauke om, hvis det tilfredsstillede os, da at tage et Stykke Land der paa 160 Acres for 225 Dollars. Vi naaede en lille By, som kaldtes Miskgot, hvor vi blev Natten over, den anden Dag begav vi os igen paa Vandring igennem en meget stor Skov, og efter en lang og møjsommelig Trasken over Bak og Dal, naaede vi omsider til et Sted, hvor der boede en dansk Mand, der tog meget venligt imod os, baade han og hans Hustru talte med os og gjorde alt, hvad de kunde, for at vi skulde føle os tilfreds med Egnen.

At det ikke saa meget indbydende ud, er let forstaaeligt, naar man tænker sig de uendelige Skove med vældige Træer og ingen Veje. For at finde fra den ene Nabo til den anden, var der hugget et Stykke af Barken af de største Træer. Dette kunde om Dagen tjene til Vejledning, men i Mørke var der intet, og desværre var Mørket meget fremtrædende i de store skyggefulde Skove.

Efter at vi havde besøgt alle de Danske der paa Pladsen, de bestod af godt et halv Dusin Familier,

der alle talte meget fordelagtigt om Landet og ønskede, at vi skulde dele Lod med dem, bestemte vi os da til at købe før nævnte Stykke Land af Hr. Mosin. Vor Medrejsende havde allerede købt 40 Acres Land. Saa maatte vi atter paa Rejsen til nærmeste By for at gøre Indkøb af det nødvendigste for vort Ophold, og for at føre vor Medrejsendes Hustru derud, hvor vi agtede at begynde vort Nybyggerliv; dertil hyrede vi en gammel Ungkarl, som havde et Par unge Stude, og med dem for en Vogn, som var lejet af en anden Mand, gik det nu løs gennem Skoven. Begrundet paa at Studene var unge og ikke synderlig godt lært til at lystre Kommando, blev det en lidt ejendommelig Køretur. I Skovene brugtes nemlig ingen Tømme til at styre med. Studene maatte lære at gaa til højre eller venstre eller staa ved forskellige Tilraab. Det saa derfor lidt halsbrækkende ud, naar disse halvville Dyr fo'r af Sted over Stok og Sten uden Mulighed for at holde dem; men værst var det dog, naar Vognen hvert Øjeblik stødte saa haardt imod Træerne, at det meget maatte befrygtes, at den vilde blive knust, hvilket dog ikke skete. Efter en lang og besværlig Køretur, der varede til langt ud paa Aftenen, naaede vi Bestemmelsestedet.

Den næste Morgen var vi tidligt oppe for at gøre vore Indkøb og faa Vognen læsset til Afrejsen. Da vi var færdige, tog vi af Sted, og vi fik nu, foruden den omtalte Hustru, en ung Tysker med. Denne Tysker havde i længere Tid arbejdet hos en dansk Farmer, hvor han havde lært lidt dansk. Rejsen gik nogenlunde godt en lang Tid, dog maa det bemærkes, at vor Kusk saavel som Tyskeren blev noget højrøstede og muntre, hvilket

gav sig tilkende ved Sang og en voldsom Behandling af de stakkels Stude, der nu ligefrem fløj af Sted og gjorde det meget besværligt for os at følge med. Rejseselskabet maatte nemlig af flere Grunde spadsere bag efter Vognen. Der kunde jo spørges, af hvad Grund Kusken og Tyskeren var blevne saa muntre, og her er Svaret: Tyskeren havde i al Stillehed faaet en Dunk Whisky paa Bunden af Vognen, og de glemte ikke, naar de saa, at vi var i passende Afstand, at faa den kære Ven frem for at nyde noget af dens kvægende Indhold.

Efter flere Timers Kørsel naaede vi frem til en Farm, hvor en norsk Familie for et Aarstid siden havde begyndt at rydde Skoven. Da de hørte, at vi var Danskere, vilde de endelig, at vi skulde blive Natten over hos dem, da det nu snart var Aften. Vi var allesammen meget glade ved Tilbudet med Undtagelse af Kusken, som ikke vilde lade sig overtale til at blive, ham lod vi saa gaa med sine Stude, da det allerede begyndte at blive mørkt, og han tillige var saa omtaaget af Whiskyen, at vi kunde risikere, at Vognen med samt dens Indhold vilde blive knust mod Træerne, saafremt vi kørte videre. Det viste sig nu ogsaa, at vi havde handlet rigtigt for vort eget Vedkommende, men Kusken havde det nær kostet Livet; thi paa Vejen hjem var han kommen til at drive over en Flod, og da der endnu ikke var bygget nogen Bro, og Vandstanden var høj, formedelst Snetøning, maatte han jo ud i Vandet. Dette var tillige opfyldt med Træstammer, som paa den Tid af Aaret blev dreven med Strømmen til de store Savværker ved Byerne.

For nu ikke at blive vaad, besluttede han at ride over Floden paa en af Studene; idet de kom

lidt ud, faldt Studen med Rytteren imellem Træstammerne, og Rytteren kom nederst, hvorfor Studen i Hast naaede over til den anden Side, medens Kusken adskillige Gange maatte gøre Bekendtskab med Bunden, som paa dette Sted bestod af en solid Stenmasse. Da Strømmen havde en rivende Fart, var det meget besværligt at staa fast paa Benene, men efter en Del Anstrengelse naaede han dog Land mere død end levende, men fuldkommen ædru.

Vi tilbageblevne blev nu enige om, at jeg skulde samme Aften gaa til Cooperstown for at faa et Par Stude hyret af en anden Mand til at trække Vognen til sit Bestemmelsessted.

Dette Hverv udførte jeg ogsaa og var tilbage næste Morgen tidlig, hvor jeg fandt vor Kusk, som tilsyneladende var meget misfornøjet med sig selv for sin daarlige Opførsel imod os den foregaaende Dag.

I Løbet af Dagen naaede vi vort fremtidige Hjem i god Behold.

Med god Grund kan der nu spørges: hvorfor rejse saalangt igennem øde Skovstrækninger til lige saa øde en Plads udenfor al Civilisation. Jeg véd det ikke, men lad os kalde det en Tilskikkelse; thi en Plads lig denne vilde sent blive optaget, havde det ikke været for Folks Uvidenhed om og Ukendskab til, hvor haardt Arbejde og hvormange Strabadser, der maatte døjes for at komme i Besiddelse af et meget tarveligt Hjem.

Nu var vi her, og Spørgsmaalet om vi kunde danne os et Hjem i denne vilde Urskov med den lille Kapital, vi var i Besiddelse af, blev besvaret meget tilfredsstillende af de gode Danske, som vi

kom i Berøring med. Her var Familier, som havde boet her i 6 Aar, og de havde da holdt Livet til Dato, og efter deres Mening vilde det blive meget vanskeligt at finde saa frugtbar Jord noget andet Steds.

Vi besluttede da at blive der og dele Lod med de andre, der tilsyneladende meget ønskede, at vi skulde blive der.

Min Broder og jeg blev indkvarteret hos en Farmer, som hed Lærke og var Søn af en Skolelærer paa Sjælland. Han havde allerede levet 4 Aar her paa Pladsen. Endnu erindrer jeg, at det saa mig meget mistænkeligt ud, hvad der var udrettet, og hvor liden Fremgang, der var gjort i disse Aar; heller ikke kunde vi lade være med at give vor Mening tilkende, nemlig at det ikke saa meget lovende ud for Fremtiden; men Herr Lærke fik os snart ud af disse Tanker ved sin Bevisførelse. Han sagde, det er ikke alene godt her, men det er den bedste Plads i hele Wisconsin om ikke i hele Amerika. Ja, just denne Jord, der var af en saadan Beskaffenhed, at den kunde frembringe saa overordentlig meget, at en Familie kun behøvede et meget lille Stykke Land for at blive rigtig velhavende.

Vi var jo nu engang kommen dertil, og man kan komme til at tro paa de mest utrolige Ting, naar man hører det af Folk, som man har fattet Tillid til.

Jeg skal ikke komme ind paa Enkelthederne, men kun tilføje, at vi tog Arbejdet op med de største og bedste Forhaabninger om en rig og lykkelig Fremtid.

Det første, vi maatte begynde med, var at rydde Skovens store Træer, og vi huggede ned af dem,

det bedste vi kunde, og da vi efter et langt og haardt Arbejde havde faaet et efter vor Mening stort Stykke Land ryddet, saa skulde vi have det alt-sammen samlet i store Bunker for at brænde det.

Vi henvendte os da til vor gode Ven, Herr Lærke, om Hjælp.

Der fordres nemlig 3 Mand til at rulle med de store Træer, skønt de var overhugget i passende Længder, og der skal et Par stærke Okser til for at trække disse Kævler eller Logs sammen, saaledes at de kan blive stablet op i store Stabler eller Bunker.

Herr Lærke kom med sine Okser, og hans Broder fulgte med, saa vi blev 4 Mand til at tage fat, 1 til at drive Okserne og 3 til at rulle Træstammerne op.

Det var altsaa vor første Erfaring med Log-rulning, det behøves vel neppe at siges, at der maatte løftes af al Magt, ja, mange Gange ogsaa meget over, hvad almindelige Mennesker magter.

Da dette Arbejde var udført, ønskede jeg meget at vide, hvor stort et Stykke Land, vi nu havde til Dyrkning.

Herr Lærke var sikker paa, at der mindst var 2 Acres og maaske mere.

Det gav os jo stort Mod, at vi allerede havde saa stort et Stykke vundet fra Skoven, dog kan jeg ikke sige andet, end vi var lidt tvivlende, eftersom vi var begyndt at undervurdere Herr Lærkes Vidunder-Historier; men, tænkte vi, der maa da i hvert Tilfælde være 1 Acres Land. Men heller ikke dette slog til, vi fandt nemlig ved senere Opmaaling, at der var knapt $\frac{1}{4}$ Acres Land.

Jeg skal nu ikke forsøge at berøre Herr Lærkes

Troværdighed mere, kun et lille Træk, som jeg kommer til at tænke paa. En af mine Landsmænd, en Jyde, som kom hertil et Aarstid efter os og købte et Stykke Land, han var lidt af en Særling, levede og døde som Eremit i Skoven, hans Kendskab til Folk og hans Bedømmelse af dem var ikke altid fejl, han blev engang spurgt, hvad han mente om Folkene der paa Pladsen, og svarede da: Oh, de sejer all æ bette kun Løwn aa æ bette kun San anner en Lærke fo de er aal sku Løwn. — — —

Vi havde ikke været længe der paa Pladsen, førend en Mand kom ud til os fra Depire, den By var da County Sæde, hvor Retsforhandlinger af enhver Art blev udført af Mænd, som var valgt dertil af Folket i hele Countyet.

Mandens Ærinde til os var af to Slags. Det første var, at han skulde underhandle med os om vore Stemmer.

Der var nemlig en anden By ved Navn Green Bay, hvor Indbyggerantallet var gaaet over Depires, hvorfor de troede at have Forret til Countysædet. Der skulde nemlig bygges et nyt Courthouse (Raadhus) paa Countyets Bekostning, og det skulde afgøres ved Flerstemmighed, hvilken af de to Byer, der skulde nyde dette Gode.

Det andet Ærinde, Manden havde, var at han skulde holde et politisk Foredrag for os, der var netop paa den Tid begyndt at danne sig et nyt politisk Parti; nemlig det republikanske. Dette Partis Hensigt var at modarbejde Slaveriet, der paa den Tid blomstrede i al sin Grumhed.

Siden den Dag har jeg været en nidkær Arbejder for det republikanske Parti.

Manden havde i Tilslutning til sit første Ærinde

Tilladelse fra Byen Depire til at byde 2 Dollars for hver Stemme, der kunde gives paa Valgdagen, imod at Vælgerne forpligtede sig til at bruge Pengene til Opførelse af et Hus, der kunde benyttes baade som Skole, Kirke og som Mødested paa Valgdagene.

Naar vi kom saa vidt, at vi kunde organisere et Township, da der at vælge Town-Embedsmændene og andet, der maatte forefalde.

Foruden de 2 Dollars blev vi budt fri Tæring paa Rejsen.

Dagen kom og alle Mænd over 21 Aar rykkede ud. Vi skulde samles paa Midtvejen, ca. 10 engl. Mil fra de flestes Hjem, i en Tyskers Hus ved Navn Bibelhouse, derfra skulde vi have Vejledere, da der endnu ikke var nogen Vej gennem Skoven.

Da vi blev samlet der, flød det rigeligt med vaade Varer.

Det var første Gang, jeg smagte Whisky, det smagte mig ikke, hvorfor jeg drak meget sparsomt deraf. Der var dog andre, for hvem det syntes at være en kostelig Drik.

Der blev ogsaa drukket en tynd Sirup, lavet af en Saft, som var aftappet af store Træer i Skoven, den var meget velsmagende, det var ogsaa første Gang, jeg nød af den Slags.

Tiden kom, da vi maatte begynde vor Vandring, da der var mange Mil til Byen, over Stok og Sten, ja, over mange nedfaldne Træer.

Det viste sig snart, at nogle af Selskabet havde nydt for rigeligt af Whiskyen. Der var 2 af dem, som snart bukkede under og laa døddrukne. Hvad skulde vi nu gøre? Kunde vi ikke bringe dem til Byen, var der 4 Dollars tabt og tillige 2 Stemmer, der muligt kunde faa afgørende Betydning

ved Valget. Gode Raad var nu dyre, men de kom, og snart blev en Bærebør for hver tillavet, og de blev lagt derpaa, og vi skiftedes da til at bære dem. Heldigvis havde den friske Luft en saa stærk Virkning paa dem, at Rusen efter et Par Timer gik over, saa de selv kunde gaa Resten af Vejen.

Det blev jo noget sent, før vi naaede Byen, men vi kom dog tidlig nok til at kunne deltage i Dansen, som der var gjort Forberedelser til i et Hotel, hvor vi senere paa Aftenen nød et godt Aftensmaaltid.

Den næste Dag gik vi pligtskyldig til Valgstedet og afgav vore Stemmer.

For de fleste af os var det første Gang, vi som amerikanske Borgere skulde være med til at afgøre, hvem af de kæmpende Parter der skulde sejre. Det viste sig, at vi ikke var de sejrende, da Greenbay ikke havde saa faa Stemmer flere end Depere.

Greenbay blev saa Countysædet for Brown-County, og Countyhuset blev altsaa bygget der, og Greenbay er i Aarenes Løb bleven til en meget stor By.

Depere maatte saaledes afstaa sine Privilegier efter at have gjort store Opofrelser af Tid og Penge.

Vi Danske fik, hvad vi var lovet, og maatte nu gøre Skridt til at holde vore Løfter.

Ved Raadslagning blev det bestemt at bygge et Blokhús, og da Pengene, vi modtog, ikke vilde række til mere end Udgifter til Materiale, Tag, Loft, Gulv, Vinduer og Døre, mødte vi saa hver med sin Økse, hvor Huset skulde staa.

Først maatte Byggepladsen ryddes for de store Træer, som der stod, dernæst maatte der udsøges

og nedhugges passende Træer til Huset, disse som var af den stærke Rokelm, maatte jo alle være omtrent lige tykke for at passe sammen i Væggene. De blev renhugget paa to Sider, og Plads til Vinduer og Døre blev udhugget efter at Huset var bygget op. Huset var bygget i Firkant, lidt længere end bred.

Med Undtagelse af en Mand, som paatog sig Ledelsen af Byggeriet, arbejdede vi alle uden Betaling..

Medens vi huggede Træerne til Huset ned, saa jeg for første Gang et Dyr med 4 Ben, Hud, Haar og Hale, der kunde flyve lig en Fugl, skønt det ingen Vinger havde, men anvendte Fødderne som Vinger, der var nemlig Hinder mellem Tæerne, som udvidede sig under Flugten fra Træ til Træ, og den store buskede Hale blev benyttet som Ror til at styre med.

Efter en Tids Forløb var Huset færdigt og kunde indvies som den første Kirke i dette Vildnis. Indvielsen skete en Søndag af en Skolelærer, som boede i Nabolaget, som med nogle velvalgte Ord forklarede Hensigten med Huset og det Gode, det kunde blive for Kolonien, at den nu havde et Hus, hvori den kunde samles og afgøre sine fælles Anliggender. Derefter læste han en Prædiken af en Prædikenbog.

Formodentlig var de religiøse Følelser dog ikke derved bleven vakte, i alt Fald for nogles vedkommende; thi efter at Mødet var sluttet, og de fleste var gaaet hver til sit Hjem, saa var der nogle, som havde et Mellemværende at afgøre, og de blev straks højrøstede, og efter god gammel dansk Skik glemte de heller ikke at slaa i Bordet, saa det dundrede; men for at spare paa Næverne brugte

de Salmebøgerne. Saaledes endte vort første kristelige Møde og Husets Indvielse.

Min Broder og jeg satte nu alt ind paa at rydde Skoven. Træerne maatte afhugges i passende Længder, selv Toppen maatte hugges, for at det kunde pakkes tæt sammen og brændes. Hensigten var at faa et stort Stykke Land ryddet i Løbet af Sommeren og tilsaa det om Efteraaret med Rug, det lykkedes ogsaa, og vi fik megen Ros for vor Dygtighed til at bruge Øksen, idet vi var naaet videre paa den Tid end de fleste med det som almindelig blev kaldet »Klaringen«, nemlig det Stykke Jord, som var ryddet.

Allerede den første Sommer havde vi ofte Besøg af Indianere, undertiden i store Skarer. De jagede og skød ned af de mange store Dyr, som der i den Tid var Overflødighed af. Det var ikke til liden Forskrækkelse for os den første Gang en meget stor Skare af vilde Indianere kom strejfende, og paa et Nu var vi omringede af en Mængde Mænd, Kvinder og Børn og ikke faa smaa Heste, der bar deres Huse, kaldet »Wigwam« og som bestod af lange Stokke og Tæpper, der var vævet af Græs eller Rør og saa meget holdbare ud. Stokkene og Tæpperne hang paa Siderne af Hestene, og Børnene med samtlige Husgeraad laa ovenpaa.

Karavanen var paa Rejse til Greenbay, og formentlig havde vor lille Aabning i Skoven vakt deres Opmærksomhed. De forlod os ligesaa stille som de var kommen, kun en ung Kvinde talte til os og spurgte, om hvor langt der var til Greenbay.

Efter den Tid blev vi mere fortrolig med de Vilde, eftersom det ikke blev nogen Sjældenhed at se dem der paa Eggen. I Løbet af Sommeren blev

vi dog ikke lidt overrasket ved at se en Indianer-Familie rejse sin Wigwam nær ved vort Loghus. Vi havde nu nære Naboer, men ikke af dem, som vi helst ønskede. Det syntes dog, at de ønskede, at vi skulde fatte Tillid til dem og forstaa, at de ikke mente noget ondt med os; thi en Morgen, som vi kom op til vort Hus, var Indianeren dér med en af sine Drenge, der bar lange Strimler af Kød, som var skaaren ud langs med Ryggen af et stort Dyr.

Min Broder, som kom først, blev derfor ved Tegn anmodet om at modtage Gaven; men da han paa det bestemteste nægtede at tage imod den, var det klart, at Manden blev meget misfornøjet, han lagde den ene Haand paa Brystet, og den anden rakte han op mod Himlen, for som jeg tænkte at give tilkende, at han troede paa en Gud.

Jeg har aldrig ment, at min Broder handlede rigtigt i at afvise Manden. Det var ogsaa tydeligt at se, at Manden i højeste Grad var misfornøjet, og vi kunde maaske have nydt meget godt ved at have modtaget det, som Indianeren godt kunde undvære. Det viste sig, at han var en vældig Jæger, der hver Dag kunde skyde Dyr, medens vi vanskelig kunde komme paa Skudvidde af dem, begrundet paa vor tunge Gang, hvorved Dyrene kunde høre os, før vi kunde se dem.

Her en lille Tildragelse, som foregik hen paa Vinteren. Indianerne havde da faaet Besøg af to unge Indianere, som var kommen fra en Plads, kaldet Two Riwers, hvor de havde arbejdet i en Savmølle, de havde medbragt en Del Whisky, som Indianerne kalder »Ildvand«. Det traf netop, at jeg var alene i vort Hus, da min Broder var fulgt med

en anden dansk Mand til Greenbay for at købe Proviant.

Da Mørket faldt paa, begyndte Lystigheden i Wigwammen, der blev sunget og trommet af Hjertens Lyst. Trommen afgav en hul og dump Lyd, der i Forening med deres Sang lød helt grufuld, men endnu mere haarrejsende lød det, naar de allesammen gav nogle frygtelige Skrig og Hvin, der i den stille Nat og den store Skov gav Genlyd af saa skrækkelig Art, at jeg for mit Vedkommende ikke kunde tænke paa Søvn den Nat. Jeg maa tilstaa, at alt, hvad jeg havde læst om de Vilde i Amerika, kom til at staa for mig som skrækkelig Virkelighed.

Natten forsvandt dog, uden at der blev tilføjet mig nogen Skade.

Hen paa Morgenens kom en af de unge Indianere og bad om at faa nogle Kartofler, som jeg gerne gav ham, han fik en Spand fuld, og da han bragte Spanden tilbage, havde han et meget stort Dyrelaar med, som han gav mig, saa var Kartoflerne godt betalt.

Ved samme Lejlighed fik vi at se, hvorledes Indianerne konserverede deres Kød, saa de kunde holde det friskt i længere Tid; ved Ild og Røg var der dannet en haard Skorpe omkring Kødet, og naar den blev afskaaren, var det øvrige lige saa friskt som den Dag, det var slagtet. Som allerede bemærket var det et stort Stykke Kød, han gav mig, saa vi havde ferskt Kød deraf for længere Tid.

Straks derefter rejste denne Familie fra vort Nabolag, og vi saa dem ikke i mange Aar; saa en Dag, da vi havde solgt Farmen og var ved at pakke sammen til Afrejsen, blev jeg ikke lidt forundret

ved at se vor gamle Nabo; han havde forandret sig meget, hans Haar var bleven hvidt, men han var endnu den samme høje, ranke Skikkelse, som da jeg første Gang saa ham.

Han forsøgte ved Gebærder at give sin Forundring tilkende for min Hustru over den Forandring, der var sket; Skoven var forsvunden, og i Stedet for vilde Dyr var der nu tamme Faar, Køer, Heste og Okser.

Jeg vil nu fortælle lidt om Organisationens af vor Township for at blive indlemmet i Countyet.

Regeringen fik nemlig en Lov sat igennem, at det Land, som endnu ikke var optaget af et vist Distrikt, maatte for Eftertiden sælges for 50 Cent pr. Acres; forhen var det efter Loven 1 Dollar 25 Cent pr. Acres. Det hjalp til at faa Folk til Egnen, de strømmede nu til i store Skarer og optog Land, saa det varede ikke længe, før Tallet af Nybyggere blev stort nok til at banke paa Countiets Dør med Anmodning om at blive optaget som Township i Brown County.

Men før dette kunde ske, maatte Nybyggerne være enige om et Navn til det ønskede Township. Tillige maatte de samles paa en bestemt Dag og ved Stemmeferien vælge Embedsmænd, som for et Aar skulde varetage Styrelsen af alle Townets Anliggender.

Et Townships Embedsmænd bestaar først af, hvad der kaldes »the Townboard«, nemlig fire Personer, en Chairman (Formand), to Supervisors og en Town Clerk (Skriver).

Chairmanden skal paa bestemte Dage møde paa the Courthouse (Raadhuset) med de andre Townchairmænd for at ordne Countiets Anliggender.

Af andre Town-Embedsmænd er der en eller to Assessors, som en Gang aarlig skal sætte sig i Kundskab om hver Individs Stilling, hvor meget det ejer dels i Landejendom, dels i Kreaturer og rede Penge, som der trækker Renter, for derefter at bestemme Skatteevnen, en Treasurer, som skal modtage og samle Skatten og aflægge Regnskab derfor til County-Embedsmændene, en Highway Officer, der skal sørge for, at Vejene bliver holdt i god Stand.

Som Retspleje og Politi skal der vælges fire Justice of Peace (Fredsdommere) og to Constabler (Politibetjente).

Dette er omtrent alle de Embedsmænd, der fordres for et Township. I nogle Stater kan der forlanges flere, i andre mindre.

Efter at vor første Valgdag var overstaaet, og Embedsmændene var valgt, blev en Ansøgning indgivet til Rigsdagen i Madison, som er Hovedstaden i Wisconsin, for der at gennemses og drøftes, om det var lovmæssigt ordnet for at Optagelse i Countyet kunde finde Sted.

Ansøgningen blev bevilget, og vi sejlede ind under Navnet »New Denmark«, (Ny Danmark), antagelig det tredie eller fjerde Township i Brown County.

Vi skulde nu prøve at staa paa egne Ben; indtil den Tid havde vi staaet som en Del af Depere Township, som paa bedste Maade havde søgt at hjælpe os tilrette; men formedelst den store Afstand fra os, kunde der ikke gøres meget.

Den Gang, vi organiseredes til Township, manglede alt, hvad der hører til Veje, Broer og lignende, og naar det betænkes, at vor nærmeste By

eller Handelsplads var 20 engl. Mil fra os, saa kan det let ses, at vi havde overtaget et Kæmpearbejde, hvor kun unge Kræfter med noget Haab kunde forvente en Fremtid.

Det er jo selvfølgelig, at der skal Tid til at omdanne en Egn, som er tilvokset med Skov, til et nogenlunde hyggeligt Farmerhjem for civiliserede Folk. Dette er dog tilfulde sket med New Denmark, der er gode Hjem med rigelige Indtægter til at leve ret behageligt der.

Det kunde muligt interessere at vide, hvor stor et Stykke Land et Township indbefatter. Det bestaar af 36 Sectioner, hver paa 640 Acres Land, altsaa et Areal af lidt over 23,000 Acres Land. Da nu én Familie kan leve godt paa 40 Acres Land, saa kan det let beregnes, hvor mange Mennesker, der kan ernære sig godt i et Township.

Der kunde spørges, hvorledes faar en Familie Opholdet, indtil Landet bliver opdyrket? For manges Vedkommende er det en meget vanskelig Sag. Er der ikke nogen egentlig Kapital at begynde med, saa maa der søges efter ekstra Fortjeneste, som heldigvis altid kan faas i Skovene. Der er nemlig Kompagnier, som opkøber store Strækninger af Land med Fyrreskove. Disse rejser saa ud om Efteraaret med en Styrke af Arbejdere og bygger hvad her kaldes »Logging Champs«.

Saasnart Sneen begynder at falde, begynder Nedhugningen af de store Fyrretræer, som derefter læsses paa dertil indrettede Slæder, hvorpaa de føres til den nærmeste Flod for naar Foraarsvarmen kommer at flyde med Strømmen ned til de store Savmøller.

Et stort Gode for Nybyggere er det, at der til

en vis Tid af Foraaret af de mange Sukker-Ahorn Træer, som her findes, kan udtappes en sød Saft, som kan tilberedes dels til Sirup og dels til Sukker og er meget sund og velsmagende; det er særlig paa den Tid, da Frosten gaar af Jorden, at dette kan ske.

Paa den Tid er det meget almindeligt med frostklare Nætter og sollyse Dage, og disse egner sig godt for Arbejdet, som maa passes Nat og Dag, indtil Kogningen af Saften er udført, hvilket sker i en stor Jerngryde. Købet af denne Gryde er den eneste Pengeudgift, der fordres.

Det hele foregaar paa følgende Maade. En Mængde mindre Trætruge laves, mindst to til hvert Træ, og dertil et stort Trug, som kan rumme henved 200 Spande Saft, som fyldes deri hver Aften.

I hvert Træ, som tappes, hugges 2 à 3 Fod fra Roden et Mærke lig et V. Under dette bliver der med et dertil indrettet Stemmejern dannet en Aabning, hvori indsættes en Tappe, hvorfra Saften drypper ned i Trugene, som staar ved Roden af Træerne.

Saften kommes da i Jerngryden og koger Dag og Nat, indtil alt Vandet fordamper, saaledes at det bliver passende i flydende Form til Sirup og i tør til Sukker.

Der kan ogsaa laves Eddike af denne Saft, vistnok den bedste man kan faa; da skal Saften koges, indtil den faar Udseende og Smag som nybrygget og ugæret Øl. Dette fyldes da i Tønder, som bliver lagt i Solen, og formedelst Solvarmen forvandles den søde kogte Saft til sur Eddike.

En saadan Nat, naar Maanen skinner og Lyden af Saften, der drypper fra de mange store Træer,

virker saa underlig stemningsfuldt paa den, der er modtagelig for Naturens dybe Højtidelighed.

Vort første Aars Høst var god. I det ryddede Land havde vi i Efteraaret saaet Rug i en Del og om Foraaret saaede vi Havre og lagde Kartoffler og Køkkenurter, hvilket alt voksede godt og bar god Frugt, saa vi havde kun Grund til at være tilfredse, særlig naar vi tænker paa, at vore Redskaber til Dyrkningen af Jorden bestod af en trekantet Harve, som blev trukken af et Par Stude.

Der var ingen Tanke om at bruge Plov, da Jorden var et Net af Rødder fra de store Træer, hvoraf Stubbene endnu stod tilbage i Jorden.

Saaledes kunde der saaes for to Aar, men med det andet Aars Sæd var det bedst at blande Kløver og Timothefrø og dermed lade det bero de første to eller tre Aar; efter den Tid kunde der tænkes paa at pløje Jorden.

Da Høsten var forbi, begyndte vi at tærsk Rugen, dels til Sæd og dels til at lade male til Mel for det kommende Aar. For at faa det malet maatte vi rejse til Depere, hvor den nærmeste Mølle var. Vi havde ingen Vogn, men maatte leje en; der var kun to i hele den danske Koloni.

Rejsen begyndte tidlig om Morgen, og vi naaede først Møllen hen paa Aftenen. Vejen var nemlig mange Steder spærret af væltede Træer, som maatte overhugges. Et Stykke af Vejen, der var en gammel Militærvej, som Soldaterne for mange Aar siden havde marcheret paa fra den ene Fæstning til den anden, var nu ganske dækket med et Buskads, som næsten var uigennemtrængelig, og endelig var Vejen mange Steder et Morads, begrundet paa at Solen ikke kunde trænge igennem dette med smaa

Træer tæt bevoksede Stykke Land og tørre Jorden, derfor sank Vognen ofte dybt ned, saa vi maatte læsse Kornet af og slæbe Vognen løs og ofte bære Kornet lange Strækninger af Vejen, indtil den blev bedre.

Den næste Dag var næsten medgaaet, før vi var færdige til Hjemreisen. Vi begav os alligevel paa Vej, skønt vi vidste, at vi vilde komme til at overnatte i den mørke Skov.

Vi havde ikke kørt længe, før Mørket faldt paa, og vi maatte da antænde en Ild, dels til at varme os ved og dels til at værne os mod Overfald af vilde Dyr, som Ulve og Bjørne; men hvilken Forskrækkelse fik vi ikke ved at opdage, at vi paa Vejen havde tabt vore Svovlstikker. Et mærkeligt Tilfælde var det, at en ung Tysker var kommen til os paa Vejen og ønskede at dele Skæbne med os, han undersøgte alle sine Lommer og fandt endelig en Svovlstik.

Oh, hvilken Alvor vi betoges af.

Vi samlede tørt Mos og let brandbare Stoffer sammen, jeg holdt en Økse for Tyskeren, medens han rev Svovlstikken af, og min Broder stod med det samlede let brandbare Stof i Beredskab, og det lykkedes fortræffeligt, straks havde vi en god Ild. Der var ingen Mangel paa godt Brænde, hvilket var en god Ting, da Natten baade blev lang og kølrig.

Senere har jeg gjort lignende Erfaringer paa de store udstrakte Prærier i Dakota, hvor der ingen Skove var, og der føltes det meget mere.

Det er jo kun en Brøkdelen af, hvad en Nybygger maa prøve, og jeg kunde skrive mangt og meget i den Retning; men jeg vilde meget hellere,

hvis jeg havde Visdom dertil, skildre, hvor kærligt vor himmelske Fader har sørget for os baade time-
ligt og aandeligt.

Allerede den første Vinter under vort Ophold i New Denmark, som vi nu kaldte vort nye Hjem, blev der sendt os en Missionær, en troende Mand, han var udsendt af Brødre-Menigheden (Herrnhuter) og var meget nidkær i Herrens Tjeneste for at op-
vække Folk af deres Syndesøvn.

Jeg tror nok, at han var af de Prædikanter, som har stor Styrke til at opvække Folk, men mangler Anlæg til at samle til Menighed.

Han forlod Kolonien det næste Aar, og vi stod da alene uden Sjælesørger. Det blev et føleligt Savn for mange, men maaske blev det en Aarsag til en stor Vækkelse iblandt os senere.

Min Erfaring har vist mig, at de unge er lettere modtagelige for religiøs Paavirkning end de ældre, saaledes ogsaa her.

Det var i de unges Hjerter, der begyndte at røre sig noget saa helt forskelligt fra det almindelige verdslige. Talen faldt nu let paa det religiøse, og Følgen blev, at vi blev enige om at samles for at drøfte Bibelens Lære; omend det var i megen Svag-
hed, saa blev det dog til megen Velsignelse for mange Sjæle.

Forunderligt var det med de ældre, de kunde slet ikke sympatisere med de yngre i saaledes at samles, skønt det kun bestod i at synge nogle Salmer af Brorsons Salmebog og drøfte Skriftsteder af Bibelen.

Der var endnu ingen i Stand til at aabne Mødet med Bøn; men der hvilede en Velsignelse og Glæde over disse Møder, saa at i Stedet for, som mange

troede, at gaa istaa, saa tiltog det med Styrke og Sammenhold, som bragte en besynderlig Glæde og Længsel efter at samles.

Jeg har ofte spurgt mig selv og andre om Aarsagen til, at de ældre ikke kunde finde Behag i, at de yngre samledes paa den Maade.

Det var ikke saa sjældent, at der blev holdt Forsamlinger af anden Art med Dans, Spil og Drik, dette var tilsyneladende i bedste Orden; men at de unge vilde holde Møder som før nævnt var for vidtgaaende.

Der blev straks udbredt de mest forunderlige Rygter, saa at Mennesker, som ellers var anset som skikkelige nok før den Tid, nu paa en Gang blev lignet ved Verdens største Udskud.

Det var end mere forunderligt, at det saa hastigt kunde foraarsage et saadant Røre, da det ikke var afgjort, til hvilket Religions-Samfund vi hørte.

Siden, da de fleste stemte for Baptisternes Lære, som den der kom nærmest Bibelens Lære, da kunde der maaske siges at være en Aarsag; thi vi er jo af Naturen tilbøjelige til at tro, at hvad vi har hørt og lært af Forældre og Lærere, det maa være det rette, saaledes holdt jeg ud i længere Tid, og modstod, naar der var Tale om Daaben, ikke fordi jeg ikke var overbevist om, at Bibelens Lære var ret, men jeg frygtede for den Storm, der vilde bryde løs over os. Stormen udeblev heller ikke; thi det rygtedes snart, at der var en religiøs Vækkelse i den danske Koloni New Denmark, saa der kom ikke faa Prædikanter baade skandinaviske og engelske, og af forskellige Trossamfund.

Vi var dog kommen til det Resultat, at skulde denne Nidkærhed for Religion holdes i Live, saa

maatte vi slutte os sammen til en Menighed og det efter Baptisternes Menighedsform.

Da det nu blev bekendt i en dansk Baptist-Koloni, ikke langt fra Rasine, nemlig Raymond, sendte de straks en Missionær til os. Denne var en ung Mand besjælet af Nidkærhed for Herrens Sag, og en duelig Prædikant, saa at Folk strømmede til for at høre og lære. Derfor blev der holdt Møder tidlig og sent; men han maatte ogsaa tage mangan haard Dyst; thi der var Folk nok, som følte sig berettiget til at bekæmpe en saadan falsk Profet, som han blev kaldet.

En stor stærk Kone var til den Grad kommen i Krigshumør, at hun en Dag midt i Forsamlingen gav ham et vældigt Slag med sin Næve paa hans Bryst, saa han veg nogle Skridt tilbage, heldigvis var Væggen nærvæd, og mod den fik han Støtte, saa han ikke faldt.

Vi organiserede os nu til en Menighed, og der kom mange til Daab og blev døbte paa samme Tid og Sted.

Vi var alle saa enige og glade, vi følte for hinanden, som om vi var en Familie, vi kendte hinanden saa nøje og vidste, at Sammenslutningen var sket i al Oprigtighed.

Her burde jeg maaske standse; men ved at tænke tilbage til den Tid, efter nu snart 50 Aar, saa kan jeg med Sandhed sige, at den Tid var den lykkeligste og behageligste af de mange Aar, som jeg har levet; og mit Ønske er ofte at naa til noget lignende igen.

Jeg kan godt tilegne mig, hvad der blev skrevet til Menigheden i Efesus: »Men jeg haver det imod dig, at Du har forladt din første Kærlighed«.

Vi blev Ejer af et Søndags-Bibliothek, hvorledes erindrer jeg ikke, derimod mindes jeg, at en Amerikaner ved Navn Mr. Show lærte os mange skønne Melodier til Sange og Salmer, og da der var mange iblandt os, der havde ret god Sangstemme og ikke faa var musikalsk anlagt, saa tog det ikke lang Tid, før vi havde fortræffelig Sang i Menigheden. Der er Folk, som mange Aar efter har fortalt mig, at det Indtryk de fik ved at høre os synge, kunde de aldrig forglemme.

Nu maa jeg forlade dette Emne, omend med Vemod; thi jeg maa tilstaa, at det var en Periode i mit Liv, som var overordentlig behagelig og tilfredsstillende. Der findes Tider, hvor jeg synes mig sat tilbage til den Tid, nydende den Salighed i Aanden, som var til Stede i den lille Menighed, som jeg tænker mig noget lig den samme Tilstand, som var til Stede i de første kristne Menigheder.

Det var i Aaret 1859, at Herren saa forunderlig velsignede vor lille Menighed med megen aandelig Velsignelse, og forunderlig nok, saa var det ikke blot blandt os, der var Vækkelse; men overalt i de forenede Stater sporedes der store Vækkelser, som Bladene daglig bragte Meddelelser om.

Det kunde næsten se ud til, at mange Hjerter skulde ydmyges, før de store og forfærdelige Begivenheder kom, som var i Anmarch og resulterede i en saa morderisk og blodig Krig, som næppe var kendt før den Tid.

Aaret 1860 begyndte med et behageligt Foraarsvejr, og hele Sommeren var det meget passende med Regn og Varme, saa alting groede og lykkedes godt som ingensinde, siden vi kom der.

De 5 forløbne Aar havde bragt os to Misvækst-

aar. Det ene Aar var saa regnfuldt, og det andet saa tørt, at Høsten blev kummerlig, saa det var jo ikke underligt, om vi følte os særlig taknemlige til Forsynet for den rige Høst og Velsignelse, som blev os tildelt i dette Aar.

Slaveriets Ophævelse var Dagens brændende Spørgsmaal i politisk Henseende. Jeg kan endnu erindre, at ved Gudstjenesterne i de amerikanske Kirker, naar jeg besøgte dem, blev der altid sluttet med indtrængende Bøn til den almægtige Gud, at han snart i sin Visdom maatte løse de stakkels sorte Menneskers Slavebaand; ligeledes ved offentlige Møder var man altid sikker paa, at Slutningen blev en Debat angaaende Neger-Spørgsmaalet; thi der manglede selvfølgelig ikke paa saadanne, der vilde forsvare Slaveriet som noget berettiget.

Det der muligvis mest bidrog til at denne Spænding var vakt, var en Bog skreven af Mrs. Harriet Beecher Stowe, »Onkel Toms Hytte«, der skildrede Slaveriet i al sin Vederstyggelighed. Naturligvis syntes dette alt for haardt for Slavejerne, der betragtede Slaveriet som noget guddommeligt og fuldtud berettiget efter Bibelen.

Slavestaterne, som paa den Tid sad inde med uhyre Rigdomme, satte nu alt ind paa at faa Love sat igennem i Kongressen, som kunde betrygge og beskytte deres Ejendomsret til Slaverne. De fik da ogsaa en Lov sat igennem, som lød paa, at ingen Fristat maatte huse eller hæle med en undvegen Slave. Den gik endog til den Yderlighed, at det blev gjort til en Pligt for enhver ærlig Borger i de forenede Stater at sende undvegne Slaver tilbage til sin retmæssige Ejer.

At en saadan Lov satte Sindene i Bevægelse i

Fristaterne var ganske naturligt, da der ikke manglede paa Folk med store Kundskaber, som betragtede Slaveriet som en Skamplet og en Nedværdigelse for deres saa højt elskede Fædreland, saa at i Stedet for at sende Slaven tilbage til dens Ejer, blev der oprettet en hemmelig Forening, kaldet »Underground Railrod« (en underjordisk Jernbane). Hensigten dermed var at skjule Slaven om Dagen, føde og klæde ham og ved Nattetid at køre vedkommende til en Station, som kun var kendt af dem, som var i den hemmelige Forening, saaledes at Slaven kunde naa at komme over Grænsen til Canada, hvor ingen Slaveejer kunde lægge Baand paa dem mere.

For at gøre det lidt mere forstaaelig, vil jeg fortælle en Oplevelse i den Retning, hvor jeg og min Broder blev Øjenvidner. Vi havde nemlig aflagt et Besøg hos den gamle Skolelærer Sørensen, som boede godt 50 Mil vest for Milwauke. Da vi paa Tilbagerejsen kom til Milwauke eller rettere i Nærheden af Byen, saa vi et stort Opløb af Mennesker, i hvis Ansigter der viste sig stor Spænding. Det varede ikke længe, før den store Menneskemængde blev sat i Bevægelse, og der lød et øredøvende Hurraraab og i fuld Fart kom en Vogn susende frem, midt i Vognen sad en stor stærk Neger, tilsyneladende veltilfreds med hvad der foregik, eftersom han var omgivet af en Mængde baade ridende og kørende, som bevogtede ham.

Den sorte Mand var en undvegen Slave, han var kommen saa langt som til det nordlige Wisconsin, hvor han havde slaaet sig til Ro, formodentlig i den Tanke, at ingen der i disse tyndt befolkede Egne vilde tænke paa at lede efter ham.

Da der var lovet stor Belønning til den, som

kunde give Oplysning om en undvegen Slaves Opholdssted, saa har der jo været en eller flere som vel mest for Belønningens Skyld har underrettet Slaveeieren om Slavens Opholdssted.

Loven, den saakaldte »Fugative-Slavelaw«, var af den Beskaffenhed, at enhver Øvrighedsperson var forpligtet til at hjælpe Slaveeieren ved Paagribelsen af en undvegen Slave, og holde ham sikker, indtil Ejeren kunde tage mod ham og føre ham tilbage til Slavestaterne, hvor en frygtelig Straf ventede »the run away slave«. Saaledes var det gaaet forannævnte Slave, han var greben og ført til Statsfængslet i Milwaukee; men paa Grund af, at Slaveeieren ikke var hastig nok til at afhente Slaven, saa havde Folkene fra Land og By samlet sig og med Magt befriet Slaven. Der blev saa anlagt Sag mod Øvrigheden; men Oprøret og Krigen begyndte straks efter, og dermed var den Sag ude af Verden.

Vi var nu naaet til Aaret 1860, som i flere Henseender var et Mærkeaar for de forenede Stater. Jeg har allerede hentydet til den forunderlige Rigdom af alle Produkter, som dette Aars Høst gav, en Rigdom, som jeg aldrig hverken før eller senere har set Mage til. Efteraaret medførte Præsidentvalg, og Valget faldt paa Abraham Lincoln, den første Sejr for det ny republikanske Parti. De havde kun en Gang før, nemlig i 1856, haft deres egne Kandidater for Præsident og Vicepræsident; men var da bleven overvunden af det store demokratiske Parti. Det var allerede vel bekendt, at Lincoln ikke sympathiserede med Slavestaterne eller med Slaveriet i sin Helhed, hvorfor de sydlige Stater straks bestemte sig for at gaa ud af Foreningen, og af de Stater, som sympathiserede med Slaveriet, at oprette en ny

Forening under Navnet »the confederate States«. Med Undtagelse af to Stater, nemlig Missouri og Virginia, der halvt om halvt holdt til den bestaaende Forening, saa var der 14 store Stater, som overgik til det saakaldte »Federacy of the Rebellion« og valgte Jefferson Davis til første Præsident.

Saaledes omtrent stod Sagerne, da Lincoln i Aaret 1861 skulde tiltræde Præsidentværdigheden i de forenede Stater. Alting tydede nu paa Krig, eftersom det var stik imod Grundloven at gøre et saadant Brud paa Foreningen; men Slavestaterne var ubøjelige, da de troede dem selv i deres gode Ret til at udgaa af Foreningen, og de troede dem selv stærke nok til med Magt at sætte deres Villie igennem. Formodentlig havde de i flere Aar været belavet paa, at en saadan Katastrofe engang maatte komme.

Det viste sig, at de sydlige Stater, som nu var i Oprør, havde sørget for at faa alt Krigsmaterialet til deres Side, og de nordlige Stater stod omtrent blottet for alt, saa det var ikke saa underligt, at de sydlige var lidt højtraven i deres Fremfærd. Endnu mindes jeg saavel, hvor uforskammet lavt de kunde tale og skrive om den Regering, som Tusinder af Folket havde aflagt Ed paa at vilde opretholde.

Der var saaledes dannet to Regeringssæder, nemlig i Washington og i Richmond. Der var ingen Tvivl om, at det paa den Tid stod meget daarligt til i Washington, da Abraham Lincoln paabegyndte sin Regering; thi foruden at det bedste og sværeste Skyts under et eller andet Paaskud var ført til Fæstninger her og der, maaske mest til Syd-Caroline, som jo var den første Stat til at forlade Foreningen, saa var Pengevæsenet i saa slet Tilstand,

at det meget kunde befrygtes, hvis det skulde komme til Udbrud med Krigen, om der virkelig kunde rejses Midler, der nogenlunde kunde sætte de nordlige Stater i Forsvarstilstand.

Præsident Lincolns ringe Herkomst vakte sikkert ogsaa Bekymringer i Folket, havde han været en fremragende General, der havde udført store Heltegerninger, vilde det have virket beroligende; men han var kun en saadan, der havde arbejdet sig op fra den simple Arbejderstilling, og nu var sat til at styre og regere i den højeste Embedsstilling i de forenede Stater. Grundet paa disse sygelige, ængstelige Følelser, som gav sig tilkende iblandt Folket i Nordstaterne, følte Sydstaterne sig stærke og stolte. Jeg mindes endnu, at Præsident A. Lincoln ved en Samling i hans Kabinet i Washington havde udtalt sig noget haardt og strengt om Slaveriet; da dette blev oplæst ved en Samling i Kabinettet i Richmond, bevirkede det en saa forfærdelig Storm af Latter og spydige Bemærkninger, som da det blev bekendt, fyldte enhver ærlig Forenings-Mand med Bedrøvelse.

Et Løsen fra de sydlige Stater var »Cotton is King.« (Bomuld er Konge). De var fuldkommen af den Mening, at Europa ikke kunde undvære Bomulden, som de dengang producerede i store Partier, og Følgen, mente de, vilde blive, at Europa vilde anerkende de confederate Stater, som en selvstændig Republik med fuld Ret til at regere i Krig som i Fred. Det kom dog aldrig til fuldkommen Anerkendelse; men England og Frankrig gjorde meget i Smug for at hjælpe de sydlige Stater, som England ogsaa maatte gøre Bod for efter Krigen, de maatte saaledes betale 15,000,000, femten Millioner, Dollars for den Fornøjelse, de havde haft for at hjælpe de

sydlige Stater. Aarsagen til, at der blev gjort saa store Opoffrelser fra Europa, var vi ikke uvidende om. De ønskede nemlig, at den forhadte amerikanske Republik skulde tilintetgøres. Den Frihed og Lighed, der ligger til Grund for en republikansk Forfatning, kan jo umulig harmonere med Forfatningen for et Monarki; men en rædselsfuld Tid maatte vi opleve. Det saa ud, som Herrens den store Vredes-Dag var kommen, og en gyselig Forventning gik over Folket, af hvad der maatte komme.

Slaveriets Ophævelse kunde ikke blive Aarsag til Krig; thi Præsidenten havde jo aflagt Ed paa at opretholde Grundloven og alle Landets eksisterende Love, og han var en saa samvittighedsfuld Mand, at han aldrig vilde give Anledning til at forurette de sydlige Stater. Men lad os være overbeviste om, at Herrens Tid var kommen, og hans Styrelse og Ledelse rækker langt videre end Menneskenes Klogskab, og saaledes skete det, at de rige, stolte, vellystige og overdaadige Slavestater nu selv blev Skyld i Slaveriets Ophævelse og Staternes Ruin. I al den Ængstelse og Bedrøvelse, som Folket var henfalden til, laa stadig det Haab bagved, at de sydlige Stater maatte komme til Besindelse, da de i Grunden ingen Aarsag havde til Oprør, at de ikke kunde beskæmme den Fane og det Flag, hvorunder saa mange af deres Forfædre havde kæmpet og sværget til, og ikke paa en saa simpel Maade som ved Oprør kunde kaste Foragt paa deres Forfædre. Deres Forhaabninger blev dog skuffede, hvad de ikke kunde tro, fik de høre og se. Telegrammerne meldte, at Rebellerne havde angrebet Fort Sumter den 12. April 1861, og tillige at Præsident Lincoln havde givet Indkaldelsesordre til 75,000 Frivillige den

15. April. Nu var der ikke længere Tvivl om, hvad der vilde blive. Det var Krig, og det blev en lang og blodig Krig. I en Hast samledes der mange flere Frivillige for at gaa mod Rebellerne, end Præsidenten havde forlangt, saa det gav jo lidt Forhaabning og Trøst til Befolkningen. Endnu herskede den sygelige Mening, at de sydlige Stater umulig kunde mene det alvorlig, de vilde nok blot skræmme, og naar de fik at se, at de nordlige Stater tog alvorlig paa Sagen og vilde for enhver Pris holde Foreningen sammen, saa skulde de nok bøje sig. Endnu mindes jeg klart, at der blev sagt, at det aldrig vilde komme til noget virkeligt Sammenstød eller Slag, naar først de saa, at vi havde en Armé, saa vilde alt falde til Ro igen. Muligt var den Tanke Aarsag til den store Tilstrømning af Landets unge Kræfter, som i Huj og Hast ilede til for at kæmpe og forsvare Landet. Siden hen blev det vanskeliggere at faa Frivillige, skønt Regeringen gjorde det bedste den kunde for at vinde Frivillige, da det særlig var ønsket, at Arméen skulde bestaa af saadanne, og i det Øjemed blev adskillige Love sat igennem i Congressen for at opmuntre de unge vaabendrygtige Mænd til at møde frivillig til Kamp.

Der blev gjort store Anstængelser fra begge Sider. De sydlige Stater satte alting ind paa for om muligt med et Slag at kunne knuse de nordliges Hær og indtage Washington, da var de sikker paa at faa Anerkendelse fra Europa, som tydelig nok gav tilkende, at de var tilfredse med Oprøret, og kunde da aabenlyst bedre række dem en hjælpende Haand, hvad der nu for Skammens Skyld maatte gøres hemmeligt.

De nordlige Stater havde i Løbet af nogle

Maaneder gjort raske Fremskridt, de havde nu en Armé paa 75,000 Mand, saavel nogenlunde ekviperet som indøvet i at bruge Vaaben, og havde de indskrænket sig til Forsvar af Washington og Fæstningsværkerne deromkring, saavel som paa andre Pladser, hvor der trængtes til Istandsættelse og Forsvar, saa havde de vist handlet fornuftigt; men nu lød »Løsenet« af Sted til Richmond. De ældre Officerer formanede til Rolighed og til bedre Indøvelse og Disciplin; men de yngre brændte af Længsel efter at komme til at maale Lanse med Fjenden.

Bladene var især rede med deres Vittighed og Pral, saa der var intet at gøre, blot af Sted.

Saaledes kom da Forposterne af begge Arméerne nærmere og nærmere hinanden, saaledes at de allerede i Juli Maaned kunde veksle Skud og have en Del mindre Træfnings-Fægtninger indtil den 21. Juli, da kom det til et stort Slag, hvor de nordlige led et stort Tab. Havde de sydlige fortsat Kampen, er der ingen Tvivl om, at de kunde have indtaget Hovedstaden; men Glæden over deres store Sejr gjorde dem trygge og glædesdrukne, saa de forsømte at benytte Lejligheden, og de nordlige fik Tid til at sætte Byen i Forsvarstilstand og derved undgik den overhængende Fare.

At Udfaldet af den første store Træfning skulde falde saa jammerligt ud for de nordlige, virkede i forskellige Retninger. For det første blev de overbeviste om, at de havde med en Fjende at gøre, der havde baade Villie og Lyst til at sætte sit Forlangende igennem, og en Fjende der i et og alt var godt organiseret, havde kyndige og dygtige Officerer til at anføre sin Armé. De nordlige maatte nu til at se Tingene fra en anden Side, i

Stedet for at angribe og tilintetgøre, maatte de nu gøre alt for ikke selv at blive ødelagte.

Den næste Ting de lærte, var at de burde have ladet deres Præsident faaet Frihed og Tid til at sætte sin Underhandlings- og Forsvars-Politik igennem, saa havde Landet været fri for den Ydmygelse og det store Tab, som det var bleven Genstand for; men det bedste af alt var maaske, at Folket i den Tid havde lært at elske, agte og skatte Præsident Lincoln, som en der besad stor Visdom, og at de nu var villige til at overgive Styrelsen og Ledelsen i hans Haand.

Med Levningen af de 75,000 Mand, som Folket havde troet at kunne standse Oprøret, blev der gjort Kraftanstrengelser for at sætte Fæstningsværkerne i Stand, særlig var det Washington, det gjaldt om, og nu var Hjerterne bleven blødgjorte, og intet Offer syntes nu for stort. Pengene strømmede nu, lig store Kapitaler, ind til Regeringen i Washington, og den ene Delegation efter den anden kom fra alle Landets Egne for at bevidne Folkets Sympathi med og Tillid til Præsidenten, og deres Villighed til ethvert Offer, der muligt maatte bringes for at kue Oprøret.

Præsidentens Opraab til Frivillige lød nu igen; men denne Gang om 500,000 Mand (fem Hundrede Tusinde Mand) og straks efter lød Sangen fra Folket »We are comming Father Abraham, Five hundred Thousand more«. Dette var jo lettere at synge end at udføre, thi den Prøve, der allerede var gjort, viste at der muligt kunde vanke blodige Pander. Der blev sat alt ind paa at opdrive Frivillige; men trods dette maatte Regeringen til ved Udskrivning at tilvejebringe en stor Del af de 500,000 Mand. Denne

Udskrivning gik saaledes til, at Navnene paa alle vaabendygtige Mænd i hvert Township blev optaget paa en Liste og sendt ind til Hovedkvarteret. Hver Stat var iforvejen inddelt i Militærdistrikter med en Formand, der gik under Navnet Provost-Marshal, og han havde igen Hjælpere under sig til at udføre den Gerning, der var ham betroet. Paa en vis Dag efter at Navnefortegnelsen var optagen, blev hvert enkelt Navn, som da var opskreven paa et Stykke Papir, lagt i en Tombolakasse, der hurtig blev drejet rundt, og en Mand, som var bunden for Øjnene, trak da de enkelte Navne ud, indtil Tallet var fuld. Der var nemlig forud beregnet, hvormange Mand ethvert Township skulde levere. Dette blev kaldet et Towns-Quota, og Handlingen kaldtes at drafte. Mit Navn var et af de Navne, som blev trukken, og dette voldte megen Sorg og Bekymring, som kun den der har prøvet det, ret forstaar. Jeg havde Hustru og Børn og en nogenlunde god Farm, som jeg nu var tvungen til at forlade altsammen,

Det var i November Maaned, der kom Ordre til os, som var drafted i New-Denmark, at vi om faa Dage skulde melde os hos Borgmesteren (City Major) i Green Bay. Saasnart vi meldte os, blev vore Navne nedskrevne, og Soldater i fuld Rustning, stod færdige til at føre os om Bord paa en Færge til den anden Side af Floden, Fox River, til en meget stor, men gammel Fæstning, hvor der var indkvarteret et Regiment Soldater, der skulde tage Vare paa de nyankomne Mænd. Vi blev saaledes under Militæreskorte ført ind i denne Fæstning, der var godt besat med Vagter. Saasnart den sidste Mand var kommen igennem Porten, blev den lukket, og en vagthavende Officer kom frem og oplæste Regle-

menterne for os, deriblandt at vi ikke kunde forlade Fæstningen uden Pas fra Overkommandanten for Regimentet.

Det kan ikke nægtes, at det var en drøj Omgang at blive taget lige fra de hjemlige Sysler og Forhold og paa engang blive indespærret og bevogtet lig nogle Forbrydere, dertil kom, at med Undertagelse af, at vi havde Tag over Hovedet, saa var der intet gjort for os, hverken med Varme eller Seng. Vinduer og Døre var i Stykker, og der laa Sne paa Gulvene, hvor vi blev indkvarteret.

Vinteren begyndte tidlig dette Aar med Sne og Frost, og der var ikke Tale om at faa Søvn i Øjnene den første Nat. Den næste Dag blev der kørt Brænde og Hø ind i Fæstningen til os, saa nu fik enhver travlt med at faa Hø nok samlet til Natteleje og Brænde hugget til at fyre med paa de forskellige Fyresteder, Kakkellovne var der ingen af.

Den første Aften fik vi tillavet Mad (Supper). Det var nogle af Borgerne, der havde paataget sig at bespise alt det draftede Mandskab, hvem der betalte for det, ved jeg ikke, men jeg er vis paa, at de blev betalt, saa at de kunde give os god Mad og god Opvartning; men Maden var forfærdelig daarlig. Vi havde allerede modtaget Ske, Gaffel og Kniv, en Blikkop og en Tallerken. Hver Mand mødte med sin Tallerken og fik en Pøsfuld af denne »Rommelsuppe«, som var tillavet i store Kedler, og maatte saa sørge for at finde en Plads, hvor han kunde nyde denne Delikatesse.

Som jeg nedskriver dette, gaar mine Tanker tilbage til en Oplevelse for over 50 Aar siden. Det var i Aaret 1850 i August Maaned, da fik jeg Ordre til at møde tilligemed hundrede andre jævnaldrende

i København, og Bestemmelsen var nok, at vi skulde paa Flaaden, om Bord paa Kanonbaadene, som i denne Krig særlig hjalp og understøttede Armeen; men det jeg vilde fortælle om var en noget lignende Fest, som denne der blev gjort for os i Fort Howard, den før omtalte Fæstning i Wisconsin.

Det var altsaa paa Rejsen til København, vi opholdt os i Aalborg, saa vidt jeg husker ved Østeraa, at den Afdeling, som jeg tilhørte, skulde bespises. Retterne eller Retten var en Tillavning, som bestod af Grønkaal og Kartofler, mest Grønkaal, det havde en besynderlig Egenskab, den var saa tør, at den ikke kunde holde sammen; at bruge Kniv og Gaffel til den vilde slet ikke gaa, og det syntes at fly for Skeen, naar den blev prøvet.

Der blev sagt ikke faa Vittigheder desangaaende, og jeg erindrer, at jeg ikke havde liden Medlidenhed med den Kvinde, som var Opvarterske der, hun blev saa rød i Hovedet over alle de Vittigheder, der faldt.

Men nu tilbage til Fort Howard. Allerede den første Dag blev der begyndt med at inddele os i smaa Afdelinger, der hver fik en Soldat fra Regimentet til at indøve os i Krigskunsten, der til at begynde med ikke var stort andet, end hvad de fleste allerede havde prøvet og lært i Europa.

Her var jo en Samling af alle Nationaliteter.

De tre skandinaviske Riger var vel repræsenterede, tillige var der mange Franskmænd, Tyskere, Belgier, Irlændere, Englændere o. fl. Vore Læremestre behandlede os meget mildt og venligt, og vi forsøgte ogsaa at gøre vort bedste, dette gjorde Tilværelsen nogenlunde hyggeligt, og vi glemte derved meget af det Indtryk, vi modtog i Begyndelsen.

Det kunde maaske være paa sin Plads at meddele Aarsagen til den haarde Medfart vi i Begyndelsen var Genstand for.

Det havde vist sig paa andre Steder, at det draftede Mandskab var desserteret i massevis, derfor den strenge Bevogtning.

Som tidligere meddelt ønskede Regeringen saa mange Frivillige som muligt, som Bevis derpaa gav den en Lov, som lød paa, at der ikke skulde lægges nogen Hindring for at vælge sig en Stedfortræder. Dette var en Anledning, som mange benyttede, da det jo ikke med den korte Frist, vi havde, fra vi fik Ordre til vi skulde møde, var mulig at ordne sine Sager saaledes, at Hustru og Børn selv uden Vanskelighed kunde klare sig, derfor forsøgte ogsaa jeg at faa en Stedfortræder og fandt en saadan i en ung Mand, som talte tysk, fransk og en livsglad og kraftig Mand, der havde den Tanke at ville frem i Verden. Jeg skulde betale ham 3 Hundrede Dollars for at tage min Plads, og Regeringen betalte 16 Dollars maanedlig foruden Kost og Klæder og Bounty (Haandpenge til de Frivillige). Saa vidt var det godt; men denne Stedfortræderforretning var noget nyt, som Embedsmændene ikke ret kendte til, og var noget ængstelig for at befatte sig med, saa der var ikke Tanke om at slippe ud her.

I Løbet af et Par Uger kom der Ordre til os om at rejse til en anden Lejrplads, kaldet »Camp Washburn« i Nærheden af Milwauke. Der blev givet mig Haab om, at min Stedfortræder kunde blive antaget; men ogsaa der blev der lagt snart den ene og snart den anden Hindring i Vejen.

Var Opholdet i Fort Howard alt andet end prisværdigt, saa var det dog fyrsteligt i Forhold til,

hvad vi blev budt i Camp Wasburn. Det kunde med Rette siges at komme fra Dynen i Halmen. Opholdet her var skrækkeligt, den store Ekscerserplads var overbygget med Træbarakker, som i Huj og Hast var bygget op, der var ingen Gulv og som Følge deraf blev der et forskrækkeligt Ælte at gaa i, særlig som paa den Tid, da det indtraf med Tø og Regnvejr, og Vandet havde frit Løb gennem Taget, som var meget aabent. Disse Barakker tjente til Sove- og Spiseværelser for mange Tusinde Mand.

En Trop af Læger kom nu til Stede for at undersøge og udtage dem, som var skikket til at være med i Krigstjenesten. Prøven bestod jeg og mange andre, en Del blev dog kasserede, og de gjorde sig snart usynlige for vi andre Stakler, der æltede i Sølen.

Den sidste Betingelse, jeg endnu havde at slippe fri for, var at skaffe en solid Kautionist, saa kunde jeg faa min Stedfortræder antaget. Det var dog en stor Vanskelighed for mig, da jeg ingen Bekendte havde, jeg fik dog Bud til en Landsmand, som boede i Milwaukee, og som jeg vidste var solid nok, han kom ogsaa ud til mig, havde ogsaa tilsyneladende stor Medlidenhed med mig, men kautionere for mig turde han ikke. Mit Haab om at slippe fri var næsten forbi, da der paa en hel uventet Maade kom Hjælp.

En Embedsmand fra Green Bay kom ud til Lejrpladsen, og da han fik min Stilling at kende, gik han villig ind paa at kautionere for mig, og min Stedfortræder, som var nærværende, blev antaget til stor Glæde for os begge.

Rejsen gik nu hjemad, den næste Dags Eftermiddag naaede jeg til Fort Howard.

Byen var paa en kort Tid vokset sig stor, begrundet paa at en Jernbane var kommen til at gaa derigennem, og den havde Navn efter Fæstningen.

Isen paa Fox River var stærk nok til at bære, saa vi kunde gaa over. Ved Aftenstid var jeg i Green Bay, og tilligemed en anden Lidelsesfælle begav jeg mig paa Vejen til New Denmark, hvortil vi naaede ved Midnatstid og fandt alle Ting vel i mit Hjem. Jeg havde været borte fra Hjemmet en Maaned, i den Tid havde jeg lært meget; men det bedste var maaske, at jeg havde lært at skatte mit Hjem. I Sandhed følte jeg mig saa tilfreds med mit lille Hjem i Skoven, at jeg undrede mig over at jeg, som ofte var sket, kunde være misfornøjet. Mine Bygninger var rigtignok kun, hvad man i Danmark vilde kalde Bjælkehuse; men de var lune og tætte, og i Sammenligning med Lejrlivet, som jeg nu en liden Tid havde prøvet, saa var mit Hjem virkelig herskabeligt.

Her kunde det mulig være paa rette Plads at forsøge at besvare et Spørgsmaal, som ofte trænger sig frem, nemlig, hvorfor er Folk i Almindelighed ikke mere glade og tilfredse med deres Ejendom, som de har arbejdet haardt for, og til Tider med megen Interesse for at gøre det saa hyggelig som mulig. Jeg tror, at Grunden er den, at der findes saa mange Veje at slaa ind paa, og Begærligheden derved faar Anledning til at løbe af med mange. Der fortælles om, hvor let og godt det er at komme frem paa andre Pladser, hvorledes den og hin har begyndt paa andre Foretagender og derved hurtigt er bleven rig. Jeg har set og kendt Folk, der paa en meget kort Tid tilsyneladende er bleven rige og velstaaende, der har været skrevet og talt om en

saadan Persons Dygtighed og Indsigt, men det har i flere Tilfælde vist sig, at det har været laante Penge og Gods eller ogsaa det har været taget paa Kredit, og førend man tænkte paa det, ramlede det hele sammen. Kreditorerne gjorde Udlæg og holdt Auktion, og dermed var en saadan Mands Karriere ødelagt for lange Tider. Min Erfaring er den, at naar en Mand har faaet sig god Jord, enten i Skov eller paa Prærierne, lad ham da i Rolighed arbejde væk og passe sin Dont uden at tage Hensyn til den eller hin, og jeg tør forsikre, at Udfaldet skal nok blive godt, ja ogsaa lønnende.

Krigen blev ført med afvekslende Held paa begge Sider. Det kan dog ikke nægtes, at de sydlige Tropper stred mest tappert. En beklagelig Ulykke var det for den nordlige Arme, at de højere Generaler, vistnok mest af Misundelse, mange Gange nølede med at komme hinanden til Hjælp, naar det kneb med at holde Kamppladsen. Dette gav ofte Anledning til, at det fik Skin af, at de sydlige Troppers Anførere var de nordliges langt overlegen. Dette forandredes dog, da Overkommandoen blev givet til General Grant.

I 1863 havde de nordlige Stater en Armé paa 700,000; men Tanken var at formere den til en Million, derfor maatte der tyes til det forhadte Draft-System. Draftloven havde en Paragraf, som lød paa, at den som havde en Stedfortræder var forud fritaget for de to første Indkaldelser. Derfor følte jeg mig sikker for længere Tid, og mit Haab var, at Krigen mulig var endt, før det kom saavidt.

Imidlertid tyndede det godt ud i det vaaben-dygtige Mandskab; mine to Brødre og to Svogre blev taget, og de to igen ladt tilbage. Min Broder

havde nemlig det Uheld ved Opførelsen af en stor Lade, nogle Aar i Forvejen, at en Træstamme faldt ned fra Bygningsarbejderne og brækkede hans Ben, derved blev han fri for at gaa i Krigen. Min Svoger havde sine gamle Forældre, som begrundet paa Regeringens Hensynsfuldhed blev Anledning til, at han blev fri.

I 1864 havde den nordlige Armé gjort mange Erobringer, indtaget mange Fæstninger og taget mange Tusinde Mand til Fange, saa det kunde med nogenlunde Bestemthed antages, at den vilde gaa af med Sejren. Følgen blev dog den, at jo større Landstrækninger de vandt, desflere Soldater tiltrængtes til at besætte de Pladser, hvorfra Fjenden var fortrængt.

Det vilde jo ikke være klogt at svække Arméen, som nu havde faaet saa godt Tag paa Fjenden; tillige var det bleven bestemt, at General Sherman skulde have en Armé paa 60,000 Mand for at hindre al den Forbindelse, som de sydlige endnu ejede. Saa maatte der endnu gøres en Draft, der for vort vedkommende i New Denmark resulterede i, at vi alle som én besluttede at gaa frivilligt, da kun to af os kunde blive fri. Den 23. Februar meldte vi os i Green Bay, blev antaget, og fik Mundering udliveret og en Sum Penge, med Ordre til at møde den 1. Marts. I Mellemtiden kunde vi gaa hjem og tage Afsked med vor Familie. Det var nu tredje Gang, jeg maatte forlade Hjemmet for at gaa i Krig, en Gang i Danmark og to Gange i Amerika. Min Erfaring siger mig, at det ikke er med glade Følelser, særlig som den sidste Gang, da jeg havde saa meget at forlade, som var mig dyrebar, og denne Gang havde jeg ingen Tanke om at kunde stille en

Stedfortræder for mig. Det var kun den rige Mand, der nu var den Ret forundt.

Den 17. Marts mødte jeg for anden Gang i Fort Howard, den Gang som Frivillig, og Forskellen fra, da jeg mødte som drafted, var meget kendelig, nu kunde man gaa som fri Mand, blot vi var til Stede, naar vort Navn blev opraabt. Regimentet jeg tilhørte var det 50. Wisconsin's Volunteers Regiment, Compagni F. Dette Compagni bestod mest af gifte Farmere, alle fra et County, vi var alle ligestillede, og derfor var der indbyrdes en god Forstaaelse og Tilfredshed.

Compagniet ejede kun en Mand, som havde Kendskab til Feltlivet, nemlig Kaptajn Charles Loffet, han havde tjent i et andet Wisconsin's Regiment og var nu ansat som Kaptajn i vort Regiment. Premierløjtnanten ved Compagni F var tidligere Skomager i Green Bay og gik lige fra sin Forretning til at blive Officer i de nordlige Staters Armé. Af Fødsel var han Tysker og kunde som saadan kun tale daarlig Engelsk. Om det var hans daarlige Kendskab til Sproget eller paa Grund af den Højhed og Ære, han saa pludselig var naaet op til, ved jeg ikke, men pudsigt var det at høre og se den Kejtethed, han viste ved mange Lejligheder.

Compagniet havde saaledes en Gang samlet Penge for at købe en Sabel til Kaptajnen og en til Løjtnanten.

Naar en saadan Gave blev overrakt vedkommende, var det Skik, at der blev holdt Taler, Kaptajnen holdt en kort, men god Tale, med Henblik paa, hvad en Kriger burde udvise ved Tapperhed og sælig en Officer, hvad han burde være for de underordnede til deres Uddannelse; hele Compagniet gav

ham et kraftigt Hurra og et længe Leve. Derefter kom Løjtnanten, og hans Tale lød omtrent ordret: »Me thanks for the sword, me thanks for the sword, unt me fleigh mit der sword, unt me feigh mit der sword, unt me fall mit der sword, das all«, hvilket betyder: »Jeg takker for Sværdet, jeg takker for Sværdet; jeg fægter med Sværdet, jeg fægter med Sværdet, og jeg falder med Sværdet, det var alt«, og dermed sprang han ned fra sit ophøjede Stade til stor Forundring for Tilhørerne, som ikke vidste, om de skulde le eller græde.

Grunden til, at en saadan var bleven denne Stilling betroet var efter en ældre Tyskers Mening, som jeg spurgte derom, at Løjtnanten kunde holde lange Taler paa Tysk, havde været tysk Soldat, og Byens Indvaanere bestod mest af tyske, som havde skreven under paa hans Ansøgning, derfor havde Regeringen bevilget den.

Vort Ophold i Fort Howard var kort, den 3. Marts var vi allerede i Fort Randal Madison, hvor Regimentets øvrige Compagnier samledes med os, og hvorfra vi gik pr. Bane til St. Louis Missouri. Der blev gjort et Ophold i Chicago paa nogle Timer, paa Rejsen derfra kørte vi gennem den store Mississippi-Dal, som strækker flere Mil til begge Sider af den 4000 Mil lange Flod.

Paa den Strækning dyrkedes der kun Majs, saa vi saa ikke andet end Majs saa langt Øjnene kunde naa, her havde vi Lejlighed til at se Verdens største Majsmark, og Jordens Bærekraft der er af den Beskaffenhed, at den i lange Tider kan bære uden at behøve Gødningstoffer.

Den næste Dag kom vi til St. Louis, og Forandringen af Klimaet var meget stor, vi var næsten

hele Tiden gaaet syd paa, og Varmen begyndte at blive os til Besvær. Efter et Ophold paa nogle Timer blev vi ordret til at marchere til »Benton Barracks«, ca. 4 Mil fra St. Louis, her blev vi nogle Timer daglig indøvet i Ekscercits, og alle syntes at føle sig vel tilfreds med Soldaterlivet, og ikke mindst med at vi hver Dag havde de bedste Efterretninger fra Krigsskuepladsen.

Den 3. April blev Richmond, de sydlige Staters Hovedstad, indtaget og besat af de nordliges Tropper, og General Lee, som var Overkommandant for den sydlige Armé, var fuldkommen indesluttet paa alle Kanter i den Grad, at Arméen var fuldstændig afskaaren fra al Forbindelse med den øvrige Verden. Historien fortæller, at Soldaterne maatte spise de unge Skud af Træerne for at opholde Livet.

General Grant forlangte nu, at General Lee skulde overgive hele Arméen, hvilket han ogsaa gjorde faa Dage efter, at Richmond var indtaget.

Det ser ud som General Lee allerede forud havde indset, at Richmond vilde blive indtaget; thi den 2. April, som var en Søndag, var Præsident Jefferson Davis gaaet til Kirke, og midt under Guds-tjenesten blev der fra Generalen sendt ham en Note, som havde til Følge, at Præsidenten rejste sig rædsel-slagen, og hele Forsamlingen brød op i den største Forvirring.

Den næste Dags Morgen kom meget tidlig et Par ældre Damer til en Skildvagt, som havde sin Post ved et Kildevæld. Damerne havde hver en lille Spand paa Armen, de forklarede for Skildvagten, at den ene af dem havde faaet et Anfald af Ilde-befindende, derfor ønskede de at lade Spandene staa ved Kilden, og da gaa en Tur i det Frie.

Vagten lod dem passere, men opdagede straks, at den ene af Damerne havde ualmindelig store Damefødder, han sprang derfor til, og løftede med sin Bajonet Skørterne op og saa da, at det var Herrestøvler, vedkommende havde paa, det gjorde ham mistænkelig, og han ordrede dem tilbage. Nu begyndte de at tigge og bød Vagten et Gulduhr og andre Kostbarheder, naar han vilde lade dem gaa; men Vagten var ubøjelig, og de blev transporteret til den nordlige Armées Hovedvagt. Der viste det sig, at de to Damer var ingen mindre end de sydlige Staters Præsident og Frue.

Efter at General Lee havde overgivet sig helt, blev det tilladt Officerer og Menige i den sydlige Armé at rejse hjem paa den Betingelse, at de aldrig mere vilde løfte Vaaben mod de forenede Stater.

Officererne blev det tilladt at beholde deres Bagage og Heste; og da General Lee gjorde opmærksom paa, at han havde glemt ved Overgivelsen at paatale, at en Del af de Menige ejede de Heste, som de red paa, befalede General Grant, at saadanne skulde beholde deres Heste til Arbejde i deres Hjem.

Saaledes skete det forunderlige, at de to store Arméer, som i 4 Aar havde kæmpet saa tappert paa begge Sider, nu kunde skilles ad med den Forstaaelse, at de overvundne blev behandlet med Kærlighed og Sympathi. Jeg tvivler om, at Historien paa nogen Tid eller Sted kan paavise noget lignende, at et Folk der i fire Aar har gjort Oprør, og nu fuldstændig besejret, kunde i Ro gaa med Fred til deres Hjem, og der begynde deres Gerning. Jeg tror ikke, at noget andet Folk end det amerikanske

vilde være i Stand til at udøve en saa højmodig og ædel Handling imod sin overvundne Fjende.

Den store Oprørskrig, som nu kaldes Borgerkrigen, havde nu naaet sin Slutning.

Overalt i Nordstaterne var der stormende Jubel og Glæde.

Der blev hurtigt begyndt paa Afmønstring, som ikke uden Grund vakte Ængstelse i Befolkningen, naar det betænkes, at en saa stor Mængde Mennesker paa en Gang skulde søge ny Erhverv, flere Tusinde af disse var i Aarevis kun vant til Soldaterlivet, og nu skulde de selv sørge for deres Ophold i Fremtiden.

Mærkeligt nok skete der saa at sige ingen Uorden. Opløsningen af den store Armé gik tilnærmelsesvis helt rolig for sig.

Det kunde maaske være ret, her at meddele hvormange der var under Vaaben ved Krigens Slutning.

Det er fuldtud konstateret, at den nordlige havde en Million Soldater, og den sydlige Armé, som vel det sidste Aar, den eksisterede, var svunden ind til det halve af, hvad den havde været, antages der dog, at den ved Fredsslutningen bestod af mellem 2 og 3 Hundrede Tusinde Soldater. Der kunde mulig være Tilbøjelighed til at tænke, at en Krig, som var ført af én Nation, indbyrdes mod hinanden, ikke var af nogen voldsom Karakter, for dem som maatte tænke saaledes, skal jeg fremføre Mandetabet ved forskellige af de større Slag, som forefaldt i Løbet af de 4 Aar, ikke medregnet de Hundreder af Træfninger, som fandt Sted, hvor der tabtes mange Menneskeliv.

Historien viser Antallet af Døde og Saarede saaledes paa hver Side.

Slagmarken	Union- nordlige	Confederate- sydlige	Ialt
Antietam	12,469	25,899	38,368
Atlanta	3,641	8,499	12,140
Bull Run 1.	2,952	1,752	4,704
Bull Run 2.	7,800	3,700	11,500
Cedar Creeck	5,995	4,200	10,195
Chancellorsville	16,030	12,281	28,311
Chikamango	15,851	17,804	33,655
Cold Harbor	14,931	1,700	16,631
Corinth	2,359	9,433	11,782
Franklin	2,326	6,252	8,578
Frederiksborg	12,353	4,576	16,929
Gettejsburg	23,186	31,621	54,807
Missionary Ridge	5,616	8,684	14,300
Perryville	4,348	4,500	8,848
Shiloh	13,573	10,699	24,272
Stone River	11,578	14,560	26,138
Wildemas	18,387	11,400	29,787

Desuden er det en Kendsgerning, at Sygdomme tog flere Offre end selve Slagmarken. Grunden der-til var, at Krigen blev ført saa langt sydlig, at Heden var utaaelig, tillige var Drikkevandet meget daarligt, det bevirkede en ondartet Diarrho, som bortrev Tusinder af Soldater, saa der var mindst et Mandetab af en Million for de forenede Stater under Krigen.

Nu tilbage til Benton Barracks. Som Soldat betragtet kunde vi næppe ønske os det bedre; men som det nu mentes, at Krigen var forbi, og Rege-ringen ikke kunde benytte os mere, og Rygtet meldte,

at Afmønstringen allerede gik rask fra Haanden, ikke alene af de ældre, men ogsaa af dem, som ikke var saa højt oppe i Nummer som vi var, saa begyndte en uimodstaaelig Længsel efter at komme hjem at betage os. Længslen var mulig bleven tilfredsstillet, hvis ikke et uforudset Drama var bleven opført. En Begivenhed af en saa frygtelig Karakter, som paa engang forandrede Fredsjubelen til den dybeste Sorg og Smerte, en Sorg som Historien vanskelig finder Mage til.

Den 15. April om Morgenens meddelte Telegrammer Verden over, at Præsident Lincoln den 14. April om Aftenen var bleven skudt paa et Teater i Washington. At en saa ædel og retscaffen Mand skulde falde for en Snigmorders Haand kunde vi næppe tro.

Da det første Telegram kom og meddelte, at han var skudt, men dog endnu i Live, da erindrer jeg, hvorledes vi i vort stille Sind bad til Gud, om han dog maatte leve. Folkets Tillid og Kærlighed til Præsidenten var vistnok naaet til en Højde, som maaske aldrig nogen anden har erfaret, og da Telegrammet senere meldte, at han var død, blev der følt en saa dyb Sorg og Bedrøvelse, saa det kunde ses, paa hvem man mødte, der var ham hengiven. Aldrig glemmer jeg det Indtryk, jeg fik, ved at se den store By, St Louis, i Sørgedragt.

Jeg tilligemed flere Soldater af samme Compagni havde faaet Ordre til at rejse til St. Louis for at tage imod 12 à 1400 Mand af de nordlige, som havde været taget og holdt i Fangenskab i en af de sydlige Stater, og ved den Lejlighed fik jeg se Byen i Sorg. Overalt var der betrukken med sort Tøj, endog fra alle Kirkespirene og ned hængte

der sort Tøj. Der var ofret Tusinder af Dollars alene i denne By for at tilkendegive Befolkningens dybe Sorg over Præsidenten. I endnu højere Grad gav det sig tilkende paa den 1500 Mil Rejse, som Præsidentens Lig blev ført, nemlig fra Washington til Springfield i Illinois; hvor Toget kom frem, stod Folk i stum Bedrøvelse med blottet Hoved for om muligt at se et Glimt af de jordiske Levninger af den Mand, som de elskede saa højt.

Der kan jo med Ret spørges om Grunden til, at de vilde dræbe en saadan Mand, som havde udrettet saa meget godt, ikke mindst ved Ophævelsen af det grusomme Slaveri, hvor over 4 Millioner Mennesker var bunden og nu paa en Gang fik deres Frihed. En Mand som altid søgte at gøre Ret og Retfærdighed uden Persons Anseelse. Svaret kan ganske kort siges med Ordet »Misundelse«. At en Mand af den arbejdende Klasse skulde naa op til at beklæde en saa ansvarsfuld Post, som Præsident-Embedet i de forenede Stater af Amerika, det var i og for sig nok til at give svage Hjerner Anledning til Avindsyge; men at han skulde være Redskab i Guds Haand til at besejre den overmodige og ryggesløse Befolkning af Slavestaterne, det var jo saa irriterende, at intet mindre end hans Død kunde forsones det.

Et Komplot paa en halv Snes Mennesker, den ene en Kvinde, havde lagt Planen, og en af dem en Skuespiller, Wilkens Booth, blev valgt til at udføre Gerningen, hvilket han ogsaa gjorde, idet han gik ind i Præsident-Logen og skød Præsidenten. Det synes dog, som Straffen for Mordet var lige for Haanden, thi som Morderen vilde flygte, blev den ene Fod indviklet i et amerikansk Flag, hvorved han

fik en saa slem Forvridning af Benet, at han kun med Nød kom ud af Teatret og ført bort paa den Hest, som hans Medhjælpere havde i Beredskab til ham, han naaede dog ikke længere end et Stykke ind i Nabostaten, Virginia, hvor han blev omringet af en Trop Soldater, som øjeblikkelig var bleven sendt efter ham, han flygtede da ind i en Lade, og da han paa Opfordring ikke vilde overgive sig, blev der stukket Ild paa den, han kom nu ud i Døren, hvor han forsøgte at skyde paa Soldaterne.

En af Soldaterne kunde nu ikke længere modstaa Fristelsen til at skyde, skønt det var dem forbudt, da han skulde fanges og føres levende tilbage. En Riffelkugle ramte ham, saa han faldt ud af Døren.

Saasnart Ilden i Laden var slukket, blev han slæbt hen til Stuehuset, hvor han døde nogle Timer efter, at Kuglen havde ramt ham.

Komplottet, som havde lagt Planen til Mordet, blev dømt, de 4 blev hængte og de øvrige fik livsvarigt Fængsel.

Den 26. April modtog vi Ordre til at forlade Benton Barracks og i en meget kort Tid var hele Regimentet med fuld Udrustning i ny Uniformer, ny Rifler og ny Faner paa Vejen til St. Louis. Det var i Sandhed et imponerende Skue at se et helt Regiment udrustet i og med alt Tilbehør og alt nyt. Saasnart vi kom til St. Louis, gik vi ombord paa en stor Damper, som der laa rede til at føre os bort. Turen gik nordpaa, og efter at vi havde sejlet 20 Mil paa Mississippifloden, kom vi til Missouri-flodens Munding, paa denne Flod sejlede vi til den 30. April.

Compagniet F, som jeg tilhørte, blev da sat i

Land ved en lille By ved Navn Væverly, der var allerede afsat 2 Compagnier, og det 4. Compagni skulde et Stykke længere hen til en By ved Navn Lexington. Fra Floden op til Byen var der en høj Bakke, som vi maatte bestige med fuld Oppakning, som jo var meget anstrengende, hvorfor der ogsaa blev udstedt mange Eder, en Last, som det amerikanske Folk er meget henfalden til. Da vi endelig naaede Toppen, blev vi behageligt overrasket ved at se et ualmindeligt skønt Landskab for os. Her laa den rigeste og skønneste Præriejord, man kunde tænke sig, og tilmed i en Udstrækning saa langt Øjnene kunde se, store velbyggede Plantager med de dejligste Frugthaver; langs med Vejen voksede store Træer, saa man kunde gaa milevis, som gik man i en Allé.

Man kunde ikke undres over, at den besiddende Klasse af Befolkningen nødig gav Afkald paa de Forrettig eder, som de var fødte til. De havde i den Grad tilranet sig Magten, at de blot sendte Folk ud for at undersøge, hvor det rigeste og bedste Land var, for da at tilegne sig det som Ejendom, men den største Fordel laa dog nærmest i den billige Arbejdskraft; thi de stakkels sorte Slaver fik ikke andet end Føde og Klæder, og det ofte kummerligt nok, dog der var ogsaa Undtagelser. Saavidt jeg kunde forstaa, fik de dog aldrig saa meget for deres Trælleslid, saa de kunde tænke at nyde nogen Hvile og Ro i Alderdommen. Meget afskrækkende var det at se de mange usle Hytter, der var opførte paa enhver Plantage til Slavebefolkningen at leve i. Det var altid lave mørke Bjælkehuse, som jo var en skærende Modsætning til de prægtige grundmurede Paladser, hvor Plantøerne

og deres Familier boede, og hvor de nød Livet i fulde Drag for Slavernes Slid og Slæb.

Hensigten med vor Ankomst hertil var for at beskytte den Del af Befolkningen, som var bleven tilbage i Byen. Den saa nemlig meget øde ud og jeg tror nok, at en Del af Folket havde skjult sig af Frygt for, at vi var kommen for at røve og plyndre. Der var nemlig for Tiden mange, som tidligere havde ernæret sig ved ærligt Arbejde, som Haandværkere eller Landbrugere, der nu havde hengivet sig til Røveri. Under Krigen var der to Slags Røverbander af Sydens Befolkning, den ene gik under Navn af Gurillas, den var vel organiseret med Officerer og alt. Deres Anfører var den berygtede Bandit Kuantril, der ikke veg tilbage for at udføre enhver Udaad, som Mord, Brand og Røveri. Den anden Slags Røverbande kaldtes Bushwhaker, disse havde ingen ordentlig Organisation, men slog sig sammen i Trupper, naar der skulde udøves et naturligt Overfald med Plyndring, uanset enten det var Ven eller Fjende, der maatte undgælde. Navnet Bushwhaker kom af, at de holdt sig skjult om Dagen i de store Skove langs Floderne.

Vi fandt det ikke vanskeligt at blive indkvarteret, da de fleste af Husene stod ledige, og lang Tid tog det heller ikke med at ordne vort Kvarter, saa vi kom i god Tid til Hvile den første Aften. I vore Instrukser var vi paalagt at mindes, vi var i Fjendens Land, og derfor altid maatte være paa vor Post; det fik vi allerede føle, omend paa en pudsig Maade, den første Aften, idet vi faa Timer efter at vi var gaaet til Hvile, blev vækket ved at der fra de udstillede Vagter blev raabt Alarm, og vi hørte Skud, jeg sammen med mine Logikammerater

10 à 12 Mænd fo'r ud med Gevær i Haand, forventende noget helt forskrækkeligt; men ogsaa rede til at tage en Kamp op. Kampen blev dog ikke synderlig haard, men snarere behagelig. Sagen var den, at det Compagni, som var der før os, og som vi skulde afløse, vidste intet af, at vi kom den Dag, og havde om Dagen været ude paa en Ekspedition i Omegnen, der havde de taget en hel Del Honningkager fra nogle Bistader, og baaret dem med hjem i deres Lejrkedler, da de nu kom til Byen og til Vagten, som var opstillet, og denne forlangte Felt-raabet, saa havde de intet. De forlod derfor i Hast deres erobrede Honningkager og flygtede, Vagten skød efter dem, dog uden at nogen blev saaret. Det hele endte med, at vi fortærede Honningen og gik saa til Ro igen.

Sommeren var nu i sit skønneste Flor, utallige var de Træsarter og Blomsterbuske, som vi Nordboere aldrig havde set, ligeledes i Dyreverdenen fandtes der meget fremmed for os, særlig lagde jeg Mærke til vilde Kalkuner, en af disse blev skudt, den vejede 13 Pd. og dens Kød, hvorefter jeg fik en Del, var meget velsmagende. De vilde Kalkuner var meget vanskelig at komme nær. Derimod var der en Mængde store Fugle, som lignede Kalkunen, men var en Art Ørne, de var ikke spiselige, de var meget tamme, saa de blev rolig siddende i Trætoppene, naar vi gik forbi. De var nyttige i Syd-staterne, idet de var meget graadige og fortærede alle Aadsler, som ellers vilde forpeste Luften. Ældre Soldater fortalte, at disse Ørne i store Flokke med en skrækkelig Skrigen, som kunde faa den haardeste til at gyse ved Tanken om det skrækelige, der kunde forventes, kredsede i Luften dels

før og dels under Slaget, og de paastod, at de var Bebudere af Slaget, og bevirkede derved saa meget mere Ængstelse og Rædsel.

Indøvelse i Vaabenbrug blev fortsat, men mere til Tidsfordriv end til Nytte, saa vi var ingenlunde besværede og havde god Grund til at være tilfreds. Vort Ophold i Byen syntes at have god Betydning, idet Befolkningen straks begyndte at blive venlige og imødekommende overfor os og inviterede os til deres Møder i Kirkerne til megen Opbyggelse og Glæde for mange af os.

Alt tydede paa, at Befolkningen før Krigen havde været velstaaende.

En af Sydens største Generaler, Price, havde boet der og ejet en meget stor Fabrik, som nu var fuldstændig Ruin. Maskinerne laa spredte omkring, ødelagt af Ilden, et Pengeskab, som var brandfri, var ikke uimodstaaelig for Menneskehaand og var sønderslaaet og tømt, alt bar Vidnesbyrd om Krigens ødelæggende Virkning.

En Proklamation blev, kort Tid efter at vi var kommen til Byen, udstedt af Regeringen i Washington, den lød paa, at alle, som havde været Medlem af ovennævnte Røverbander, og som frivillig vilde overgive sig og aflevere Ammunition, Vaaben og Heste skulde faa Lov til at begynde deres tidligere Arbejder igen uden Straf for mulig begaaede Forbrydelser, og kunde bosætte sig hvor som helst de vilde i de forenede Stater. Af den Grund var der mange, som kom og afgav, hvad de var i Besiddelse af, derved havde vor Kaptajn meget at gøre med at modtage og atter at afsende det modtagne til højere Autoriteter.

Der var noget forunderligt i at omgaas med

disse Folk, som vi vidste, at de havde været Røvere, og de selv lagde ingen Skjul paa det. Jeg blev under deres Ophold iblandt os intim Ven med en af dem. Han saavel som jeg havde stor Interesse for Violinmusik, og dette ledte til, at vi blev Venner, og det var ikke uden Smerte, da vi maatte tage Afsked for aldrig mere at ses.

Dem, der overgav sig, var alle af de saakaldte Bushwhaker, Guerillabanden var tildels opløst. Paa Grund af de mange Grusomheder, de udøvede, var der givet strenge Ordre til om muligt at ødelægge dem.

Et Kavalleri-Regiment havde særlig faaet den Opgave at faa Bugt med dem, hvilket ogsaa lykkedes, idet de en tidlig Morgenstund, just som de var færdig til Plyndring af en Del værgeløse Folk, blev omringet af Kavalleriet, og de fleste af Røverne blev nedskudte, og iblandt disse var den grusomme Anfører Kuantril.

Nogle faa undkom dog, og deriblandt 2 Brødre, de saakaldte »James Boys«, ellers Jesse og Frank James, som siden spillede en saa stor Rolle i Amerika, at der godt kunde skrives en hel Roman om dem.

Under vort Ophold i Væverly erfarede vi, hvad de to unge Mennesker havde Dristighed til at udføre. De agtede ikke Militæret mere, end at de ved højlys Dag, en Søndag Eftermiddag, overfaldt en Plantage tæt ved Byen, hvor de skød 3 Negere, hvoraf den ene døde straks, de andre 2 beholdt Livet ved at forestille sig døde.

Jeg talte med den ene af dem, han havde 3 Revolverkugler gennem Hovedet, en havde slaaet Tænderne ind i Munden paa ham, saa det var

skrækkeligt at se. At et saa frækt Overfald satte Skræk i den sorte Befolkning, er jo ganske naturligt, og jeg erindrer, at jeg følte megen Medlidenhed med dem ved at høre deres Jammerskrig og se deres Elendighed og den Bedrøvelse, som de hengav sig til, særlig Kvinderne.

Der blev i Hast udsendt en Trop Militær for at fange Banditterne, men de kom tilbage efter et Par Timers frugtesløse Forsøg.

Dagen efter blev hele Militærstyrken udkommanderet, og vi dannede en Linie fra Missouri-floden og ud, ikke længere fra hinanden end hver Mand kunde raabe til sin nærmeste, paa denne Maade gjordes der en grundig Undersøgelse af de store Skove, uden andet Resultat, at vi kunde gaa tilbage igen og naa vore Kvarterer dygtig trætte og overanstrengte.

Det lyder jo underligt, at disse to Brødre aldrig blev fanget, skønt Regeringen ofrede indtil 10,000 Dollars for Paagribelse, død eller levende.

Som Anførere for en større Banditskare, plyndrede de mange af de største Banker, som gav dem Indtægt af mange Hundrede Tusinder af Dollars, foruden de mange Tog, som de standsede og plyndrede. Der fortaltes, at de holdt ikke meget paa Pengene, men øste rundelig ud af deres Tusinder til dem, som kunde hjælpe dem, naar de var i Fare, derfor undslap de ofte paa saa underlig Maade, at man næsten kunde tænke sig, at Jorden aabnede sig og skjulte dem.

Den ene af Brødrene »Jesse« faldt for en Snigmorders Haand. En af hans medskyldige var i hans Hjem, og de lagde tilsammen en Plan om et Bankrøveri, imedens tilberedte Fru James Frokosten,

hvad ellers aldrig skete blev Anledningen til Mordet; nemlig, at Jesse havde lagt sit Bælte med sine Revolvere fra sig, og idet han steg op paa en Stol for at tørre Støvet af et Maleri, greb den anden en Revolver og skød ham ned paa Stedet. Da hans Hustru spurgte Morderen, som hed Forestes, hvorfor han gjorde det, svarede han, at det var et Vaadeskud, og at han var uskyldig; men han gjorde straks Krav paa det af Regeringen udlovede Beløb, nemlig 10,000 Dollars.

Efter Jesses Død trak Frank James sig helt ud af Banditforeningen og tog Ophold hos Venner og dem af Familien, som han kunde betro sig til; men Frygten for Snigmord trykkede ham saa meget, at han besluttede at forsøge et Forlig med Regeringen. Med dette for Tanken indgav han en Ansøgning om at blive berettiget til at blive Borger i de forenede Stater, mod at han opgav sin tidligere Gerning. Ansøgningen blev forelagt Rigsdagen og blev bevilget, mod at han i 10 Aar maatte bevise med ærligt Arbejde og Liv, at han mente det oprigtigt, og efter 10 Aars Forløb indtog han sin Plads som Borger i Landet. Han er nu en agtet og æret Mand og ved større Folkeforsamlinger, hvor han er til Stede, er der mange, der vil rejse lange Veje blot for at se ham, som det bedste Politi ikke havde formaaet at fange.

Snigmorderen Forestes nød ikke megen Glæde af sine 10,000 Dollars; et Par Aar efter maatte han selv lade Livet for en Snigmorders Haand ved Guldlejerne i Colorado.

Tiden gik meget hurtig og fornøjelig her, og havde vi ikke længtes efter vore Familier, saa kunde vi ikke ønske os det bedre. For en Del var det

vel den behagelige Tid paa Aaret, som gjorde det saa rart; men ogsaa den Velvillie, vi var Genstand for hos Befolkningen, gjorde sit dertil.

Da de unge Sønner kom hjem fra den sydlige Armé, hvori de havde tjent, begyndte de straks tilligemed de unge Døttre at indøve sig til at give en Forestilling i Teatret, hvortil vi alle blev indbudt, og de udførte alle deres Roller ganske fortræffelig. Musikken og Sangen var noget af det bedste, jeg har hørt. De 2 à 3 Timers Underholdning var meget vellykket. Jeg véd ikke, om det er for meget sagt, at den hvide Befolkning dér syntes mig at være den smukkeste, jeg endnu, paa mine mange Rejser, har set.

Det var vel for meget at forlange, at en saa behagelig Tilværelse skulde vedvare; den 21. Juni kom der da ogsaa Ordre til at rejse, og næste Dags Morgen var vi i fuld Arbejde med at bryde op. De sidste 3 Uger havde vi boet i en Skov af Lokustræer, der med sine smukke Blomster gav en sød og behagelig Duft.

Ved Afskeden var det kendelig, at vi havde vundet Befolkningens Tillid og Sympathi, de gjorde sig megen Ulejlighed med at faa trykket vore Hænder til Afsked. Vi havde ogsaa været dem til Beskyttelse og Nytte. Den livløse og øde By, som den var, da vi kom der, var nu vaagnet op til nyt Liv i Handel og Industri, og Befolkningen, som før var mørk og skummel, var nu livlig og frimodig.

Vort Bestemmelsessted var Jefferson-City, Hovedstaden i Missouri; hvorfor vi blev sendt dertil er uberegnelig. Ved vor Ankomst var der flere Regimenter samlede der, og da nu Krigen var forbi, tænkte vi os Muligheden af at blive afmønstret. Der var

da ogsaa altid kloge Folk blandt Soldaterne, som vidste god Besked, men som det viste sig altid at være grebet ud af Luften, den Slags Mennesker har jeg altid Afsky for, og mærkeligt er det, at de i Almindelighed er begavet med Veltalenhed og derved let vinder Tilhørere; men derfor, som jeg siden skal bevise, ofte giver Anledning til stor Forvirring.

Sommerheden lod sig nu for Alvor føle, og vi var tillige kommen et Par Hundrede Mile længere syd paa, vi marcherede gennem den store By op til en Bakke, hvorpaa vore smaa Telte blev opslaaede, og hvor hele Regimentet igen blev samlet efter 2 Maaneders Adskillelse. Det gik her meget livligt med Vaabenøvelser. Jeg tror nok, at Officererne af de forskellige Regimenter, som her var samlede, satte stor Pris paa at fremvise de bedst indøvede Soldater. Næsten hver Eftermiddag maatte vi stille til Parade i vort bedste Puds, med skinnende blanke Geværer og Sabler, og ve den Stymper, der havde været ligegyldig med sit Tøj. Under Opstillingen i lange Geledder var der altid 2 inspicerende Officerer, en foran og en bagved. Den ene tog Geværerne og med et ejendommeligt Kast kunde han hvirvle det om, efterse det og da sende det tilbage til Soldaten, der med samme Anstand, uden at forandre Stilling, maatte gribe det. Jeg maa tilstaa, at jeg ved den første Parade fik en saadan Reprimande, som jeg ikke glemte, det hele var kun et Øjekast; men det var saa gennemtrængende, idet han kastede Geværet til mig, at jeg lovede mig selv, at det skulde blive sidste Gang, jeg skulde være ligegyldig. Det kunde nok træffe, at en Soldat blev trukken ud af Geledet og ført i Arrest for Forsømmelse af sine Pligter.

Det var dog langt fra, at der blev udøvet Strenghed; men noget maatte der gøres for at opretholde Disciplinen. Som Bevis for Officerernes Omhu for de Menige skal fremføres, at de lod mange Vognlæs af Skyggetræer hente, som blev satte over vore Telte for at afværge Solstraalernes forfærdelige Varmekraft.

Vi var nu naaet til Frihedsdagen den 4. Juli, Amerikas Grundlovsdag, det er jo en Dag, som er særlig højagtet af det amerikanske Folk, vel ikke mindst ved Krigens heldige Afslutning for de nordlige Staters vedkommende. Dagen begyndte med en svær Kanontorden, og opad Dagen var hele Militæret ude til Manøvre, foruden de mange Handels- og Industriforeninger med Musik og Faner, som gjorde sit til Dagens Højtidelighed. Som særlig Gunstbevisning mod Militæret blev deres Feltflaske fyldt med Lagerøl, der ikke foraarsagede liden Forstyrrelse, som der dog blev baaret over med paa denne Dag. Taler, Sang og Musik og om Aftenen Fyrværkeri hørte ogsaa med til at forstørre Festlighederne.

Den 10. Juli fik vi igen Ordre til at bryde op og gaa om Bord i en Damper. Det var lige det modsatte af, hvad vore kloge Folk havde lovet. De paastod, at vi var i vor største Ret til at komme hjem, eftersom vi kun var hyret for et Aar eller til Slutning af Krigen, og da nu Krigen var sluttet, kunde vi godt pakke vort Tøj sammen og forsvinde uden at nogen kunde paaføre os Straf derfor. Den megen Tale i den Retning satte ondt Blod i mange Soldater, som var kommen til at føle Hjemlængsel, Knurren og Klagen var almindelig og tilmed kom Rygtet ud, at vi skulde sendes til en Fæstning i

Kansas. Det bevirkede, at flere sagde, at de aldrig vilde gaa dertil, og en af vort Compagni gjorde virkelig sin Trusel gældende. Jeg erindrer godt, da vi gik om Bord, stod han Vagt, og paa en Gang lød det fra mange Munde, en Mand over Bord, jeg løb til Rælingen og fik se ham i Vandet, hvor han havde kastet sig med Gevær og Tilbehør. Der blev intet gjort for at redde ham, og han var snart ude af Sigte. Henved Kl. 10 samme Dags Aften blev det meldt, at en ældre norsk Mand havde truet med at ville skyde Officererne. Kaptajnen ved hans Compagni mente sikkert at kunne overtale ham til at være rolig, hvorfor han gik ham i Møde, men blev i det samme nedskudt af den norske Soldat. Kuglen gik gennem Kaptajnen og ind i en Bjælke i Skibet, før næste Dag gryede var han død. Morderen spurgte straks med stor Ængstelse, om hvem han havde skudt, og da Svaret lød: Captajn Cox, gav han et rædsomt Skrig og kastede sig over Bord og forsvandt i Bølgerne. Kaptajnen var en særlig elsket og afholdt Mand, jeg kan selv bevidne hans Nedladdenhed og Omsorg for Soldaterne. Det skulde blive Anledningen til hans Død, idet han af Medlidenhed og Kærlighed vilde forsøge at bringe ham til Fornuft, som nu blev hans Morder. Det var nu det 3. Liv, der var gaaet tabt alene for disse Veltaleres Skyld, som havde forestillet Officererne som uretfærdige, og som mange af Soldaterne troede, idet de mente, at Officererne arbejdede hen til at dette Regiment blev holdt tilbage i Tjenesten, medens andre blev hjemsendt.

Den 12. Juli standsede Skibet udenfor Kansas-City, som dengang var en liden By, men nu er en Millionby. Der opholdt vi os i nogle Timer og

havde god Lejlighed til at betragte den dejlige Udsigt. Der modtog Regimentet Ordre til at gaa til Fort Leavenworth, en stor og solid Fæstning, ved Missouri-Floden. Ankommen dertil rejste vi vore Telte og tog fat paa vore vante Vaabenøvelser. Der laa flere Regimenter, baade Kavalleri og Infanteri, og herfra hentede mange af de andre Fæstninger deres Forstærkninger, ja, langt ud i Vesten blev de sendt til saadan Steder, hvor Indianerne mod deres Villie var fordreven til og derfor gjorde Opstand, og for at holde dem i Ave, var der bygget Fæstninger.

Den Gang var der endnu ingen Jernbane og alting maatte befordres paa Vogne, de saakaldte Prærieskonnerter. Vogne, som var overtrukken med Bøjler og Sejldug, saaledes at de nogenlunde kunde hindre Vejrets Indflydelse paa Varerne, som de befordrede. En saadan Vogn var forspændt med 2 Par Heste eller 3 Par Okser. Her saa jeg for første Gang Bøffelokser, som var tæmmet og anvendtes til at trække disse Prærievogne, hvortil de egnede sig særdeles godt, idet de var meget stærke.

Fort Leavenworth var paa den Tid Hovedkvarter ikke alene for de Militære, men ogsaa for de Civile. Her blev der købt alt muligt til Føde, Klæder og Redskaber i Haandværk og Agerbrug, som saa blev ført paa Vogne ud til de Minebyer, som hurtig voksede op i Minedistrikterne i de vestlige Territorier. Af den Grund afgik og kom der Karavaner, som dannede lange, undertiden milelange Rækker af disse med hvide Sejl betrukne Vogne, som man bedst kunde se ved at gaa op paa en høj Bakke nær ved Fortet. Det var et Storsyn

at se dette. Af Nysgerrighed gik jeg et Stykke ud paa Vejen, den skal jeg ikke sige noget om; men derimod hvad jeg saa paa begge Sider af den, der laa det ene Kadaver ved det andet af døde Heste og Stude og forpestede Luften, saa det næsten var umuligt at opholde sig der. Min Nysgerrighed blev tilfredsstillet, og jeg undrede mig over, at Autoriteterne intet gjorde for at hindre den gruelige Stank.

Efter nogle Dages Forløb blev vi Vidner til et Oprin, som viste, at vort Regiment ikke var det eneste, som var misfornøjet med Tjenesten. Her var nemlig et Kavalleri-Regiment, som havde faaet Ordre til, hvad der paa den Tid blev kaldt at gaa over the Plains. Bemærk her, at hele den Strækning fra Missouri-Floden til det stille Hav var en Ørken, hvor intet fandtes uden vilde Mennesker og Dyr og her og der en lille Skov. Det var selvfølgelig skrækkindgydende. Formodentlig var det Aarsagen til, at ovennævnte Regiment bestemt nægtede at gaa, der var intet at gøre, men for at de ikke skulde gøre noget værre, fik vort Regiment Befaling til at omringe og afvæbne dem. Det blev udført uden nogen videre Modstand fra Kavalleriets Side. De blev nu indespærret og omgivet med en stærk Vagt, indtil der ved Krigsret var fældet Dom over dem. Dommen lød paa, at de blev sendt hjem efter længere Tids Fængsel, mod Fortabelsen af deres Tilgodehavende og deres Borgerret. Dermed havde de tabt al Ret til at stemme ved Valgene og al Ret til noget Embede i Statens Tjeneste, en Forret, som der sættes megen Pris paa i de forenede Stater.

Jeg er nu kommen til en Tid, da jeg kom meget nær til, hvad der i Soldatersproget blev kaldet »kick the Bucket.«

Den strenge Hede og det daarlige Drikkevand havde den Virkning, at Maven helt kom i Uorden, og deraf fulgte den meget ondartede Sygdom, der bortrev Tusinder af den nordlige Armées Soldater, nemlig Diarrhoe. Jeg havde flere Gange faaet Medicin af Regiments-Lægen, uden at det hjalp, saa blev jeg indlagt paa Hospitalet den 6. August, og da var jeg allerede saa afmagret, at der ikke var andet end Skind og Ben, det var umuligt for mig at sidde paa noget haardt, derfor følte jeg mig meget taknemlig for at komme til at ligge i en Seng, en Luxus jeg ikke havde kendt til, siden jeg forlod mit Hjem i Wisconsin. Jeg blev plejet meget omhyggeligt og fik Næringsstoffer, der harmonerede mere med Maven end den Kost, som Regimentet bød paa til Soldaterne.

Det kunde maaske være af Interesse at meddele lidt om, hvad en Soldats Kost i de forenede Stater den Gang bestod af. Vi blev tildelt Ration for 3 Dage, som bestod af Kaffe, The og Sukker, som vi i Almindelighed overgav til en Kammerat, som var valgt til at agere Kok, naar vi var i Lejr. Kaffe og Sukker kom i en Lejrkedel med Vand og blev kogt. Deraf kunde vi saa med vor lille Blikkop tage saa meget, vi ønskede. Af tørre Værer fik vi til en Ration et godt Stykke røget Sideflæsk og tilstrækkelig Beskøjter, kaldet Hardtack, med Hensyn til de sidste skal jeg tilføje lidt af en Krigssang, hvori der siges, at der var Hardtacks fra forrige Generationers Krigstog, der lykkelig og vel havde modstaaet Tidernes Tand og kunde regnes til en Triumph for Datidens Bagerkunst. Der var jernhaarde, mosbegroede gamle Arméers Hardtacks. Der er flere Nævnelser, baade fra Bunkler Hill og fra 1812 (Krigen med Englænderne).

Meningen er dog ikke med den Poesi at kaste Vrag paa »the Hardtacks«, men kun for at hentyde til, hvor gode Soldaternes Tænder i den Tid havde været, som kunde knuse og fordøje Beskøjter, som næsten var Hundrede Aar.

Den Afdeling, som jeg blev indlagt paa, havde to Rækker Senge, en for hver Patient. Der var ikke faa Læger og mange Sygepassere; men Dødeligheden var stor. Den første Nat døde den, som laa i Rækken lige overfor mig, og da jeg ikke kunde faa Søvn i mine Øjne, saa blev jeg Vidne til, hvad der foregik i Dødskampen. Det var for mig meget uhyggeligt, hvad jeg hørte og saa. Det mindede mig stærkt om, at jeg muligt blev den næste Mand for Dødsbudskabet. Mærkelig nok er det, i det Øjeblik man svæver mellem Liv og Død, da er der alligevel en Tilskyndelse til at hænge ved Livet. Om det nu var Villiestyrken eller den meget bedre Forplejning jeg nød, eller maaske begge Dele tilsammen, det véd jeg ikke, men i Løbet af faa Dage skete der en kendelig Forandring til det bedre; men Dagene var forfærdelig lange, det var som Tiden krøb og ikke gik. Der hang et Stueuhr lige over for mig, saa jeg kunde se Viserne, og for mig var det, som de ikke gik, og undertiden troede jeg, at Uhret var gaaet istaa, som dog ikke var Tilfældet. Aarsagen til denne Kedsommelighed kender jeg ikke, da vi Patienter blev i et og alt godt behandlet. Der kom Missionærer af begge Køn, der talte med de Syge og underholdt sig med dem, og naar den Syge blev bedre og blev overført i en anden Afdeling, saa kunde han underholde sig med hvilke som helst religiøse Samfundskrifter, som han ønskede. Alle de religiøse Partier var repræsenteret,

endog Spiritisterne. Deres Lære var meget udførlig fremsat, og derved fik jeg god Lejlighed til at blive kendt med denne mystiske Læreform.

Efter 3 Uger havde jeg igen vunden saa megen Styrke, at jeg kunde sidde oprejst i Sengen. En Dag kom der en Kammerat og Landsmand ind til mig og fortalte, at nu var der kommen Ordre til vort Regiment, at det skulde afmønstres og om nogle faa Dage sendes hjem, han vilde nu forhøre, om jeg troede mig stærk nok til Rejsen, han havde allerede forlangt at blive udskreven af Hospitalet, hans Helbred var mere fremskreden end mit, og han var paa en anden Afdeling.

Tanken om at komme hjem til Hustru og Børn havde givet ham nye Kræfter, dog han lignede mere et Skelet end noget andet, dog troede han sig stærk nok til at døje Rejsens Besværligheder. Jeg advarede ham meget imod at forlade Hospitalet, hvor han fik Medicin og god Forplejning, som kunde styrke og mulig virke til, at han fik sit Helbred tilbage, men han var saa forvisset om, at det nu var bleven til Virkelighed med Regimentets Frigørelse. Jeg erindrede ham om, at lignende Rygter tidligere havde cirkuleret uden at være sande.

Dagen kom, at Regimentet skulde forlade Fort Leavenworth, men i Stedet for som Rygtet havde fortalt, nemlig at det skulde gaa til Wiconsin, saa fik det Ordre til at gaa til Fort Rice i Dakota-Territoriet, hvor Indianerne havde gjort Oprør og havde dræbt adskillige af Soldaterne omkring ved Fæstningerne. Der var al Udsigt til, at det vilde komme til Slag mellem Indianerne og de forenede Staters Tropper. Lad os nu tænke Forskellen mellem at gaa hjem til Mutter, som Tanken var, og saa at

gaa ud til Kamp mod Rødhuderne og som mulig kunde blive langvarig. Nu skete det sørgelige, at en stor Del af Regimentet prøvede paa at flygte, og en Del af dem var heldige nok til at undslippe, om det ellers var et Held; mange fortrød det bittert bagefter, at de havde været dumme nok til at tro paa, hvad de usle Ordgydere fandt paa alene for at faa de Menige til at gøre Oprør. Min før omtalte Landsmand flygtede og naaede til en lille By nær Fort Leavenworth, hvor han i en Hast købte et andet Sæt Tøj og iførte sig. Netop som han havde faaet Uniformen pakket sammen, blev der gjort Allarm i Gaden. Han saa straks, at det var Kavalleri, som var udsendt for at fange de flygtede Dessertører. Han kastede Uniformen i en tom Tønde og forsvandt ud af en Bagdør. Saaledes forklædt undkom han og naaede efter megen Besvær sit Hjem og sin Familie. Der fortaltes, at Kavalleriet havde Held til at fange de fleste af de undvegne og faa dem til at gaa tilbage til Regimentet, som øjeblikkelig blev ordret om Bord paa Damperen, der laa rede til at føre det til Bestemmelsesstedet. Før de naaede til Fort Rice, havde det bebudede Slag fundet Sted med Indianerne, og de U.-S. Tropper havde igen vundet en meget fordelagtig Sejr, hvorved store Strækninger af det bedste Land blev tilgængelig for Kolonisten.

Der var nu gaaet længere Tid, og jeg var kommen nogenlunde til Kræfter, saa en Dag kom der en Doktor og talte med mig, om jeg ikke kunde ønske at gaa til Regimentet, jeg sagde, det vilde jeg gerne, jeg frygtede kun for, at jeg ikke kunde taale at ligge paa Bræddegulv, før jeg fik mere Kød paa Kroppen, dette indrømmede han tilsyneladende,

dog paastod han, at hans Natteleje altid var Gulvet. Der gik saa nogle Dage, da blev jeg, efter at den daglige Visitation var forbi, kaldt til en Side og spurgt, om jeg ikke ønskede at faa Pas til at gaa til Wisconsin paa, dertil var jeg villig, og Kl. 2 stod 6 Mand fra Wisconsin færdige, med Pas i Haanden, til at forlade Hospitalet og Fort Leavenworth. Aarsagen var, at Hospitalet var bleven overfyldt med saarede fra Slaget ved Fort Rice med Indianerne.

Efter 4 Dages Rejse kom vi til Hovedstaden i Wisconsin, Madison. Paa denne Rejse var vi Genstand for megen Sympathi, mindst 2 Gange var der unge Mennesker, der kom til os og bad os forlange, hvad vi ønskede, saa vilde de købe det til os og give os det. I Byen, Palmyra, hvor vi overnattede, vilde Værten intet have for hvad vi nød, og da vi rejste derfra næste Morgen, maatte jeg modtage nogle lækre Sager til vort Underhold paa Rejsen. Paa en Station kom der nogle Damer ind i Vognen, hvor vi sad, og en af Soldaterne blev genkendt af dem. Paa en Gang blev der en Hulken og Græden, som jeg meget sjælden har været Vidne til. Da Sindene kom lidt til Ro, blev det opklaret, at det var en Søster, som mødtes der med sin Broder, som var rejst fra Hjemmet som en ung rask Mand, og nu fandt hun ham som en Dødning paa Gravens Rand.

Ved vor Ankomst til Madison blev vi anvist Kvarter i Camp Randall, der i den sidste Tid var undergaaet en stor Forandring til det bedre, saa vi kunde indrette det nogenlunde komfortabelt for os selv. Vi havde Frihed til at gaa og komme, som vi selv vilde, og kunde derfor gøre os godt bekendt med Byen, som er en indlands By, beliggende ved to

smukke Søer og den er lagt ud og bygget helt forskellig fra nogen anden By, som jeg har set. Det store og smukke Capitol (Raadhus), er bygget paa en Slette midt i Byen, til denne Slette eller aabne Plads udmunder Gaderne fra begge Sider, som gør det let for fremmede at finde sig til Rette der. Flere af Gaderne var meget brede og beplantede paa begge Sider langs Fortovene med den saakaldte Mountain Ask, som paa den Tid hang fulde af røde Bær, som tog sig meget brillant ud.

Vi følte straks, at der ved denne Omskiftning var gjort en stor Velgerning imod os, idet vi var ført fra det meget varme til et koldere Klima, og ikke mindst, at vi nu kunde drikke det friske klare Kildevand, mod i Leavenworth at drikke lunket Regnvand, dette virkede til, at Kræfterne tiltog, saa jeg efter kort Tids Forløb kunde tage Del i hvad der var, baade opbyggeligt og fornøjeligt. Søndagen benyttede jeg flittigt til Besøg i Kirkerne og hvor der var rig Anledning til at høre berømte Mænd, ligeledes andre Steder, som en Aften da General Shermann og den store Senator Doolittle talte i Capitoliet, da var jeg en villig Tilhører. Ogsaa til at se mange skønne Ting havde jeg Lejlighed. Paa den Tid var der en Udstilling, kaldt »Horticultur-Fair«, som blev afholdt i det store Asemblings Chamber-Forsamlingssal i Capitoliet, og bestod af de nydeligste Frugter og Blomster. Salen straaede i underfuld Skønhed, og alt blev oplivet med den skønneste Musik.

Under mit Ophold i Madison blev jeg bekendt med 2 Skandinaver, en Mr. Fletscher, norsk, og en Mr. Borchsenius, dansk. De beklædte begge større Embeder i Hovedstaden. De mente, at da jeg nu var

saa nær mit Hjem, burde jeg sende en Ansøgning til de højere Autoriteter for om muligt at blive udskreven af de forenede Staters Tjeneste. Jeg tvivlede meget om, at det vilde nytte noget, men tænkte dog, det var et Forsøg værd. Mr. Fletscher skrev da en Ansøgning og sendte den til General Sully, der paa den Tid havde Hovedkvarter i Sioux-City, og var højstkommanderende for den Afdeling af Arméen, som jeg tilhørte. Dokumentet kom godt nok til Bestemmelsesstedet, men kom kort Tid efter tilbage med den lille Bemærkning »Rejected« (nægtet). Efter et Ophold paa mere end en Maaned modtog jeg Ordre til at møde ved Regimentet. Det siger sig selv, at det var en underlig Ting at tænke sig saa nær Hjemmet og nu skulde mange Hundrede Mile i modsat Retning, det gjorde jo Udsigten til Frihed meget mørkere.

Jeg kan ikke forlade Madison uden at fortælle, hvad der paa den Tid særskilt tiltrak sig Opmærksomheden. Det var den meget bekendte »Var-Eagel« (Krigsørnen) kaldet »Old Abe«. Denne havde fulgt det 8. Visc.-Regiment igennem alle Krigsaarene og var med og deltog i 22 store Slag foruden i 30 Skærmydsler. Jeg siger deltog, og det var særlig under den voldsomme Kanonade, at den gav sin Deltagelse til Kende. Den spredte da sine store Vinger og holdt sig over Flaget samtidig med at den gav nogle frygtelige Hvin og Skrig, som under det mindste Ophold i Kanonaden kunde høres af hele Regimentet. Engang blev der givet Soldaterne Ordre til at dække sig for Kuglerne, da gør den ligesom de; men straks de rejste sig, var den svævende over Flaget. Den vakte saa stor Opmærksomhed, at en af Sydens Generaler gav Ordre

til enten at fange eller dræbe den, da han hellere vilde se denne Ørn dræbt end at se de tog en hel Brigade tilfange, og tillige var det en Kendsgerning, at de sydlige Soldater var meget overtroiske med Hensyn til denne Ørn, saa der var god Grund til at gøre, hvad de kunde, for at faa den dræbt. Efter Krigen blev den Aarsag til Indsamling af mange Tusinde Dollars. Alene ved Salg af dens Fotografi indkom der et Beløb paa 16,380 Dollars 93 Cent. Ofte blev den udlaant, og der blev betalt store Summer for at have den paa de forskellige Udstillinger i Staterne, og saa stor var dens Ry, at Tusinder af Mennesker gerne rejste flere Hundrede Mil for at se den. Regeringen havde allerede pensioneret den, og der var indrettet Lokaler til den i States-Huset i Madison, hvor en Mand blev lønnet for at passe den. Den er nu død, men dens Historie saavel som Fotografiet vil omhyggeligt blive bevaret for Efterslægten.

Den samme Dags Aften, som jeg modtog mit Rejsepas, var jeg, tilligemed flere der maatte lide samme Skæbne, paa Rejsen. Det er mærkelige Følelser som frembringes, naar man som jeg i dette Tilfælde saa smaat havde glædet mig til snart at komme hjem til Hustru og Børn, hvor jeg kunde nyde Pleje og Hygge og komme rigtig til Kræfter; thi det var langtfra, at jeg endnu var naaet til, hvad jeg var før Sygdommen begyndte. Og jeg tænker, at Legemets Svaghed var Aarsag til, at man vanskeligere med Taalmodighed kunde finde sig i Skæbnens Gang, jeg maa ærlig tilstaa, at i dette Tilfælde, som i flere andre, har mine Bekymringer været ubeføjet; thi et naadefuld Forsyn har ført mig paa min Vandring gennem Livet. Den næste Morgen var vi i

Chikago og derfra gik Vejen ad Mississippi-Floden til en By ved Navn Quincy, der blev vi Natten over. Næste Dag var det Søndag, da gaar Togene ikke, det blev en meget velsignet Dag for mig i aandelig Henseende. Jeg følte mig saa opbygget og trøstet ved at overvære Forsamlingerne i Kirkerne, og aldrig har jeg hørt en bedre Prædiken, end den jeg hørte i første Baptistkirke i Quincy denne Morgen. Mulig den kærlige Omsorg, der blev os bevist ved Modtagelsen, gjorde Opholdet saa særdeles behageligt, som det var.

Quincy ved Mississippi er en overordentlig smuk By, og der var umiskendelige Tegn paa store Rigdomme. De store Familie-Residenser, opført af brune tilskaarne Sandsten, alt tyder paa en Flothed, som vanskelig kan beskrives, alene det Kunstarbejde, der er gjort for at pryde disse slotlignende Bygninger, kunde anslaaes til Tusinder af Dollars. Langs med Byen, hvor det store Forretningsliv pulserede, laa der Hundreder af Dampskibe, tilsyneladende i flere Rækker, som foraaarsagede et øredøvende Spetakkel, naar de kom og gik, det var Dampfløjten, der altid blev anvendt med fuld Kraft.

Mandag Morgen var vi tidlig færdig til at gaa med Færgen over til en mindre By, som hed Hannibal, i Missouri, der kom vi paa et Tog, som førte os til St. Josef i samme Stat ved Missourifloden. Paa denne Bane kørte vi over store Strækninger af Regeringens Land, som laa aaben for Kolonister til at tage i Brug. Det var saa smukt og rigt Land, som nogen kunde ønske at sætte Plov i, og dette Prærieland havde den Fordel, at der stadig var Skov i Sigte, saa der vist ikke var nogen Besvær for at faa nødvendigt Træ til Bygning og Brænde.

Det var noget saa fristende at se de Tusinder af Acres Land frit for enhver, der havde Mod til at indfri 160 Acres af U.-S. Dominien, at jeg besluttede ved mig selv, at skulde jeg nogensinde naa til mit Hjem igen, da vilde jeg ved den første Lejlighed sælge min Farm og Besætning og begynde paany her paa disse yndige Præriedistrikter. Ankomsten til St. Josef fik vi 3 Dages Hvile, den 4. Dag gik vi om Bord paa en Damper, kaldet »Denver« og nu gik Rejsen mod Nord paa Missouri-Floden. Denne Flod varierer meget, paa sine Steder er den meget bred, andre Steder snævres den ind mellem Bjergene, kaldet Bluffs. Der var Steder, hvor Damperen gik saa nær Land, at det saa ud, som om man med Lethed kunde hoppe i Land fra Skibet. Hvor Floden var bredest, kunde man se ind over store Sletter, som kaldtes Bottom Land og paa den Tid laa uberørt af Menneskehaand.

Sejladsen saa højt op paa Floden var forbunden med stor Vanskelighed. Det var ikke saa sjældent, at Damperne løb fast paa en Sandbanke, skønt der ofte blev loddet for at finde Dybden. Naar Skibet løb fast paa en Sandbanke, blev der to store Stykker Tømmer sat ud fra Forstævnen paa en saadan Maade, at naar Maskineriet blev sat i Gang, kunde Skibet paa den Maade baade løftes og trykkes tilbage og paa den Maade komme løs, og der maatte da prøves paa at komme igennem andre Steder. Endnu farligere var det, naar de store Træer, som voksede langs Floden, blev løsreven og ført med Strømmen, indtil de borede sig fast i Sandet, begyndte der straks at samles, hvad man kalder en Sandbar, som under Højvande gør Sejladsen meget farlig, vi sejlede forbi en saadan, hvorpaa en Damper

var grundstødt og straks gaaet til Bunds, kun Skorstenspiberne ragede over Vandet. Folkene havde reddet sig i Land.

Paa den 6. Dag efter Skibets Afgang fra St. Josef lagde det til, der hvor den store By Omaha nu ligger. Den Gang var der ikke meget af en By, ingen Jernbane, og Trafikken paa Floden var lige i sin Begyndelse. Vi var nu naaet til den sidste Del af Oktober Maaned, saa at Autoriteterne, der skulde befordre os videre, ikke vovede at sende os med Damper, hvorfor de besluttede at leje Heste og Vogne til at køre os paa. Den samme Dag blev vi færget over Missouri-Floden, hvor der holdt Vogne for at køre os til Council Bluffs, $3\frac{1}{2}$ Mil fra Omaha. Den eller dem, der muligvis nu rejser paa de Egne, som jeg har beskrevet, vil vistnok finde megen Uoverensstemmelse med dengang og nu. De $3\frac{1}{2}$ Mil mellem de førstnævnte Byer er nu bebygget, og Forbindelsen mellem Omaha og Council Bluffs naas nu over solide Broer. Rejsen mellem Madison Wis. og Omaha Nebraska, som da tog 14 Dage, kan nu let gøres paa 24 Timer. Vi overnattede i Council Bluffs, og næste Morgen var Befordringen færdig til Rejsen. Vi kunde atter gaa om Bord, ikke i et Dampskib, men i en saakaldt Prærieskonnert, der skulde føre os til Sioux-City, der paa den Tid var Hovedkvarter for det nordvestlige Krigsdepartement. Paa Vejen fra Council Bluffs havde jeg den bedste Lejlighed til at se en total Solformørkelse, der var ikke mere synlig af Solen end en Fingerspids, eller som en lille Stjerne, som lyste. Det var meget interessant at se Maanen glide frem, indtil den saa nær skjulte Solen, og Dagen blev forandret til Nat for en kort Tid.

Vejen gik mest over det flade Bottomland, hvor der var en Uendelighed af vilde Fugle, mest af Præriehøns; men vor Jagt paa dem var kun lidt bevendt, da vi ikke havde andet end Rifler at skyde med. Det var kun, naar vi lejlighedsvis kunde laane en Hagelbøsse af en af de faa Kolonister, som havde vovet sig ud for at tage et Stykke Land i Besiddelse her, at vi kunde nedlægge nogle af Fuglene. Saaledes fortæller min Dagbog, at vi paa en Søndag Morgen baade havde Høns- og Andesteg til vor Frokost.

Paa den 4. Dag naaede vi Sioux-City og blev indkvarteret paa en lille Ø, hvor der af Regeringen var bygget Barracks, lange Brædeskure til Vinterkvarterer for flere Regimenter, baade af Fod- og Hestfolk. Skønt General Sully var indkvarteret her, saa var der dog meget lidt af Militærmanøvrer at se. Krigen var nu forbi, og den liden Del af den store Armées. Levninger, som var spredte omkring paa de Stationer, som laa paa Civilisationens Grænser, nærede kun et Ønske, nemlig at komme hjem til Slægt og paarørende. Generalen kunde vi se hver Dag, naar han gik ned for at se sine Heste, som han havde mange af, og en Del af dem var særdeles smukke at se paa, naar Oppasseren havde dem ude for at dressere dem. Generalens lille Hund fulgte ham bestandig, den var beklædt med et Tæppe, som i hver af de fire Hjørner havde en Klokke eller Bjælde, saa vi kunde altid høre, naar Generalen kom, ellers var der ikke megen Forskel at se; thi Generalen omgik og talte med Folkene som om han var deres Ligemand. Jeg saa aldrig, at der blev ham tildelt nogen særlig Honnør eller Æresbevisning.

Vinteren var nu begyndt, og der maatte gøres noget for at skaffe Brændsel tilveje til forskellige Pladser, men mest gjaldt det Hospitalet, hvor der laa mange Syge. Jeg tilligemed flere andre blev udrustet med 2 Vogne med 2 Spænd Heste for hver Vogn. Træerne, som vi skulde have til Brændsel, groede mellem Bjergene i de laveste Pladser, og Vejen dertil var meget besværlig; men det var ikke det værste, thi da vi kom til Træerne, viste det sig, at de fleste af Mandskabet var helt ukendt med at fælde dem. Her kom min fleraarige Erfaring i Skovhugst fra Skovene i Wis. ret til Nytte, og uden store Formaliteter gik jeg løs med min Økse paa et af de største Træer og huggede løs, saa Spaanerne fløj og susede til ikke liden Forundring for de fleste af Mandskabet, men til alles Tilfredshed, der maaske mindst havde tænkt, at jeg sad inde med saa stor Færdighed i at nedlægge Skovens Kæmper. Af hele Mandskabet var der foruden mig kun en ung Irlænder, der nogenlunde kunde bruge en Økse, saa jeg blev i Virkeligheden Dagens Helt, der senere hen medførte for mig ikke faa Fordele; thi en Mand, der er kompetent til at udføre et Foretagende til højere Autoriteters Tilfredshed, bliver altid den nærmeste til en betroet Tillidspost. Saaledes gik det mig; thi efter nogen Tids Forløb kom der Ordre, at vi skulde rejse til Regimentet, da blev jeg alene ladet tilbage og fik en meget behagelig Ansættelse for hele Vinteren. Jeg var bleven nogenlunde bekendt med Hospitalslægen, en Doktor Schmith, som var bosat i Byen, det mest opvakte og hjerteligste Menneske, som jeg nogensinde har mødt. Han fortalte mig en Aften, jeg var i hans Hus, at den næste Dag skulde der komme en Regiments-Doktor

for at tage hans Plads paa Hospitalet, og han føjede til, at den ny Doktor var noget af en fremragende Personlighed, han bar Rang af Cornel (Oberst) og medførte sin Hustru, og de skulde bo paa Hospitalet. Dette var et stort grundmuret Hus, og var oprindelig bygget som Hotel, (Pacific Hotel). Jeg blev meget ilde berørt ved at høre denne Nyhed, da jeg allerede var kommen til at betragte Doktor Schmith som den nobleste og bedste Mand. En Anelse, som siden viste sig ikke var helt ubegrundet, betog mig, at den ny Læge ikke vilde blive det for mig, som Doktor Schmith havde været, hvorfor jeg bad ham om at være til Stede og indlægge et godt Ord for mig, naar den ny kom; det kunde han ikke, da han skulde i Forretning paa Landet den næste Dag, men han vilde gøre, hvad han mente var ligesaa godt, nemlig skrive en Anbefaling, som jeg kunde give til den ny Læge, Cornel Wood, og saa skulde det blive godt. Doktor Schmith skrev straks Anbefalingen, og næste Dag, da Familien Wood tog Hospitalet i Besiddelse, fandt jeg Lejlighed til at aflevere Brevet med Anbefalingen, som han straks aabnede og læste, og efter at han havde beset mig fra Top til Taa og givet mig adskillige Spørgsmaal, saa nedskrev han mit Navn i en Protokol.

Fra den Dag af var jeg ansat som Sygepasser paa Hospitalet. Cornel Wood holdt streng Diciplin i alt, og alt skulde forandres efter hans Methode, saa der blev Beskæftigelse i flere Dage, før alt kom i den Orden, som han ønskede det. Derefter var alle instruerede, enhver vidste sin Plads, og alt arbejdede i god Harmoni. En duelig Farmaceut blev indsat for at varetage det store Oplag af Apothekervarer.

Naar Lægen havde besøgt alle Patienterne og skreven Recepter, da var det min Gerning at bringe Recepterne paa Apotheket og der modtage Medicinen for igen at uddele den til Patienterne, og med det samme forklare dem, hvorledes de skulde anvendes. Det var et ikke lidet Ansvar, der derved blev mig paalagt, særlig i Begyndelsen, men jeg var heldig nok til at udføre det til bedste Tilfredshed. Patienterne var meget venlige og agtpaagivende over for mig, saa jeg følte mig selv tilfreds og maaske til Tider ikke lidet smigret. Det var vel formeget forlangt, om jeg havde ventet en saa net og behagelig Tilværelse skulde kunde bevares uden at være misundt, og Misundelsen kom, og det i Form af en Irlænder, der var kommen ind paa Hospitalet for en eller anden Sygdom, som han dog hurtig kom over. Vi var allerede inde i en regulær amerikansk Vinter, en Vinter som saa ud til ikke at vilde staa tilbage for sine Forgængere med hvad Frost og Sne angik, saa jeg blev slet ikke forundret over, at Mr. Mennigan hellere vilde gaa til Haande og hjælpe i Hospitalet end gaa tilbage til Regimentet. Det gik godt for en Tid; dog jeg mærkede nok, at han helst vilde være ude om Natten; efter et saadant Spree, saa var han særdeles veltalende og kærlig og kunde særlig forstaa at smigre for Hospitalslægen, der vistnok selv var en Bakkusdyrker, saa det var jo ganske naturligt, at han kunde symphatisere med en Mand, der ved sin Adfærd viste, at han dyrkede samme Gud. Jeg mærkede nok, at der blev meget, som jeg kunde bruges til, modsat hvad jeg var vant til, og paa den anden Side var der Tider, jeg mente helt at være tilovers. Ved et Tilfælde blev det dog helt forandret til min Fordel. Mr. Menningan

forlod Hospitalet en Aften efter Doktor-Visitationen og var ikke kommen til Stede den næste Morgen, da Doktoren lod sig se. Det forekom mig, at han var mere venlig end sædvanlig, dog uden at han lod sig mærke med, at han savnede nogen. Efter Doktorens Bortgang blev jeg kaldt over paa Apotheket, og Mr. Stuart, Farmaceuten, bad mig om at bære nogen Mad over til Mr. Menningen, som jeg ogsaa gjorde. Derved blev jeg bekendt med hans Udeblivelse. Han var nemlig kommen i et vældigt Slagsmaal den Aften og var derfor havnet i Hoved-arresten.

Om det var Bedrøvelse over Menningen eller hvad andet der var Aarsag, det véd jeg ikke, men Cornel Wood søgte sin Afsked og fik den bevilget, og Doktor Schmith blev igen indsat som Hospitals-læge til min store Tilfredshed, thi nu vidste jeg, at jeg nok skulde faa min Ret, jeg tør ogsaa nok sige, at jeg gjorde Fyldest paa den mig betroede Post; thi Autoriteterne kunde altid gøre Regning paa, at jeg var der ved Nat som ved Dag. I visse Tilfælde var det af stor Betydning, da jeg saa i en Hast kunde skaffe Lægen hentet.

Af Patienterne var der 3 fra North Caroline, de var gjort til Fanger i et Slag og var siden indført i den nordlige Armé og tilhørte nu et af de Regimenter, som var stationeret i Sioux-City. Iblandt disse 3 var en Mr. Brown, som jeg særlig maatte hjælpe, han var lammet i den ene Hofte og Side, saa han stadig maatte holde Sengen. Han var en af de slemme Karakterer, og Folk der kendte ham før hans Sygdom, advarede og bad mig omgaas ham meget forsigtig, da en Fornærmelse mod ham kunde koste et Menneskeliv; men mærkelig nok,

lige fra først af søgte han at gøre sig Venner med mig, og jeg har flere Beviser for, at han mente det. Personalet, som var ved Hospitalet, før jeg kom der, havde en saadan Uvilje imod ham, at det var vanskelig for mig at faa den Mad til ham, som han mente vilde være ham bedst, saaledes fandt han engang paa, at naar han blot kunde faa Pai (en Slags Lagkage), saa skulde han nok blive rask. Jeg prøvede paa at faa en saadan i Køkkenet, men uden Resultat, ingen af Kokkene vilde tillave den. Da han nu fik at vide, at de i det hele intet vilde gøre for ham, lagde han sig med Ansigtet mod Væggen, og af denne Stilling var han ikke til at rokke, hverken med godt eller ondt, og i mange Nætter og Dage laa han i denne rolige Stilling, hvorledes han kunde udholde det, har altid været en Gaade for mig. Jeg skal nu ikke komme nærmere ind paa Enkelthederne, kun skal jeg bemærke, at vi glædede os, da vi var komne over den strenge Vinter, vi var komne ind i Marts Maaned, og den klare varme Sol gjorde særlig meget til at oplive Patienterne. Nogle søgte og fik Lov til at rejse hjem, andre blev afmønstret af Tjenesten, saa det havde tyndet godt ud i Hospitalet. Mr. Brown, der havde ligget saa længe i Dvale, havde nu forandret Kurs, til Tider levede han op og blev helt snaksom. Han fortalte mig sit Levnedsløb, hvorledes han havde taget Del i mange slemme Udskejelser, men en forunderlig Gysen og Sittren fo'r gennem hans Legeme, naar han hviskende fortalte, om at han engang havde skudt og dræbt en ung Mand. Det var et Aar eller to før Krigen udbrød, at en ung Mand havde forført hans Søster, derover blev han rasende, og ved første Lejlighed dræbte han Forføreren.

Derefter flygtede han fra Egnen og holdt sig skjult en Tid; men dette var uudholdeligt for ham, han vendte da tilbage og meldte sig selv til Øvrigheden, som satte ham i Fængsel, hvor han maatte vansmægte i lange Tider, fordi det var meget vanskeligt at faa en Jury samlet, som kundé blive enige i at faa ham kendt skyldig, begrundet paa den Krænkelse baade han og hele hans Familie var Genstand for, men overfor Statens Love var han en Morder, og Statens Autoriteter er forpligtet til at forfølge en saadan til det yderste. Saaledes kan paa Grund af Jury-Systemet i de forenede Stater, en Fange ofte komme til at sidde i Fængsel Aar og Dag, og dette bliver undertiden Anledningen til, at Befolkningen øver Lynchjustits, fordi Bekostningerne ved en Mordsag ofte kan blive flere Tusinde Dollars, som falder som Skattebyrder paa Folket, der kommer til at betale. Jeg maa tilbage til Mr. Brown, og hans Erfaringer; i hans lange Fængselstid, havde han lært at skelne mellem Kristne og Ikkekristne, skønt han ikke selv var Troende, kunde han dog godt skelne mellem de to Klasser af Befolkningen. Han var saaledes straks bleven overbevist om, at jeg var en Kristen og mente det ærligt. Jeg spurgte ham om hvorfra han havde denne Overbevisning, han svarede, at kun en Kristen kunde vise Afholdenhed og gøre Opofrelser, som jeg gjorde.

Der var nu gaaet en Maaned, siden min Tjenestetid var udløben, og endnu blev der intet talt om, at jeg skulde permitteres, hver Dag som gik, virkede at min Længsel efter Hjemmet blev stærkere. Jeg havde nu og da ladet Hentydninger komme frem desangaaende, saa en Dag som Doktor Schmith var til Stede, begyndte Mr. Brown at foreslaa, om

jeg ikke kunde faa Orlov, da han godt kunde unde mig den Fornøjelse at se min Familie igen. Det fik Doktor Schmith til at tænke, og han spurgte mig da, om jeg var tilstrækkelig forsynet med Penge til en saaden Rejse, og dette befrygtede jeg meget. Mr. Brown svarede da, at det skulde ikke holde mig tilbage, da han var villig til at laane mig de nødvendige Penge. Doktor Schmith indvente, at jeg saa muligt blev borte med Pengene, det frygtede han dog ikke for.

Den næste Morgen, da Doktoren kom, bad han mig følge med sig, og Vejen gik til Hovedkvarteret, hvor Doktoren fik Orlov bevilget for mig. Nu havde jeg da virkelig fri, saa jeg kunde rejse hjem. Jeg gik lige til en Vognmandsforretning og fik at vide, hvor meget det vilde koste at blive befordret til næste Station, og tillige hvor langt der var mellem Sioux-City og den nærmeste Jernbanestation, ca. 150 Mil. Jeg kom til det Resultat, at naar jeg laante 25 Dollars til dem jeg selv ejede, kunde jeg mulig naa hjem. Jeg betalte da for Befordring til næste Station og gik tilbage til Mr. Brown, som meget villig laante mig de 25 Dollars. Bestemmelsen blev nu, at jeg skulde afgaa med Sioux-Citys Postvogn næste Dags Aften. Den næste Dag kom der Bud til mig, at jeg skulde møde ved Hovedkvarteret, jeg meldte mig straks, dog noget misfornøjet ved Tanken om, at jeg mulig skulde holdes tilbage, men det var noget meget bedre for mig, end jeg kunde tro eller tænke. De fortalte mig, at mit Afmønstringsbevis lige var kommen. Nu fik jeg fri Rejse og kunde nu komme hjem til Familien og blive hjemme. O hvilken skøn Nyhed at faa at høre, dog formindskedes Glæden en

Del, jeg havde nemlig betalt en Del Penge til Vognmanden og frygtede for, at jeg ikke kunde faa dem tilbage. Jeg gik straks til Vognmanden og fortalte som det var, og bad om at faa mine Penge tilbage, der blev gjort mange Indvendinger, men da jeg ikke havde megen Tid, svarede jeg vedkommende, at hvis han ikke betalte Pengene tilbage, gik jeg til Hovedkvarteret og meldte det der, det hjalp, jeg fik mine Penge tilbage, mod at jeg gav Løfte om at tage med deres Vogn efter første Bestemmelse. Nu gik jeg tilbage og betalte Mr. Brown sine Penge og behøvede ikke at være i Gæld til nogen. Da Aftenen kom, var jeg færdig til Rejsen, godt udrustet med Proviant af den bedste Slags, som Hospitalsautoriteterne havde givet Kokkene Ordre til at forsyne mig med. Rejseselskabet bestod af en Officer med Frue og en ung Indianer som Tjener. Rejsen gik over de store nøgne Prærier. En lang kold Nat blev det, men Glæden over, at Rejsen gik hjemad, gjorde det nogenlunde taaleligt. Ved Daggry naaede vi den første Station, hvor der skulde skiftes Heste, og saaledes gik det Dag og Nat, indtil vi naaede Boons Borough, den første Jernbanestation, og derved var ogsaa vore Lidelser af Kulden tilendebragt. Noget særskilt indtraf ikke paa denne Køretur, kun var det underligt at se, at Stationerne paa disse store Prærier var bygget af Græstørv, og disse lave Hytter saa jo ikke meget indbydende ud. Folkene der var dog i Stand til at opvarte Rejsende paa det allerbedste. Det traf sig saa, at vi kom til en Station ved Midnatstide, meget medtaget af Kulde, og ønskede at faa nogen varm Mad og Drikke, og der blev da dækket et Bord med en saadan Overflod af de bedste Retter, at selv Officeren udbrød

i Forundring over al det gode, der kunde opvartes med paa saa afsides liggende Egne. Paa Crund af Aarstiden, nemlig April Maaned, blev Rejsen en Del besværligere. Det værste blev, da vi kom til en Flod, der var svulmet op, saa den gik over sine Bredder. Færgen kunde ikke gaa til Land, saa Overfarten maatte foregaa i smaa Kanoer, som kun kunde rumme 2 Personer hver. Den første, der blev anmodet om at stige ned, var Officeren og Frue, og det havde nær gaaet galt, idet hun traadte ned i den lille Baad, var hun lige ved at besvime. Mandskabet, som skulde sætte os over, var nok beredt derpaa, og de var meget behændig med at sætte hende til Rette i Baaden og forsikre hende om, at der ingen Fare var, og derved blev hun beroliget. Vi var nu alle indskibet, og den lille Flotilje gled ud paa Strømmen, og vi kom lykkelig og vel til den anden Side af Floden. Officeren følte sig saa veltilfreds, at han trak en 5 Dollars-seddel frem og forærede Mandskabet, som efter en Del Vægring modtog dem, de sagde, at det meste der tilkom dem var 50 Cent pr. Mand.

Da vi var kommen op paa Toget ved den første Jernbanestation vi kom til, udbrød U.-S. Officeren: O, hvilken herlig Institution. Da vi kom til Mississippifloden, gik Toget med den største Forsigtighed over den første Bro, der nogensinde var bygget over denne Flod, og jeg antager, at det var en af de første Gange, den blev prøvet; thi aldrig før eller siden har jeg set et Tog gaa saa sagte. Den første Nat var vi i en Sleepingcare (Sovevogn), dette var ogsaa noget nyt, der paa den Tid var i sin Begyndelse paa de amerikanske Jernbaner; men det var en sand Vederkvægelse for os, som havde rejst

en saa lang Vej med almindelig Befordring. I Chikago maatte jeg give Afkald paa mine Rejsesæller, der var bleven mig meget kære, og nu blev jeg alene Militær paa Toget til Madison i Wisc., hvor mine Afmønstringspapirer skulde paategnes, og mit resterende Tilgodehavende betales. Det tog ikke lang Tid med at paategne mine Papirer, og Pengene var allerede optalte, saa nu var jeg virkelig fri Mand, og det var i Sandhed en Forandring, der meget bedre kan føles end beskrives.

Jeg opsøgte nu mine forrige Velgørere, Mr. Fletcher var borte fra Byen, men Mr. Borcksenius fandt jeg hjemme i bedste Velgaaende, og med megen Elskværdighed viste han mig omkring overalt i det store Capitolum. Den sidste Jernbanerejse gik nu til Fort Howard, hvor jeg ankom ved Minatstide. En Befordring fra Green Bay House holdt ved Stationen for at modtage Rejsende, med den tog jeg til Hotellet, hvor jeg blev Natten over. Næste Dag havde jeg en 16—18 Mil at gaa igennem den store Skov, før jeg naaede mit Hjem i New-Denmark, og jeg gik i Snekvader til Anklerne, da det var paa den Tid, at Sneen smeltede der i de nordlige Egne, og der var ikke saa faa smaa Vandløb, som jeg maatte vade igennem, hvilket gav vaade Fødder. Endelig var jeg nu saa nær, at jeg imellem Træerne kunde se mit Hjem og tænkte saa, at jeg skulde overraske min Hustru og Børn; min ældste Datter, som var uden for, havde set mig, løb ind og fortalte sin Moder, at der kom en Soldat inde i Skoven, mon det ikke skulde være Fader.

Ja, saa var jeg nu i mit Hjem og følte megen Glæde ved at finde alt i nogenlunde samme Orden,

som da jeg rejste bort. Bedst af alt var det dog at finde Hustru og Børn raske og i det hele vel. Nu burde jeg vel have gjort Ret i at slaa mig til Ro og nyde Livet i Glæde og Stilhed. Jeg havde en god Farm, en god Besætning og lidt Penge i Baghaand, tilmed havde jeg foruden Farmen 80 Acres Land med mange værdifulde Træer paa, og Tiden havde forandret sig saameget, at adskillige Sorter Træer solgtes fordelagtigt, saasom Baswod-Lind, af Naaletræer Pine-Fyrren, Cederen, som der særlig var mange af paa det Sted, og som var meget søgt, da de store Træer gik til Fabrikkerne, hvor de blev oparbejdet til forskellige Husgeraad. De mindre Træer blev i passende Længder afskaarne og anvendte til Hegnspæle i de almindelig brugte Sicksack Fenshegn. Der var adskillige Ting, som vakte Uro i mig, mest var det nok Savnet af vor lille Menighed, der paa det nærmeste var opreven. En stor Del var rejst til Minnesota tillige med den før omtalte Missionær for at danne en Koloni af danske Baptister.

Minnesota var en ny Stat, og der var god Lejlighed til at komme i Besiddelse af noget af det bedste og rigeste Prærieland, hvor der lettere kunde laves en Farm end som at hugge den ud af Skoven her.

Min yngste Broder, Christen, havde samme Aar solgt ud i New Denmark og havde begivet sig paa Vej med Hustru og Børn i en lukket Vogn. Hans Hensigt var at gaa til Jowa Menona County. Han havde tilfældigt set et Avertissement, som beskrev denne Plads som et rent Eldorado; men Skæbnen vilde det anderledes. De havde i lang Tid og ofte med meget Besvær kørt fremad og

var nu naaet ind paa de store Prærier i Jowa; men endnu var der en lang Vej tilbage, før de naaede Bestemmelsesstedet, og vistnok ikke uden Grund følte han en vis Ængstelse saavel for Familien som for Hestene, der muligt kunde blive overanstrengte ved saa lange og haarde Strabadser. Endelig efter en Nats Hvile, da de igen paa vanlig Vis doltrede af Sted, kom de op paa en høj Bakke, og et prægtigt Landskab oprullede sig for deres Blik, lig et skønt Panorama med Skove og Dale tiltrak sig deres Opmærksomhed og vandt deres Behag, saa at min Broder besluttede at blive der, hvis der var Land at købe. Beslutningen blev udført og blev Begyndelsen til, hvad der nu er et af de største og rigeste danske Baptist Settlementer i Amerika.

Navnet paa dette Settlement er Cuppys Grove, mindre behageligt lyder det jo, at Manden som gav det Navn, blev skudt ned som en Misdæder. Paa den Tid, min Broder holdt sit Indtog der, var der kun 4 eller 5 Familier, alle af de saakaldte Pensylvanie Dutch. De havde rejst som et sluttet Selskab, indtil de naaede denne yndige Dal, hvor de nedsatte sig. Den nærmeste By var paa den Tid Council Bluffs, som laa 50 Mile hvorfra de bosatte sig. Den indbyrdes Forstaaelse mellem dem var saaledes, at Mænd saavel som Kvinder gik bevæbnet.

Mr. Couppy havde for Skik at rejse ud og efter længere Tid komme tilbage med flere Heste. Denne Maade at drive Hestehandel paa, blev Aarsag til hans Død.

Efter mange Besværligheder fik min Broder købt 40 Acres Land og begyndte at indrette sig en Farm, som han bedst kunde. Driftskapitalen var kun lille, men Haabet om bedre Tider svigtede ikke,

skønt han vistnok ofte med Vemod tænkte tilbage paa sit tidligere Hjem i Wisc. Forvisningen om at mange af hans Bekendte vilde med Tiden komme og blive hans Naboer, afgav han ikke. Der laa mange Tusinde Acres Land af den rigeste Prærie-jord omgivet af Skov, en Artikel, som har stor Betydning for Kolonister. Min Broders Beskrivelse af Landet og dets mange Fordele, gjorde at min ældste Broder og to andre Familier solgte deres Farme i New-Denmark og rejste til Cuppys Grove. Mine Tanker gik i samme Retning; men jeg mente, jeg skulde have mere for min Farm end de andre havde faaet for deres. Næste Aar kom Lejligheden til at sælge min Farm, som jeg fik mere for end nogen anden havde faaet der paa Egnen. Alligevel kom der mange Tider, hvor jeg bittert fortrød, at jeg havde solgt. Avlingen blev nemlig ualmindelig godt dette Aar, og særlig Hveden, som blev betalt med høje Priser, dertil kom, at Naboer og Bekendte ikke undlod at fortælle mig om, hvor dumt jeg havde handlet i at lade en saa god Farm slippe ud af Hænderne, men det værste kom dog, da min Broder meddelte mig, at Egnen, hvor de boede, var bleven hjemsøgt af store Skarer af Græshopper, der havde anrettet stor Ødelæggelse, tillige at de lagde Jorden fuld af Æg, som rimeligvis vilde blive udklækket til næste Aar og mulig ødelægge al deres Avling.

Min Plan om at rejse til Jowa maatte altsaa foreløbig opgives. Jeg var endnu Ejer af 80 Acres Land i New-Denmark, og til Tider var jeg tvivl-raadig med mig selv, om jeg skulde begynde at hugge den store Skov ned og danne en Farm deraf, som for 14 Aar siden, da jeg begyndte. Det kom

dog stadig for mig, at jeg maatte vente alt for længe, før jeg kunde høste noget lignende som der, hvor jeg nu havde solgt. Tilfældig fik jeg at høre, at man kunde købe Land nogenlunde billigt tæt ved Fort Howard. Det var Land, som paa Kortet var beskrevet som Frances Privat Claims, og noget af det allerførste der blev setlet i Wisc. For mere end Hundrede Aar før den Tid, da tilhørte Landet Frankrig, af dette Lands Regering blev der udsendt Mænd for at undersøge Landet; ved at støde paa den store Fox-River med dens Bifloder fandt de Egnen saa skøn, at de besluttede at bosætte sig der. De tog sig selv Hustruer af Indianerdøttre. Den store og smukke Fox-River Dal var den Gang beboet af store Indianerstammer, der siden blev forflyttet til den vestre Side af Missouri-Floden. De store Strækninger, der gik under Navn af Louisiana Purchase, havde de Forenede Stater købt af Kejser Napoleon den 1. for en Sum af over 15 Millioner Dollars, og nu var Bestemmelsen, at det skulde aabnes for hvide Setlere (Kolonister), hvorfor Regeringen lod bygge Fæstningen Fort Howard for at beskytte Folket mod Overfald af Indianerne, af hvem der endnu var mange tilbage, som ikke vilde drage til deres anviste Reservationer. Ved Købet af Landet af Frankrig blev det vedtaget, at de franske, der var gift med Indianere skulde blive, og der blev tillagt hver af disse Familier flere Hundrede Acres Land. Det var disse France Privat Claims, der naaede fra Fox-River (Floden) til 3 Mil ud i Landet. Af dette Land købte jeg 190 Acres af en Mr. Greeneo. Jeg følte en stor Tilfredshed, da jeg fik Handelen ordnet. Ved Siden af de lokale Skønheder, som var ubestridelige, kunde der laves

Penge ud af denne store dejlige Skov, en Mod-sætning til, at jeg før maatte brænde alt op paa Pladsen for at faa Land at dyrke.

Jeg begyndte nu den sidste Vinter i New Denmark med at køre de mange Cedertræer ud, som nu heldig nok kunde sælges med god Fordel. Det kom ret godt tilpas, eftersom jeg lige havde betalt det samme for det ny Land uden nogen Bygning, som jeg fik for Farmen.

Tanken om, at vi ikke havde Tag over Hovedet, naar vi forlod Farmen, voldte Bekymringer. Men Heldet var gunstigt. Det traf sig, at min nærmeste Nabo, Mr. James Cormie, havde et ledigt Hus, og en Broder til ham, der var kommen tilrejsende med Familie, fik Lov til at bo i Huset paa den Betingelse, at han selv maatte sætte det i Stand. Foruden dette havde han bygget en god Brædestald. Men Brødrene kunde ikke enes. Jeg blev det tilbudt til Leje, som jeg modtog med Glæde. Jeg havde nu et Hjem, hvor vi kunde bo, indtil jeg fik bygget paa mit eget Land. I Løbet af Vinteren havde jeg i N. D. kørt Cedertømmer ud til et Beløb af nogle Hundrede Dollars. Tømmeret solgte jeg til en Fabrik i Two Rivers. Paa en lille Flod, der løb igennem mit Land, blev det drevet ned til Byen, der laa ved Michigan, Søen.

Det var mit første Eksperiment med at lave Kon-tanter ud af Skovens Træer, og det var ikke lidet stimulerende med Henblik paa, at jeg var Ejer af 160 Acres af svær Skov paa en Plads, hvor alt Træet kunde laves i Penge. Jeg skal her bemærke, at ud af de 190 Acres var der 30 Acres gammel dyrket Land, der laa umiddelbart op til Fox-River. Den 1. April 1868 blev den Dag, jeg forlod New Denmark

for at begynde et nyt Hjem i Fort Howard. Jeg havde nogle af Naboerne til at køre mit Husgeraad til den ny Plads. Jeg var den første Skandinav, der nedsatte sig iblandt den Slags Folk, der gik under Navnet Half Breed, en Blanding af Indianere og Franskmænd.

Vi havde tidlig Foraar, og jeg skyndte mig med at faa Sæden i Jorden, jeg vidste, der forestod mig en travl Sommer med alle de Bygninger, der skulde opføres. Jeg var i travl Virksomhed med at faa Materialier tilvejebragt til et Framehous, som jeg mente skulde bygges i moderne Stil. Jeg havde indtil denne Tid boet i et Loghous (Bjælkehus). Det gode varme Vejr havde faaet Korn og Græs til at gro, og alt saa meget lovende ud. Da saa en Aften vi var gaaet til Ro, opkom der et Uvejr med Lyn og Torden, der medførte saa store Hagl, at alle Vinduerne, paa den Side Vinden bar paa, blev knust. Sørgeligt var det at se den næste Morgen, at alt grønt var forsvunden fra Marken. Dette Uvejr tillige med en for vaad Sommer gjorde Høsten meget daarlig. Et saadant Tilfælde for en Begynder er meget afskrækkende, og det træffer nok, at en Mand, der møder en saadan Reverse, taber Modet og opgiver, hvad han har begyndt paa for at prøve noget andet, der maaske ender ligesaa utilfredsstillende. Jeg har kendt flere, der paa Grund af, at Lykken ikke straks vilde føje, opgav alt Haab om at blive selvstændig, fandt dem i at blive Daglejere og Trælle for andre.

Førend de første Efteraarsstorme begyndte, havde jeg mit Hus bygget, saa jeg kunde flytte ind med Familien. Og en sand Nydelse var det at komme til at bo i et velindrettet Hus, noget

saa godt som dette, havde jeg ikke før oplevet, som jeg kunde kalde mit eget. Her synes jeg, det gaar an at anføre noget af min Karakter, at jeg altid kunde paaskønne og glæde mig, naar jeg havde naaet noget fremadgaaende, enten det nu var med en Forbedring af Kreaturhold, Bygninger eller i at faa oprenset mere Land til Dyrkning.

Jeg naaede kun at faa en Stald bygget, saa hvad der var avlet maatte sættes i Stakke. Paa Grund af den daarlige Høst maatte jeg sælge af Kreaturerne og derved fik jeg mindre at passe og kunde sætte alt ind paa at gaa løs paa Skoven. Planen var jo at faa mere Land til Dyrkning, hvorfor jeg lod Træerne paa et vist Stykke Land hugge op i Cord Wood (Favnebrænde), som jeg solgte og kørte til et Jernsmelteværk. Det bedste Brænde kunde altid sælges til Familier i Byen, til gode Priser. Et stort Held for Egnen var, at der blev bygget 3 Blast Furnace (Smelteværker), hvor alt det daarlige af al Slags Træ kunde sælges. Fortjenesten var ikke stor ved Salget af den Sort, men Fordelen laa nærmest i, at Træet var af Vejen paa den Tid, at Landet skulde renses. Alligevel kunde jeg have i fri Fortjeneste mindst 3 Dollars daglig for at køre og sælge den Slags Træ. Men jeg kunde ligesaa let tjene 10 Dollars daglig ved at køre og sælge det bedste Træ, denne Fortjeneste var baseret med et Spand Heste.

Den første Vinter i mit ny Hjem forløb meget tilfredsstillende, og jeg kunde rigtig glæde mig ved den skønne Naturomgivelse, der var meget, der mindede om fordums Storhed. Lige over Floden fra mit Hus laa Ruiner fra den katolske Missionstid, da de gjorde saa meget for Indianerne. Et Stykke

længere nordpaa ved Green Bay laa der endnu en meget stor og kunstig Bygning, hvor en fransk Prins havde boet. Han havde helt opofret sig selv for Missionen iblandt Indianerne for at omvende dem til Kristendommen. Længere sydpaa ved Depire var en anden Missions-Station af den i Historien bekendte Jesuiter Francis Xavier. Mange af de franske havde samlet stor Rigdom ved at købe og sælge til Indianerne. Men siden den hvide Befolkings Indvandring og Indianernes Bortfjernelse, var det gaaet tilbage for de saakaldte halvblods i den Grad, at de havde kun Landet, der var givet dem af Regeringen. Men Landet var jo en død Kapital for denne Slags Folk, der paa ingen Maade kunde gøre dem selv fortrolig med haardt Arbejde, Følgen blev, at da Byerne tiltog i Befolkning, blev Skatterne større for hvert Aar, og der var nu kun det ene at gøre: sælge Landet. Et Bevis paa hvad Forskel det gør for en Egn, hvor Kolonisterne er i Besiddelse af Energi og Virksomhed skal anføres, at saa langt tilbage som 1833 blev den første Avis trykket og udgivet i Wisconsin og samtidig det første Postkontor i Green Bay, efter at Egnen deromkring havde været beboet af den før omtalte Halvblodsrace for mere end et Hundrede Aar. I 1854, da jeg blev kendt med Byerne i den Del af Wisc., var der ingen By deromkring paa mere end nogle Hundrede Indbyggere, medens der paa andre Pladser i Wisc. var Byer, som talte flere Tusinder Indbyggere. Green Bay var først koloniseret.

Jeg havde aabnet Vejen, og paa en meget kort Tid blev de Tusinder af Acres Land, der laa ledig, solgt. Den største Part til danske og norske, og meget af det i smaa Partier paa 10—40 Acres. Der

udvikledes en livlig Virksomhed i Skovene. Træet kunde sælges med god Fordel, og Jorden var af saa god Kvalitet, at alle Kornsorter lykkedes udmærket. Men paa samme Tid tiltog ogsaa Byerne i Folke-mængde, og der følte Trængsel til at bygge større og bedre Skoler saavel som flere andre Ting, der kan være nødvendig for en By, som dog ikke kan komme Nybyggerne paa Landet til nogen Nytte, men blev Aarsag til store Skattebyrder, hvorfor vi straks blev enige om at søge Skilsmisse fra Byerne.

Landet, der gik under Navnet France Privat Claims, var beliggende mellem de tvende Byer Fort Howard og Depire og havde en Længde af 5 Mil. Fox-River paa østre og de Oneida Indianer-Settlement paa vestre Side og var omtrent ligelig fordelt imellem de to Byer. Vor Plan var nu af dette Land at oprette et independent Township. I denne Anledning blev der skreven en Petition (Ansøgning) til Wisconsin's Stats Legislatur (Rigsdag), som paa den Tid var samlet i Madison, Hovedstaden i Wisc. Vor Petition blev taget til Følge, og i Løbet af nogle Maaneder var vi fraskilte og kunde organisere, og paa den paafølgende Foraarselegtion vælge de lovbefalede Tillidsmænd, der skulde varetage Townets Anliggender.

Vort ny Town blev kaldt Aswabanon efter en Indianerhøvding, der engang levede ved Fox-River og regerede en af de store Stammer, der paa den Tid havde Hjem i disse Distrikter.

Det var saaledes for saavidt løbet heldig af. Men nu vaagnede Byerne op og prøvede paa at lægge os alle Slags Hindringer i Vejen. Først nu indsaa de det store Tab i at miste en saa stor

Befolkning. Men heldig for os, at Staten saa resolut havde taget Affære. Byerne var kommen lidt for sent frem med hvad de behagede at kalde en Remonstrance. Men Sagerne var jo noget udviklede, der var f. Eks. allerede bygget to nye Skolehuse i det ny Town, Aswabanon, der skulde likvideres. Men den haardeste Nød at knække kom da den store Jernbanegæld skulde lignes.

De to Byer havde vistnok meget hensynsløst udlovet store Summer af Penge for at faa Jernbanen, den første der blev bygget i den Part af Wisconsin. Og det gjaldt nu om at faa det ny Town til at tage saa meget af Gælden, som det med nogenlunde Rimelighed kunde tilkomme. Det saa meget tvivlsom ud at komme til et Forlig. Til Held havde vi Mænd iblandt os, der havde gode Erfaringer. Jeg skal her nævne to, der omtrent samtidig med mig selv havde købt 200 Acres Land af samme Slags, nemlig Mr. Captajn Lyons & William Boswell og en tredie, Mr. Rasmussen, der var gift med min Søster, han havde købt et lignende Stykke Land. Min Svoger havde tjent som Chairman i New Denmark og desaarsag maattet jevnlig møde til Raadslutning med Formændene for de forskellige Towns i Brown County og derved opnaaet Erfaringer, der kom os til megen Nytte ved Forliget. Saa endelig efter mere end et Aars Forløb, kom der en Overenskomst i Stand. Et Dokument blev oprettet og protokoleret, der bestemte Betingelserne imellem de to Byer og Townerne. Jeg var dette Aar valgt som Townets Clerk, og det blev mit Hverv at nedskrive og indføre Forliget i Townets Protokol.

Saa meget af det verdslige; men jeg føler ogsaa Trang til at fortælle, hvor godt det gjorde mig,

at Forstanderen for Fort Howards Baptist-Menighed Mr. Alexander Hamilton, kom til os i vort ny Hjem for at byde os velkommen. At en saa berømt Prædikant kunde vise os den Opmærksomhed, var jo til stor Trøst og Glæde, vel at mærke, da vi nu var havnet iblandt fremmede og ubekendte. Men jeg fik ogsaa Lejlighed til at være til nogenlunde Hjælp for en før omtalt Prædikant, Mr. Iversen. Han var den første Evangeliets Forskynder i New Denmark og særlig kunde vi takke ham for den Opvækkelse, at saa mange af os kom til at tænke alvorlig og fandt Naade til at søge og tjene Herren.

Mr. Iversen var paa den Tid bleven kaldet til Prædikant for en Koloni af norske, der havde nedsat sig i Fort Howard.

De havde begyndt at bygge en ny Kirke, og enhver lille Hjælp var modtaget med Glæde. Jeg havde siden megen Glæde af at være til Stede i Søndagsskolen om Eftermiddagen, hvor jeg havde en Klasse af Drenge i 12 à 14 Aars Alderen, som jeg efter bedste Evne underviste i Religion. Vort Studie var det ny Testamente. Og den Time vi havde tilovers fra det øvrige Søndagsskoleprogram var til stor Glæde og Velsignelse for os alle. Jeg har ogsaa nydt den Glæde at se, at nogle af de unge Mennesker, der modtog Undervisning af mig, er bleven duelige og nyttige Borgere i Samfundet og er bleven betroet ansvarsfulde Bestillinger.

Søndag Formiddag var jeg til Stede i Baptist-Kirken og havde Undervisning, og jeg kan sige ogsaa i verdslige Henseender. Thi ingen Steder hører man det engelske Sprog udtalt saa korrekt som fra Prædikestolen, og en Udlænding har altid Trang til at lære. Thi inden at man er nogenlunde

hjemme i det engelske Sprog, er det meget vanskeligt at føle Tilfredshed i Amerika.

I de første to Aar jeg var her, tænkte jeg ikke paa at hugge mere af Skoven ned, end som jeg kunde rense, klare og tilsaa med Havre, Timothei og Kløver det første Aar. Saa efter 3 à 4 Aars Høst af Høet, kunde Landet nogenlunde pløjes og da tilsaas med Hvede, som naar Sommeren var gunstig, kunde gro til stor Fuldkommenhed og blev altid betalt med gode Priser. Men i 1871 kom der en Omstændighed, der helt forandrede mine første Planer. I denne Sommer blev Tørken ualmindelig langvarig, til langt ud paa Efteraaret, og Træet blev saa tindrende tørt, at Ilden sprang op og paa en Gang brændte det over hele Landet. Ilden slikkede snart op af alt, hvad der laa paa Jorden, og man kunde ofte se de store Træer brænde helt op i Toppen.

Men paa Grund af, at Skoven her var mest Løvtræer, var den øjeblikkelige Ødelæggelse ikke stor, kun brændte der en Del Favnebrænde, og Hegnet langs Skoven. Men længere mod Nord i Staten, hvor de mægtige Naaletræsskove findes, og de mange Savmøller, der omdanner den Slags Træ til Planker og Brædder og forsender dette Materiale over hele Landet, og paa Grund af den Uendelighed af Affald fra de Hundrede af Save i Virksomhed fra Morgen til Aften, blev der særlig Stof til at nære Ilden. Røgen og Heden blev saa utaalelig, at Mennesker og Dyr kunde med Nød og næppe drage Aande.

Saaledes gik der flere Dage, indtil en Eftermiddag ved Solens Nedgang, at Vinden blev saa stærk, at den ligesom satte det hele i Oprør, og Luften formelig forvandlede til Gas og nu gik alt op i Luer.

Savmøller, Nybyggernes Huse og en By blev paa en Gang antændt, saa at Indbyggerne i største Hast maatte flygte. Til al Held løb der en Flod igennem Byen, og dertil maatte Folket tage deres Tilflugt.

En bekendt af mig, der oplevede Rædselsnatten, fortalte, at de hvert Øjeblik maatte dykke Hovederne under Vandet, da Luften var i den Grad ophedet, at det føltes som Haaret skulde brænde. Ovenpaa den skrækkelige Vindstorm, der medførte de rædsomme Følger, at mere end 900 Menneskeliv gik tabt, fulgte en lille Regn, der forandrede Atmosfæren og dulmede Ilden, saa der blev Lejlighed til at gennemse Ulykken. Der fandtes baade Mennesker og Dyr, som Ilden havde grebet i Skoven, og hvor de forkullede Levninger viste, hvor de havde mødt Døden.

Paa en Plads fandtes Levninger baade af Heste og Vogne saavel som Mennesker. Et lille Stykke fra en Savmølle, der brændte, laa ikke mindre end 15 Personer af begge Køn. De havde søgt Tilflugt i en Sandgrav, hvor den hede Luft havde dræbt dem. Mange havde taget Tilflugt i Brønde, hvor de fandtes kvalte af Gaslugten.

Den Ulykke, der ramte den Part af Wisconsin, blev Aarsag til stor Medlidenhed og Godgørenhed fra det amerikanske Folk. Der blev sendt hele Jernbanetog fragtet med Levnedsmidler og Klæder til de brandlidte. I Fort Howard blev en af de største Butikker taget i Brug, og den var stoppet fuld af Klædevarer til Fordeling til de trængende. Skønt Ilden ikke havde foraarsaget stort Tab her paa Egnen foreløbig, saa viste det sig i Længden, at Skaden blev meget større end som først beregnet. Thi næste Sommer begyndte mange Træer at vise en

Sygelighed, der tiltog for hvert Aar. Aarsagen dertil var, at Ilden havde beskadiget Rødderne nærmest Jorden, og for hvert Aar var der flere og flere af Træerne, der tørrede op og døde. Jeg indsaa nu, at der var intet andet at gøre end at gaa løs paa Skoven af al Magt og faa saa meget ud af det som muligt, førend Træet tabte den hele Værdi i Handelen. Af den Grund hyrede jeg saa mange Mænd, jeg kunde faa, til at hugge Træer op, og sortere de forskellige Slags paa den Maade det bedst kunde sælges. Paa den Maade frelste jeg betydelige Værdier, men af flere Grunde blev Prisen paa Træet saa lille, at jeg mindst kunde beregne mig et Tab paa 2 à 3 Tusinde Dollars, saaledes som min første Bestemmelse var at have Skoven for mange Aar til en sikker Indtægt for Vinterfortjeneste. Saa i Løbet af faa Aar var det meste og bedste ødelagt. Skønt jeg nu havde en velopbygget Farm, prægtige Bygninger og Jorden bragt op til stor Frugtbarhed, kostbar Indhegning, tillige med dejlige Frugthaver, saa stod min Lyst endnu til at komme ud paa de store Prærier, hvor Arbejdet lettere kunde drives med Maskiner. Den store Besværlighed med Farme, hvor der har været Skov, ligger mest i, at der hengaar mange Aar, førend Landet er ryddet for Stumper, saa Maskiner kan bruges med Fordel. Saa efter at Skoven, hvortil jeg havde sat store Forhaabninger, nu paa det nærmeste var tilintetgjort, blev det ingen stor Besvær at give Afkald paa Farmen. Men en anden Ting blev det, naar jeg tog i Betragtning den særdeles smukke Lokalitet. Her sad jeg inde med alt, hvad der i Naturen kan kaldes skønt og tillokkende, ja, jeg har truffen Rejsende, der har forsikret, at de ikke havde set noget Landskab,

der kunde overgaa dette her i Skønhed, og den Tid vil komme, da Landet her vil blive meget kostbar. Denne Spaadom er gaaet til at blive en Virkelighed. Thi paa den Tid jeg nedskriver dette, er der sket den Forandring, at en elektrisk Sporvej gaar lige forbi det Hus, som jeg byggede, og Byerne paa begge Sider af min Farm, er bygget sammen til en By.

Der havde for flere Aar været haarde Tider i de forenede Stater. Lige fra det Aar Ilden havde hærget i Wisconsin og Michigan, det samme Aar Chicago brændte, var Tilstanden for den største Del af Befolkningen meget kummerlig. Mange store Pengeinstitutioner gik fallit, og der var saa lidt Penge i Cirkulation, at næsten al Forretning stod stille. Aarsagen til den daarlige Tilstand kan paa det nærmeste tilskrives et Lovbud sat igennem i Kongressen i Washington og som blev kaldet en Resumptions Akt.

Fra Krigens Begyndelse 1861 indtil 1871 havde Papirspenge staaet i lavere Kurs end som enten Sølv eller Guldpenge, saa at naar der laantes Penge, blev det altid stipuleret, at de skulde betales i Guld. Dette voldte store Ulemper og Bekostning, da der altid skulde betales pCt. i Ombytning af Papirspenge med Guld. Dette blev Aarsag til, at den lovgivende Forsamling besluttede, at i Løbet af to Aar skulde alt, hvad der var Penge, gælde og gaa for fuld Værdi. Papirspenge, Sølv- og Guldpenge skulde have en og samme Betalingsevne. Den før omtalte Resumptions Akt blev Aarsag til en forfærdelig Opposition, der fuldkommen lammede Forretningslivet i hele Landet. Alt hvad der var af Penge af Sølv og Guld var samlet af Kapitalisterne,

der nødig gav Slip paa det uden at faa de almindelig gængse 10 pCt. i Bytte.

Virkningen blev, at ingen turde eller vilde koste paa noget, da ingen kunde forudse, hvad Enden vilde blive.

Jeg kan nærmest bevise Forskellen i min egen lille Trafik i Træet fra Skoven. Før den Tid kunde en Cord Wood (Favnebrænde) lettelig sælges til $3\frac{1}{2}$ Dollars pr. Cord og nu maatte jeg sælge samme Slags Brænde for $1\frac{1}{2}$ Dollars pr. Cord. Den samme Mislighed gjorde sig gældende i alle Forretninger.

Vi havde nu naaet 1873, da den omtalte Resumptions Akt skulde træde i Kraft, og Politik blev Dagens Emne. Mange lagde deres store Visdom frem og kunde svært fortælle, hvad der burde gøres for at raade Bod paa de haarde Tider.

Det gik saa vidt, at der blev stiftet et helt nyt politisk Parti. Der blev holdt Møder paa Møder, og Partiet vandt mange Tilhængere. Men som der gerne hengaar Aar før et nyt politisk Parti kan bevisliggøre Fordelene i deres Doktrin, saa hengik Tiden, og Kapitalisterne var kommen til den Overbevisning, at det var daarlig Forretning at lade Kapitaler henligge uden at give nogen Indtægt. — Det begyndte nu saa smaat at komme frem i Handel og Vandel, dette forgudede Sølv og Guld, der havde ligget skjult i de sidste 12 à 14 Aar. Straks kunde der mærkes Forandring til bedre Tider.

Det republikanske Parti havde igen vundet en stor Sejr, der gav sig tilkende ved at de vandt Folkets Confidence (Tillid). Pengevæsnet var indtraadt i et bedre og solidere System, saaledes at Handel og Trafik begyndte at gaa i sin vante Gænge og megen property (Ejendom) blev solgt til god

Profit for Ejeren. Jeg begyndte nu alvorlig at tænke paa at sælge og gaa til det saa længe ønskede Prærie Contr. I 1880 kom Manden, der kunde købe mig ud. Han havde solgt et Bryggeri i Staten Indiana og var godt beslaaet med Penge, han betalte mig den hele Sum kontant, og derved fik jeg fri Hænder til at gaa efter Ønske. Paa samme Tid som jeg solgte Farmen, havde vi Besøg af General Ulysses S. Grant i Fort Howard og Green Bay. Det var en stor Begivenhed.

General Grant var paa den Tid Amerikas og vistnok hele Verdens mest berømte Mand. Han var lige kommen tilbage til Amerika fra en Tur Jorden rundt. Paa hans Rejse var han særlig Genstand for store Æresbevisninger ikke mindst fra de kronede Hoveder baade i Europa og Asien. Saa det kan jo let tænkes, at Folket her følte sig smigret og begejstret ved at have en saa berømt Mand iblandt sig. Jeg erindrer den store Trængsel, der blev iblandt de Tusinder af Folk som var til Stede, da det blev bekendtgjort, at Adgang var aaben for enhver at hilse paa Generalen. Jeg tror nok, at jeg var blandt de første, der fik Lejlighed til at komplimentere.

Da Festlighederne for den højtærede Gæst var til Ende, maatte jeg af al Magt tage mig sammen og gøre færdig til Rejsen. Jeg var fuldt ud bestemt paa at rejse til Cuppys Grove i Shelby County-Jowa. Paa samme Tid jeg stod færdig med Famile til Afrejse, kom der Efterretning fra den By, som jeg havde bestemt for vor Rejsemaals Ende, at en Tornado (Vindstorm) i Byens Nærhed havde forarsaget store Ødelæggelser. Omtrent paa samme Tid modtog jeg et Telegram fra en Brodersøn, at

hans Fader var Døden nær, dersom jeg ønskede at tale med ham, da at skynde paa. Alt dette tilsammen blev Aarsag til stor Bekymring fra vor Side, da vi var tilbøjelig til at tro, at hans Sygdom maaske stod i Forbindelse med det Uvejr, der mulig havde naaet til hans Farm, men som siden viste sig at være ugrundet.

Endelig havde vi løsrevet os fra Venner og Bekendte, og de for os saa kære smukke Omgivelser. Vi var i alt 10 Personer, Fader, Moder og 8 Børn, vor ældste Datter var gift og boede i Californien. At rejse mange Hundrede Mil med en saa stor Familie, er altid forbunden med Bekymringer. Den næste Dags Morgen vi landede i Milwauke, blev det os bekendtgjort, at Jernbanen vi skulde have fulgt ind i Jowa var formedelst Mississippi-flodens Oversvømmelser ødelagt paa flere Steder. Vi maatte skifte om til en anden Bane, der førte os et langt Stykke Vej sydpaa til en By i Illinois ved Navn Savanna ved Mississippi, hvor vi saa skulde gaa ombord paa en Damper, der gik til Jowa. Men førend vi naaede Byen, var der lange Strækninger, hvor Sporet var helt under Vand. Der fulgte Folk med paa begge Sider af Sporet for at se om Skinnerne var paa deres Plads, og der blev kørt med den største Forsigtighed. En af Mændene, der gik med Toget, var kommen for nær et Hul, hvori han forsvandt, men reddede sig hurtig ud af den farefulde Stilling. Manden havde en Pibe i Munden, da han faldt i, og det saa ud til at være det største Uheld for ham, at Piben var gaaet ud. Han gjorde sig forgæves stor Umage for at faa Piben i Gang igen til Morskab for Passagererne, der nøje holdt Udkig med, hvad der foregik paa

denne mærkelige Køretur igennem Vandet. Fra Jernbanestationen kunde vi lige gaa ombord paa en af de store Kolosser, en 3 Dækker Mississippi Damper. Skibsofficererne var særdeles venlige og omhyggelige for Passagerne. Det gjorde mig særlig godt at se dem saa behjælpelig med at faa min Kone og Børn ombord og faa dem anbragt paa Pladser, hvor de kunde have en god Udsigt. Jeg kan ikke forestille mig noget mere fornøjeligt end den Sejltur paa Mississippifloden paa en dejlig klar Sommerdag.

Men noget forunderligt var det at se Floden omdannet til Hav, thi saa langt Øjet kunde række, var der kun Vand at se, kun med den Forskel at mange store Træers grønne Toppe kunde ses over Vandfladen.

Ved Aftenstide lagde Damperen til ved Byen Davenport i Jowa. Der laa flere Lystdampere, og nogle af dem havde Musikkorps ombord, der gav flere Numre, som i den stille Aftenstund lød meget fortryllende.

Vi blev Natten over i Davenport, og den næste Dags Morgen løb Vandet igennem de lavestliggende Gader. Vandet var steget betydeligt i Løbet af Natten, saa der var Aarsag til megen Ængstelse iblandt Befolkningen. Aarsagen til den store Oversvømmelse kom fra Solheden, der smeltede Sneen paa de høje Bjerger. Desforuden var der falden ualmindelig megen Regn i de nordlige Stater, og al denne Regn flød ned af de mange Floder, der munder ud i Mississippifloden. Kl. 10 Formiddag var Toget færdig til Afgang, det, der skulde føre os over denne mægtige og rige Stat, lige fra den østligste til omtrent den vestligste Del af Stafen. Jeg

skal her bemærke, at to af Verdens største Floder, Mississippi- og Missourifloden, danner Skellinerne af Staten Jowa. Disse to Hovedaarer vil faa den største Indflydelse paa Statens Velstand, der meget rimelig vil blive en af de mægtigste af de U. S. (forenede Stater).

Vi gled nu pr. Bane igennem de yndigste Landskaber, og det kunde med Sandhed siges, her var Farmerne kommen til deres Rettighed. Det saa ud som havde den ene Farmer prøvet paa at overgaa den anden med flotte Bygninger, og altid fandtes der en Vindmotor, der rejste sig op over de mange Bygninger, omgivet af dejlige Haver og Træplantning; og uvilkaarlig vilde den Tanke stadig gøre sig gældende hos mig: Kan der være Mulighed i, at en saadan Uendelighed af Farmprodukter kan blive forbrugt.

Den næste Dags Formiddag naaede vi til Byen Walnut, hvor min yngste Broder paa den Tid boede med sin Familie. Han var nemlig Agent for et Kompagni i Council Bluffs og havde Udsalg af alle Slags Farmmaskiner samt Vogne, Plove og Harver.

Toget holdt saalænge, at der blev Tid til at sende min Broder et Par Ord om, at vor Rejse vilde blive til Ende ved den næste Station, Avoca.

En kort Tid efter at vi havde taget Plads i et Hotel, kom Broder Chresten med sit Køretøj, for, som han sagde, om jeg mulig skulde se Broder Anton levende, da kunde der ikke gøres langt Ophold, thi han vidste, at han var Døden nær. Vi kørte sporenstregs til Antons Hjem flere Mil ud i Landet; men maaske knapt én Time førend vi naaede til Farmen, var han afgaaet ved Døden.

Saaledes var vor første Ankomst til Jowa mindre glædelig. I Løbet af nogle Dage 'deltog vi i Begravelsen, hvor vi traf flere bekendte fra Wisconsin, der alle gjorde deres bedste for at vi skulde føle os hjemme iblandt dem. Men nu kom det store og vigtige Spørgsmaal frem, om at faa et Hjem igen. Jeg havde besluttet at tage nogen Tid til at se mig om paa Egnen, førend jeg købte, og var ogsaa heldig at faa lejet et nogenlunde bekvemmeligt Hus til Familien at bo i, medens jeg rejste omkring for at se paa Ejendom, der var til Salg. Paa en Maade var det rart, at det saa ud, at der let kunde købes, men paa en anden Maade gjorde det mig bange, at der var noget, som jeg ikke forstod at bedømme, der var Aarsag til, at saa mange var villige til at sælge deres Farm. Men lad mig her anføre til Hjælp for andre, der ligeledes kan komme til at staa tvivlraadig. At et lignende Tilfælde vil man træffe overalt i de forenede Stater, grundet paa, at Land altid kan købes billigere paa nyere Pladser. Jeg skal tilstaa, at det blev Aarsag til en af mine største Forseelser i økonomisk Henseende, at jeg ikke købte mere af Jowas rige Præriejord paa den Tid, det kunde købes for mindre end en Fjerdepart af, hvad det koster nu efter 25 Aars Forløb.

Efter en længere Betænkningstid, sluttede jeg Handel om en Farm paa 160 Acres. Denne Farm havde en Beliggenhed af Land saa jevn og smuk, som nogen kunde ønske det. Tillige var der særlig gode Bygninger, og jeg var veltilfreds med Handelen, men den havde en slem Hage, at jeg ikke kunde komme i Besiddelse af Farmen førend i næste Marts Maaned det følgende Aar, da den var forpagtet bort til en Familie, der havde Ret til at bo der, indtil

den Tid. Imidlertid købte jeg 40 Acres Land mere, og nu havde jeg en Farm paa 200 Acres, og det Land var af en saa god Kvalitet, som der findes noget Steds i Jowa.

I Marts Maaned 1881 flyttede vi ind paa Farmen, men det var et meget uheldigt Aar for os. For-aaret var koldt med Regn og til Tider Sne. Saa-ning og Pløjning blev gjort, uden at Jorden var tjenlig til at modtage Sæden, og som Følge deraf kunde Udsigterne til det første Aars Høst ikke se meget lovende ud. Men det værste kom, da Hveden lige havde begyndt at skyde igennem til Aks og Majsen var kommen godt over Jorden, thi da kom der en saa forfærdelig Haglstorm, at Grøden blev pisket til Jorden. Majsen kom nogenlunde frem igen og gav nogenlunde god Høst. Men Hveden, af hvilken jeg havde saaet 40 Acres, var omtrent et totalt Tab. Jeg skal tilføje, at foruden den store Skade Haglen gjorde paa Træerne, søndersloges der 85 Vinduesruder paa mine Bygninger. Noget forunderligt, at det samme Tilfælde indtraf her det første Aar, lignende det der indtraf ved Fort Howard i Wisc. det første Aar, men som dog ikke i de efterfølgende Aar blev gentaget, hverken her eller der.

Jeg skal nu ikke sige meget med Hensyn til Jowa, thi allerede det næste Aar 1882, i April Maaned, stod jeg færdig tillige med tre andre Mænd at prøve Lykken i Dakota. Det vil maaske forundre, at en Farm paa 200 Acres ikke skulde være nok til at tilfredsstille Begærligheden efter mere Land.

Hensigten med at gaa til Dakota var naturligvis at faa mere Land, men jeg følte ogsaa uimodstaaelig Lyst til at se de udstrakte Prærieregioner,

saaledes som de fra Skaberens Haand endnu laa uberørte. Jeg saa mig paa den Maade i Stand til at sætte en meget attraaet Fornøjelse i Forbindelse med Profit. Det var særlig paa denne Tid, at Dakotas Skønhed og Rigdom blev proklameret til den Grad, at det blev kaldet det forjættede Land. Tusinder af Mennesker rejste dertil for at faa et Stykke af den dejlige Præriejord, der nu laa aaben og kunde tages i Besiddelse af Mand eller Kvinde, der var 21 Aar gammel.

Jeg havde tilstrækkelig Arbejdskraft paa Farmen i Jowa, nemlig tre Sønner, der hver havde et Spænd Heste samt nye gode Avlsredskaber. Saaledes overlod jeg Farmen til dem, og jeg besluttede at tage en Ferie i de næste 6 Maaneder. Det traf saa, at en Mr. M. Doty, Metodist-Prædikant, havde bestemt sig for at rejse til Dakota og var af den Grund udrustet med Heste og Vogn. Vognen var en af de saakaldte Prærie-Schooners og var stor nok til, at Rejseselskabet, der kom til at bestaa af fire, nemlig Mr. Doty, L. P. Christiansen og en forhenværende Købmand Mr. Smith og mig selv, ialt fire Mand stærk, kunde sove i den.

Vi var godt udrustet med Jagtrekvisitter, da vi gjorde den Regning, at Jagten paa den lange Vej skulde hjælpe til vort Underhold, fraset hvad en saa yndet Sport kunde gøre til Selskabets Fornøjelse.

Vort første Natteophold blev i en lille Grove (Kratskov); uagtet det var et noget afsides Sted, saa gjorde vi alligevel den Opdagelse, at vi meget godt kunde tiltrække Folks Opmærksomhed, thi straks samledes en lille Trop fra Farmerbefolkningen, jeg tænker nok mest af Nysgerrighed, men jeg fandt

der, som altid fremdeles, at vor Medrejsende Mr. Smith var en saa udmærket Linguist med en sonorous Røst, hvad Amerikanerne kaldte a peculiar voice, at vi altid var vis paa en Audiens, hvorsomhelst vi stoppede for at blive Natten over. Vor Vej laa gennem Sioux-City, en By, hvortil saa mange af mine Erindringer knyttede sig. Det var lige 16 Aar efter mit flere Maaneders Ophold der i 1865—66, og Byen var i denne Tid groet op fra den yderste lille Grænsestation til en Storstad med et Indbyggerantal paa Hundrede Tusinder.

Jeg søgte straks ind i den store By og var heldig nok at træffe en Købmand, der baade kunde og vilde give mig Kendskab om, hvad jeg søgte.

Det var særlig min Velgører Doktor Schmith fra 1865, det laa mig paa Hjerte at finde. Han var død, men havde efterladt sig et stort Minde iblandt Byens Befolkning.

Doktor Schmith havde i flere Aar haft den ansvarsfulde Ærespost som City-Major; det største Embede Folket har at give i en Storstad.

Det kunde maaske interessere at vide, hvad der havde bragt Sioux-City op til den Storstad i disse forholdsvis faa Aar. Byen var netop bleven et Center for mange forskellige Jernbaner, og saa mange Kompagnier havde bygget Baner ind til Byen, at et stort Fladerum, der i 1865 blev brugt af Militæret til at slaa og stakke Hø til de Hundreder af Arméheste, lignede nu et uoverskuelig Net af Jernbaneskiner.

Den næste Dag var vi igen paa Rejsen, der efter nogle Timers Køretur bragte os til Grænsen imellem Jowa og Dakota. Der blev vi færget over Big Sioux River (store Sioux Floden) ikke langt

fra, hvor den løber ud i Missourifloden. Vor Vej laa nu for mange Mil over det lave Bottomland, der i det tidlige Foraar var meget beværligt at komme over. Jorden var saa blød, at Hjulene sank dybt ned og blev da paaklistret med en Slags Dynd, der kaldtes Gumbo, hvor Rør og gammel Græs kunde klæbes til i saadan Mængde, at Hjulene kunde til-lukkes og blive saa store, at Hestene ikke kunde trække Vognen. Vi maatte da med Stokke preje det af fra Hjulene, men det var af kort Varighed, førend det samme maatte gentages. Endelig efter en haard og besværlig Dags Rejse naaede vi til en lille By ved Navn Elkpoint. Derfra kunde vi lægge Vejen paa noget højere Land, og vor Rejse blev nu meget let og behagelig. Det blev nu særlig Jagten, vi morede os med. Der var mange smaa Søer og Floder, hvor det vrimlede af Vildt. L. P. Christiansen var meget sikker i at skyde og ned-lagde baade Høns og Ænder, saa nu manglede det ikke paa kraftige Sulevarer. Vi var nu kommen paa et Terræn, hvor der var mange Jackrabits (Harer) der tilsyneladende var meget tamme, saa det var slet ikke vanskeligt at komme dem paa Skudvidde; men det blev ikke saa let at dræbe dem; thi de havde en saa tæt Pels, besat med sammenfiltret Haar, at Haglene vanskelig kunde trænge igennem. Jeg erindrer en Dag, vi havde bestemt helt og holdent for Jagten og var fuldt belavet paa at faa en god Haresteg. Det varede heller ikke længe, førend vi havde omringet en stor fed Jackrabit. Nu gik det Slag i Slag med Skud efter Mr. Jack, og det var sikkert nok, at ikke alle Skudene fejlede, thi det kunde tydelig ses, hvordan Ulden fløj, og det var nær ved, at den havde faaet os til at tro, at den

var noget mere end en Jackrabit; thi efter en Stund satte den sig ganske rolig og betragtede os. Det blev nu alligevel et Fejlgreb af den; thi i det samme fik den et Skud lige i Hovedet, og dermed var det forbi, det blev Døden.

Vi var nu naaet ud til, hvor de faa spredte Huse, der fandtes paa vor Vej, var bygget af Græstørv (Sodhouses). Saa en Morgen, da vi var kommen ud at køre, opdagede vi ved et lille Hus en Flok Gæs, som vi var enig om, tilhørte Huset. Men hvor forundret blev vi, da vi kom dem nær nok til at naa dem med Skud, at de rejste op og forsvandt i Horisonten, førend der blev Tid til at lægge Haand paa Bøsserne.

Efter flere Dages, og jeg maa sige, fornøjelig Rejse, kom vi ind i Miner-County til en lille By ved Navn Howard. Dertil var Jernbanen naaet Aaret før, og nu var vi ogsaa naaet til det yderste af Civilisationen og paa det nærmeste til, hvor Landet laa fri og aaben for Kolonister. Vi forsømte nu heller ikke Lejligheden; thi samme Dag, vi kom til Byen, gjorde vi Akkord med en Agent, der ogsaa var Sagfører, han skulde tage os ud og vise os Landet.

Agent Mr. Merrill havde ogsaa studeret Landmaalerkunsten, og med Sextant, Tripod og Landkort begav vi os ud for at erobre en Part af Onkel Sams (forenede Stater) fri Land. De 4 første eng. Mil, som vi kørte lige mod Vest, viste Landkortet, at Jorden var optaget, og vi ønskede at faa Jord saa nær Jernbanen som muligt, saa vilde vi nødig gaa ret langt ud fra den Linie, Jernbanen havde taget, det kunde tænkes, den vilde blive fortsat i samme Retning. En af de første 160 Acres-Lod,

der paa den Tid blev kaldet en Govrnment Claim, faldt saa godt i Mr. Dotys Yndest, at han besluttede at tage den til sin Ejendom. Den næste Claim, der blev os anvist, faldt saa godt i Mr. Smiths Smag, at han bestemte sig til den, og der at blive Ejer af denne. Den Claim havde ikke den smukke eller fordelagtige Beliggenhed som Mr. Dotys, den havde den Fordel, at den grænsede op til en dejlig lille Flod. Mr. Smith var gammel Guldjæger fra 1849 og var sikker paa at have fundet noget tilsvarende af, hvad der altid fandtes i Jorden, hvor der var Guld, og da Mr. Smith var en Autoritet paa dette Omraade, saa var det unyttigt for os andre at indvende, som vi dog gjorde, at der var lovlig mange store Sten til at kunne kaldes godt Farm-land. Dermed opgav vi at søge efter Land for denne Gang, da vi andre to ikke kunde se noget, der stod os an. Den næste Dag blev der gjort Forberedelser til at opføre en Bygning paa Mr. Dotys Claim. Det var igen en ny Metode at bygge paa, da Materialerne til et grundmuret Hus blev lavet lige paa Pladsen. Med et Par Heste for en Plov blev der pløjet en Strimmel af den stærke Grønsvær nær ved, hvor Huset skulde bygges. Disse Furer blev da med en skarp Spade skaaren i passende Længder efter den Tykkelse, vi agtede at give Muren. Naar Bygningen havde naaet den ønskede Højde, blev der sat Sparrer paa, der blev beklædt med Fjæl, og var Kolonisten ikke for smaat skaaren med Penge, beklædte han Fjælene med Shingles (Spaaner). Et saadant Hus er i den hede Aarstid meget kølig, og i den haarde Vinterkulde gør det særlig god Tjeneste. Midt i al vor Travlhed med at bygge paa Mr. Dotys Hus, jeg skal her bemærke, at vi

stadig boede i vor Prærieskonnert, var min Brodersøn L. P. Christiansen gaaet bort uden at sige os hvorhen. Han havde nemlig fattet Mistanke, da der laa flere smukke Claims nærmere Byen, uden noget Tegn til, at de var optagne, om Agent Merrials Landkort ikke kunde være noget misledende. Han fandt, at hans Mistanke ikke var ubegrundet. Det viste sig, at adskillige af de Claims, der var mærket taget, var kun hvad der blev kaldet covered up. Det gik til paa den Maade, at Agenterne lod dem bestikke af en eller anden, der havde Familie eller paarørende, som de ønskede at faa til Nabo, og derfor undlod at vise den Slags Claims for nykommende Landsøgere.

Da L. P. Christiansen havde opnaaet at faa nogenlunde Sikkerhed for, at hans Mistanke var korrekt, begyndte han straks at opsøge os. Det var langt ud paa Aftenen, da han saa uventende tørnede op. Vi laa alle i dyb Søvn, da han begyndte at allarmere, og vi blev storlig forundret, ved at han havde begivet sig ud paa den vilde Prærie i den mørke Nat og var heldig nok til at støde paa os, og igen maatte vi forundres, da han fortalte den Opdagelse, han havde gjort angaaende Landet, som med Rette kunde kaldes det skjulte Claims.

Mr Doty, der allerede var godt paa Vej med sit Hus, vilde ikke forlade det for at se paa noget andet Land, og Mr. Smith, der jo paa det nærmeste var halv Millionær, naar han tænkte paa alt det Guld, der laa skjult i hans Claim, lod os ved Miner og korte Ord forstaa, at hans Ønske var at holde det hemmeligt. Skulde det Rygte spredes, at der fandtes Guld i hans Claim, saa kunde han ikke efter Homesteadslovens Regler beholde Landet.

Vi blev derfor kun to til at se paa Land; Mr. Doty vilde have os til at tage Heste og Vogn; men vi foretrak at gaa horseback (ride paa Hestene). Vi red nu tilbage til, hvor der var noget, der udviste, at der var gjort en Begyndelse til at holde en Claim. Jeg skal her anføre, at Hjemmestedsloven hjemler den Ret til en Claim, der har gjort det første Improvement (Arbejde). Det kunde være i Form af at grave en Brønd eller lægge Sten til Rette til at bygge et Hus paa, eller noget lignende. Vi var meget heldige med at finde et Sextionshjørne, derfra tog vi en lige Retning sydpaa, men var ikke i Stand til at finde det næste Sextionshjørne. Dette voldte os meget Bryderi, eftersom det gjaldt om at blive færdige til at komme paa Landkontoret saa hurtig som mulig, at ikke en anden skulde komme os i Forkøbet. Vi kunde med at maale det af med Skridt komme meget nær til Størrelsen af en halv Sextion Land, der vilde give en Fjerdedel Sextion til hver af os, eller hvad der blev kaldet en Claim. Vi fandt Landet meget smukt og jevnt, og var straks paa det rene med Ønsket om at blive Ejer af det, og tog ogsaa den Forsigtighedsregel at lægge Arbejde paa det. Efter en meget anstrengende Dag var det et stort Held, at vi havde Hestene til at bære os tilbage til vore Kammerater nogle Mil borte. Disse havde i kærlig Omsorg for vor sikke Tilbagekomst ophængt en Lygte, der i den mørke Nat var os til Vejledning og stor Glæde.

Den næste Morgen tidlig startede vi for Howard, hvor vi lejede en Vognmand til at køre os til Mitchell, 50 Mil fra Howard. I Mitchell var Landkontoret, og først der kunde vi blive sikker paa, om vort saameget attraaede Ønske kunde blive

opfyldt. Jeg erindrer, at jeg følte en besynderlig Nervøsitet, der kom meget nær en Hjerteklemsel. Skulde vi have Held til at blive Ejere af dette dejlige Stykke Land saa nær Byen, Howard, med den bedste Udsigt til at faa Jernbanen i en umiddelbar Nærhed.

Det blev sildig, førend vi naaede Mitchell, men vor Kusk, der var godt kendt med en af Landkontorets Embedsmænd, lovede at finde ham samme Aften, og om det var muligt da at faa se i Protokollerne for at finde ud om de 320 Acres Land, som vi ønskede at faa, ikke var optaget. Den næste Morgen, meget tidlig, meldte Kusken os, at Landet ikke var taget; kunde vi blot blive af de første, der blev indladt paa Kontoret, saa havde vi en god Chance. Det var lang Ventetid til Kl. 9, da først blev Kontoret aabnet; og det var med en Del Ængstelighed at storme ind imellem de mange Landsøgere. Men igen havde vi Aarsag til at takke vor Kusk, han havde talt vor Sag saa godt for Kontorpersonalet, at vi blev de første, der blev kaldt frem og fik Papirer paa Landet. Men det var nu kun, hvad vi i Amerika vilde kalde Nepand Toe, at vi vandt; thi saasnart det blev bekendt, at vi i Huj og Hast var stukken af til Mitchell, havde de Herrer, der havde Kundskab om Landet, fattet Mistanke, og desaarsag havde vi dem lige i vort Kølvand.

Nu gjaldt det om at faa et Hus bygget, og dertil kom Mr. Doty og Smith os til Hjælp med Heste og Plov for at faa brækket eller pløjet det nødvendige Grønsvær, der skulde bruges til Husets Mure. Døre, Vinduesrammer og Stof til Tagværket var allerede købt i Howard og ført til Pladsen, hvor Huset skulde staa, og saasnart Pløjningen var besørget, begyndte vi at bygge vort Palæ.

Jeg kan ikke med nogen Sikkerhed sige, om vore Kammerater følte dem lidt brøstholdne over, at de i deres Hast med at faa Land var kommen saa langt fra Byen, eller om der kunde være en anden Aarsag; thi de gav os det Forslag at dele, hvad der var købt, i Fællesskab, vi havde jo indtil denne Tid levet som én Familie; men det kunde jo ikke blive ved at gaa i Længden, især nu, da der var lang Vej imellem os, og alligevel var det med Bedrøvelse at se den gamle Vogn forsvinde i Synskredsen, den havde jo for en lang Tid været vort Tilflugtssted om Natten.

Nu blev Spørgsmaalet, var vi i Stand til at bygge Huset paa en Dag. Det skulde nu prøves, hvorfor vi spændte an med en Del Energi, som vi heldig nok var i Besiddelse af. Muren til Huset blev større for hver Time der gik. Nu begyndte det at trække op med mørke Skyer, der truede med Regn. Med den yderste Anstrengelse naaede vi at faa Murene op, men saa havde vi ogsaa Regnen, og det begyndte at mørknes. Hvordan skulde vi tilbringe Natten, vi prøvede at sætte Materialet til Taget sammen, om det ikke kunde give os Beskyttelse for Regnen. Vi fandt snart ud, at det var haabløs og begyndte derfor at sætte Taget op. I Løbet af et Par Timer var Huset saa vidt færdigt, at vi tog Bolig i det, og var nogenlunde beskyttet mod Regnen.

Den næste Dag oprandt med klar Solskin, saa alt vort gennemblødte Tøj kunde tørres. Men med det gode Vejr, kom Lysten saa stærk til L. P. til at gøre en Afstikker til Jowa for at prøve om hans Hustru var villig til at bo i et Jordhus, og dermed blev det overgivet til mig at varetage paa vort

ny opførte Slot. Det kunde maaske være paa sin Plads her at anføre noget af Homstedloven. Loven der fordrede, at der skulde bygges og dyrkes paa Landet, tillod ogsaa, at to Personer, der tog Land paa samme Tid, kunde bygge Huset paa Skellet imellem de to Claims, saaledes at hver kunde sove paa sit Land. Det var Maaden, vi gik til Værks, og af den Grund byggede vi kun et Hus.

Det var ikke udelukket, at Kærestefolk, for at faa Land tilsammen, brugte samme Fremgangsmaade, og det blev fortalt for virkelig Sandhed, at der var Ægtefolk, der lod sig lovlig adskille, saa hver kunde tage 160 Acres, og efter at de havde sikret dem Landet, gik og lod sig lovlig vie tilsammen igen.

Noget besynderligt er det i at blive hensat og overladt til sig selv uden at have noget Menneske til Underhold. Det jeg prøvede var noget lig en Robinson Kruses Liv. Om Morgenens, naar jeg vaagnede, var det altid til en lystig Musik af de vilde Høns (Prærie Chichens) og dertil kom den forunderligste Trommen af et langnæbet Fuglevildt, der frembragte en Lyd lig Torden, og før at gøre Koncerten harmonisk, istemte et halvvildt Æsel, som en Kolonist havde medført, sit Uha! Uha! Uha! med saa skarpe Toner, der i den tidlige Morgenstund gav et Eko, der kunde høres flere Mil omkring.

I Løbet af godt en Uges Tid var L. P. Christensen tilbage fra Jowa med hans Hustru. Han medbragte en Mængde Frø af forskellige Træsarter. Nu gjaldt det om at faa Træer til at gro paa den nøgne Prærie, og vi blev nu ligesaa foretagsomme i at befordre den hurtige Tilblivelse, som vi før havde

været i at ødelægge Skoven i Wisc. Mrs. Christiansen kunde slet ikke finde sig i at bo i et Jordhus, saa der var ikke andet at gøre, end at hendes Hr. Gemal maatte skyndsomt begynde Forberedelser til at bygge et Brædehus. L. P. var meget behændig i at bruge Værktøj og kunde derfor selv være Bygmester. Jeg gik ham til Haande og i Løbet af nogle faa Dage havde vi et net lille Hus opført, hvor de unge Folk kunde bo, og Jordhuset blev overgivet til min Raadighed.

Mr. Doty, der af økonomiske Grunde var tvungen til at planere for at tjene Penge, havde købt en ny Brækningsplov og var nu færdig til at tage Bestillinger paa mindre og større Arealer at brække (pløje). Jeg og min Brodersøn L. P. lejede ham til at brække 5 Acres paa hver af vore respektive Claims. Mr. Doty, der havde begyndt Brækningsarbejdet, var flyttet med hele sit Habengut over til os, men boede stadig i sin lukkede Vogn, hvor han sov om Natten. Saa en Nat, vi laa i vor gode Søvn, opkom der Uvejr med saa stærke Vinde, at det satte Vognen i Gang, og Mr. Doty sprang i Forskrækkelse ud og løb op til min Dør og bad om at komme ind i Huset. Vinden var da saa stærk, at jeg med Nød og næppe kunde aabne Døren, saa han kunde slippe ind, og Regnen begyndte at komme ned i stride Strømme, ikke at forglemme, at der fulgte Lyn paa Lyn og dermed Torden saa voldsom, at Jorden rystede. Nu begyndte Tagværket paa Huset at gynge op og ned. Det var kendelig, at for hvert Vindstød løsnede det sig mere og mere fra Muren. Mr. Doty foreslog, at vi skulde tage fat paa Spartræerne, maaske vi paa den Maade kunde holde Tag over os. Vi tog begge to fat

paa den Side, hvor Vinden havde den største Magt; men nu skete det forunderlige, at den stærke Vind paa en Gang gik ned til et aldeles Blikstille, men straks begyndte det ligesom i det fjerne at rumle, og lige i et Nu havde vi Vinden med fornyet og forstærket Kraft, der tog den Side af Taget, vi ikke havde fat paa, og den iskolde Regn styrtede ned over os, saa Tænderne klaprede i Munden paa os, som om de skulde knuses. Straks efter det sidste hæftige Udbrud af Uvejret, begyndte Vinden at lægge sig, og Morgenens kom med klar varm Sol, saa vi kunde gaa ud og se, hvad Ødelæggelse der var sket. Det første vi lagde Mærke til, var den Del af Taget, der sejlede bort fra os. Det viste sig, at det ikke havde haft nogen jevn Sejling, det lignede mere, som om det var gaaet igennem en Maskine, thi de ny stærke Fjæl var splittede i smalle Strimler, og flere af dem havde boret sig fast med Enden i den haarde Præriejord.

Det ny Hus, L. P. havde bygget, var bleven staaende, men et andet lille Brædehus, omtrent en Mil borte, var blæst ned og spredt ud over Prærierne, og en ung Amerikaner, der havde bygget det og tilfældig var i det, da det splintredes, kunde vi se komme et langt Stykke borte, og det var med stor Anstrengelse, han nærmede sig til os. Han havde faaet det ene Ben saa slemt tilredt, at det var med Nød han kunde gaa, og han blev desaaarsag lagt op for flere Uger.

I Byen som paa Landet havde Stormen gjort megen Skade, men der var dog intet Menneskeliv gaaet tabt, men mange havde haft en forfærdelig Forskrækkelse, og der var nok at fortælle om for en god Tid. Søndagene tilbragte vi altid i Howard.

Byen havde meget hensynsfuldt ladet bygge et stort Forsamlingshus, der blev trolig afbenyttet. Der samledes vi og nød megen Velsignelse og Glæde deraf. Der var 4 duelige Prædikanter, de havde alle taget Claims saa nær Byen, at de kunde være til Stede og lede Forsamlingerne, og det bedste var, at der slet ikke kunde mærkes nogen Standsforskell, skønt der fandtes Mænd af alle Stænder og ikke faa, der havde stor Lærdom, men de mødte stadig for at høre Evangeliets Forkyndelse.

Siden Ødelæggelsen af Huset havde jeg boet hos L. P. Christiansen, og jeg gjorde nu Forberedelse til at bygge et nyt Hus. Grundet paa, at Loven fordrer, at en Homsteder skal bo paa Landet, kan han risikere at miste sin Claim i Tilfælde af, at det kan bevises, at han ikke har sovet i Huset paa Landet den sidste Maaned. Der var de saakaldte Claimjumpers, en Slags Folk, der stod færdig til at gaa ind og tage Hus og Land, hvis en Claimant skulde være forsømmelig. Der var Tilfælde, at en Homsteder mistede Hus og Land alene for en forlænge Udeblivelse, og det mange Gange af Ukendtskab til Lovens Strengthed.

Medens jeg var beskæftiget med at bygge mit ny Hus, fik vi en Indbydelse til at overvære en Methodist-Campmeeting (Teltmøde). Mr. Doty, med vanlig Venlighed og Opofrelse, tilbød med Heste og Vogn at tage os ud til Kamppladsen flere Mil borte, beliggende ved en lille Sø omgivet af Skov. Vi naaede dertil hen paa Eftermiddagen og fandt en hel By opsat af Telte. Vor Ankomst blev til stor Glæde, da det blev bekendt, at der var en Prædikant blandt os. Allerede samme Aften blev der Lejlighed til at overvære en stor og vellykket

Forsamling. Mr. Doty blev opfordret til at tale, og hans første Foredrag havde den Virkning, at den frembragte mange Glædesudraab (Shouting), der med rette kan kaldes en Særeje ved Metodisterne og er særlig brugt ved saadanne store Forsamlinger.

Efter 5 á 6 Dages behageligt Samvær med vore Metodistvenner, maatte vi skilles, dog med mange uforglemmelige Erindringer.

Jeg maatte nu til for Alvor at tage fat og faa mit Hus sat i Stand. Min Hustru skrev, at hun med det første vilde rejse til mig og for en længere Tid bo i Huset med to af de mindste Børn. Jeg fik travlt med at fortælle Naboerne den gode Nyhed, og jeg kan sige, at de alle ærlig delte Glæden med mig.

Da Dagen kom, at jeg kunde modtage min Kone og Børn paa Jernbanestationen, viste Naboerne en særlig Venlighed og Glæde ved deres Ankomst. Jeg har en Overbevisning af, at der er mere oprigtig Omsorg og Imødekommenhed af Kolonister paa ny Pladser, end der findes paa gamle Pladser, men det er maaske en naturlig Trang til Selskab. Jeg skal aldrig forglemme den Venlighed med hvilken min Hustru og Børn blev modtaget af en irlandsk Familie ved Navn O. Meara. De var Katoliker af Religion, men vort Samvær var det allerbedste og var til megen oprigtig Glæde for os alle.

Vi var meget indtaget af det ny Country, som vi nu havde faaet Besiddelse i. Landet laa saa jevn, og nu i den smukke Sommertid, da Græs og Blomster var udfoldet til stor Vækst og Ynde, havde vi særlig Aarsag til at fryde os.

Nu paa engang opkom der noget nyt og uventet, der havde en elektrisk Virkning paa

Befolkningen her. Der var nemlig et Jernbane-Kompagni, der var bleven bestemt paa at bygge en Bane fra en Plads, kaldet Iroquis igennem S.-Dakota til Haywarden i Jowa. Førend vi vidste noget om det, begyndte de at sætte Telte op i Nærheden af vort Land og mange unge Mænd var i fuld Virksomhed med at udmaale Banelinien. Men da det rygtedes til Howard, blev det Aarsag til en forfærdelig Uro iblandt Bybefolkningen. Rygtet sagde, at der vilde blive Station og By paa Pladsen, hvor Teltene var opsat, og det kun 4 Mil (1 dansk Mil) fra Howard, saa dette maatte forpurre; men det satte Gemytterne i en voldsom Spænding. Der blev øjeblikkelig valgt en Komité til at forhandle med Jernbane-Kompagniet. Howard var villig til at gøre store Opofrelser, baade af Land og Penge, og det kunde ikke tænkes, at Kompagniet kunde være uvillig til at gøre den lille Svingning paa Banen, da der endnu ikke var paabegyndt noget Arbejde paa den. Der blev holdt mange Møder, og i dem alle blev Resultatet, at de var villige til at give stor Koncession til Kompagniet, blot de kunde faa Banen til eller i alt Fald saa nær Byen som muligt. Men intet hjalp, disse Jernbanemænd var ubønhørlige, skønt det blev dem foreholdt det urigtige i at bygge en Station saa nær ved en anden By, der allerede var godt paa Vej til at blive en Storby; men Howard trak det korte Straa. Banen blev paabegyndt, og den omtalte Plads blev Stationsby til stor Ærgrelse for Howardisterne, der forsikrede baade i Tale og Skrift, at en Insult lig denne skulde sikkerlig blive retaliated (hævnnet).

I en meget kort Tid var hele Banelinien overgivet til Kontraktors. Det varierede fra en til flere

Mil pr. Kontrakt, og Arbejdet begyndte straks. Jeg kunde naturlig ikke lade en saa god Lejlighed gaa ubenyttet til at tjene Penge, hvorfor jeg tog Arbejde ved den Kontraktor, der havde 1 Mil at lave i Stand, hvad Jordarbejdet angik, og det kun et kort Stykke Vej fra, hvor jeg havde bygget mit Hus.

Efteraaaret nærmede sig, og Tiden til, at vi kunde proove up paa Landet var nær for Haanden. Den allerbedste Forstaaelse havde holdt sig Sommeren igennem blandt os fire, der rejste sammen, og vi blev enige om at tage den Fordel, som Homested-Loven tilbød, at betale Regeringen for 160 Acres, det blev kaldet at preemty. Vi kunde da yderlig tage 160 Acres som Homested, og paa den Maade kunde hver af os blive Ejer af 320 Acres Land. Vi rejste sammen til Landkontoret i Mitchell, hvor det med Vidner skulde bekræftes, at vi havde opfyldt Lovens Betingelser af Improvement, nemlig med at bygge Hus og dyrke et Stykke Jord.

Vi var nogenlunde heldige med at faa vore Papirer i Orden, saa vi kunde begive os paa Rejsens Tilbagebesværligheder. Der var en 50 Mil at køre ved Nattetid, men vi havde været en Del uheldige med Logi den forrige Nat, saa vi bestemte os til at gøre et Forsøg. Vi kom et godt Stykke ud førend Aften, og Natten blev nogenlunde lys, grundet paa at Nordlysene var overordentlig aktive. Jeg har før set Nordlys, men aldrig saa stærke og kraftige. Det saa ud som var der noget overnaturligt, der kunde faa disse forunderlige Kræfter til at svulme op, saaledes at hele Himmelrummet syntes bogstavelig fuld af gloende røde Stoffer, der jagede hinanden igennem Luften, og jeg tror ikke at sige formeget, at der virkelig var noget skrækkindgydende i denne

Naturbegivenhed. — En Dags Hvile efter den Nats Vaagen gjorde mig dygtig nok til at gaa til Arbejde den næste Morgen, og jeg følte mig ikke lidet smigret, da det blev fortalt af the Teamsters (Kuskene), at jeg særlig havde været savnet, den Tid jeg var borte, og af hvad Aarsag skal jeg siden forklare. Det kunde maaske være af Interesse at vide Fremgangsmaaden med at bygge et Banelegeme igennem Amerikas Prærier. Arbejdet bliver udelukkende gjort med Plov og Scrapers. Der bruges to Slags Scrapers, en Slags er trukken af to Heste, den anden Slags bliver trukken af fire Heste. Den sidstnævnte bliver benyttet, hvor Jorden skal føres et langt Stykke Vej, men med den mindre Scrapers bliver langt den overvejende Del af Arbejdet udført. Plovene maa holdes gaaende bestandig for at løsne Jorden. Derefter følger Scraperne, den ene efter den anden, og det var her, at Kuskene havde savnet mig. Jeg havde faaet en saadan Øvelse i at holde og fylde Scraperne, at Hestene kunde holdes gaaende uden at stoppe. Jeg har i Timer staaet nedbøjet og taget Hold af den ene Scrapers efter den anden, og styret dem ind i den løse Jord, saa de kunde gaa topfulde ud uden Forsinkelse. En uøvet Haand vilde enten lægge for meget Tryk paa Scraperne, og dermed foer den ud med kun halv Læs, eller løfte den saa meget, at den skarpe Jernsko gik fast i den underste, haarde Jord. Dette foraarsagede, at Scraperen hvirvlede over, og Læset var tabt. Hestene maatte da vendes om og prøve forfra igen. Der var intet, Kuskene frygtede mere, end den sidst omtalte Operation, der var særlig haard ved Hestene, og derfor kom disse faa Ord saa jevnlig: Dont stick my Horses (pas paa ikke at sætte Hestene fast).

Maaden paa at bygge Jernbane var vidt forskellig i 1882 og i 1853, da jeg arbejdede paa den saa godt som første Bane, der blev bygget i Wisconsin. Denne Gang blev Jorden løsnet med Jernhakke og med Skovle læsset paa Vogne. Et Arbejde, der tog Timer at udføre, kunde i ligesaa mange Minutter udføres med de fire Hestehjulscrapers. Maaske havde det en stor Betydning ved Arbejdets Hurtighed, at det meste af Mandskabet var Folk, der fulgte denne Haandtering hele Tiden. Det var et Skue, der ikke hastig forglemtes, at se den Styrke rykke i Marken og indtage Stilling langs den projekterede Banelinie.

Jordarbejdet paa Banen var paa det nærmeste fuldført, og Vinteren havde saa smaat vist, at den var i Anmarch, hvorfor Arbejdet over hele Linien blev opgivet til næste Foraar.

Længsel efter vort Hjem i Jowa havde begyndt for Alvor at gøre sig gældende, hvorfor vi alle med Undtagelse af Mr. Doty, kunde rejse sammen pr. Bane til omtrent én Plads.

Mr. Doty havde været en Del uheldig med at spekulere i Jowajord og haabede paa en bedre Fremtid i Dakota, og deri blev han ikke skuffet. Jeg skal siden fortælle om hans gode Held og Fremgang i det ny Territorium. Jeg føler Lyst til at give et lille Sketch af den Mand, som jeg kom til at tænke saa godt om fra Begyndelsen, og som har holdt sig igennem de mange svundne Aar. Han er Amerikaner, født i Staten Virginia, og tjente som Soldat i den nordlige Armé i Borgerkrigen, han maalte over seks Fod og følgelig behøvede han ikke at tage imod næsvise Grovheder. Han kunde paa en beundringsværdig Maade taale alt. Jeg har

aldrig set ham blive nervøs eller tabe Aandsnær-
værelsen, skønt det nok kunde træffe, at han blev
tilltalt grov fornærmelig af Folk, der var imod hans
Prædiken. I de mange Aar, vi har været kendt og
har haft meget og mange Ting sammen, kan jeg
med Sandhed sige, at han aldrig hverken i Ord
eller Gerning tilkendegav at være mig overlegen,
skønt en Amerikaner kan være tilbøjelig til at be-
trachte en Udlænding som staaende paa et lavere
Trin.

En Skilsmisse er altid forbunden med nogen
Følelse af Bedrøvelse, saaledes ogsaa i dette Til-
fælde. Der var Folk i Howard, der var bleven os
meget kær, men maaske var vor nærmeste Nabo,
den før omtalte O Meara Familie, den, det blev
haardest at rive os løs fra. Først da det blev fast-
slaaet, at vi skulde sælge Farmen i Jowa og komme
og bo Nabo til dem i Dakota, blev der Tilfredshed
paa begge Sider.

Endelig var vi saa paa Vej til Jowa, veltilfredse
og glade med, hvad denne Sommer havde bragt os.
Ankomme til Councill Bluffs maatte vi forblive
Natten over der. Den næste Dag var vi igen paa
Vejen til Walnut. L. P. Christiansen og Hustru
forlod os i Avoce for at gaa pr. Bane til Harlan,
hvor de havde en Ejendom. Da vi kom til Walnut
var min Søn der med Køretøj for at befordre os
ud til Farmen. Efter den lange Fraværelse var det
en stor Glæde at finde al Ting paa Farmen i god
Orden. Høsten havde været meget god, af hvad
der var høstet; Majsens, der udgjorde den største
Part af Avlen stod omtrent uberørt; det er sjæl-
dent, at Høsten af den Slags bliver begyndt, førend
Frosten har taget godt fat. Men den lod nu heller

ikke længe vente paa sig, det begyndte straks at klemme paa, og med det samme er man inde i en virkelig travl Tid; thi det gælder meget om at blive færdig med Majsen, førend der falder ret megen Sne. Men med det kolde Vejr vilde Tanken uvilkaarlig gaa tilbage til Dakota. Jeg kunde ikke lade være med at gøre en Sammenligning; her havde vi gode Bygninger, baade for Folk og Fæ, og hvad Mangler der kunde være, kunde afhjælpes uden stort Besvær. Men mest var det Mangel paa Skov i Dakota, der i Vintertiden viste sig afskrækkende; thi saa forunderligt som det end lyder, saa havde Folk kun Hø og Halm til Brænde. Dermed maatte de koge, bage og opvarme Huset. I de to første Tilfælde kunde det godt gaa. Men at holde Stuen varm, naar Kulden var mange Grader under Frysepunktet, var ikke saa lige en Sag. Høet var mest brugt som Brænde, men for at det ikke skulde blusse op og brænde alt for hastigt, saa maatte det snoes eller tvistes for at give det Soliditet og for at gøre dette hurtig og godt, behøvedes et vist Træk og en Del Øvelse. Førend jeg forlod Dakota, havde jeg allerede opnaaet nogen Færdighed i at tviste Hø, men følte alligevel, at vi her i Jowa kunde benytte mere faste Stoffer som Brænde, og dette i Forening med andre Ting kunde godt faa mig til at fortryde mit Løfte om at sælge her for at komme til at bo i Dakota. Jeg skal ærlig tilstaa, at i de fleste Tilfælde som det var med mig saaledes var det med mange andre. Begærlighed efter at faa meget og billig Land var det Motiv, der gjorde, at Regeringslandet blev meget hurtig optaget. Men sørgeligt var det for enkelte Familier, der af én eller anden Grund blev tvungen til at overvintre i det

ny Præriekontri. Førend der kom Jernbane, der kunde tilføre Brændselsmaterialier, maatte de stole paa Høet, og der kan komme Tider Midtvinter, at Kulden er forfærdelig streng. Dette var Aarsag til, at de fleste af Kolonisterne vilde forsvinde, førend den haarde Vinter begyndte, og atter komme tilbage om Foraaret. Heldigvis skete der stor Forandring, naar Jernbanen blev bygget. Alligevel kunde det ske, at enkelte Familier blev ladte tilbage for 2 à 3 Vintere. Jeg skal her fortælle om en Familie. Det kom mig til Kundskab efter Konens egen Beskrivelse i et af Howards Ugeblade. Familiens Navn var Best, og bestod af Mand, Kone og to smaa Dreng. Baade Manden og Hustruen var akademisk uddannet. De kom fra New-York og blandt andre Kostbarheder havde de medbragt et Piano. Mrs. Best fortæller, at Mr. Best havde faaet Ansættelse ved en Skole i den sydlige Del af Dakota, og jeg og vore to smaa Dreng var alene tilbage i Jordhuset. Der kunde gaa baade Uger og Maaneder uden at vi saa Mennesker, derimod var det ikke sjældent at se vilde Dyr. Omtrent hver Dag kunde vi se Cayotes (en Slags Ulve) strejfe over Prærierne. Der var en stor Dam tæt ved Huset, hvor der for en længere Tid var god Skøjteløbning og vi tog vor Motion der daglig, Drengene med at indfange mig. Paa den Maade gik det, indtil Sneen kom, da maatte de smaa Kælker tages i Brug. Naar det traf med Uvejr, legede vi i Huset, jeg kom derved til at erindre alle de Lege, jeg havde lært i mine Barndomsaar. Paa den Maade forsvandt Tiden, indtil Mr. Best kom tilbage for at begynde For-aarsarbejdet paa Farmen. Jeg har aldrig tilbragt en hel Vinter i Dakota, følgelig kan jeg ikke af

egen Erfaring fortælle, til hvilken Yderlighed Kulden kunde naa. Men jeg har hørt mangan drøj Historie fortalt af andre. Man kunde i Dakota, saavel som andre Steder, finde Folk af yderst forskellig Mening. Saaledes hørte jeg en Mand fortælle: Der er kun en Maade paa at overvintre i Dakota, hvis Folk vil tænke at undgaa at fryse til Døde, de maa da bygge deres Huse i Jorden saavel som Staldene til Kreaturerne. Og en Tunnel maa der bygges fra Huset til Stalden; thi i et Nu kan der komme en Blizzar, (en Hvirvelvind af Sne) og et Menneske risikerer at sætte Livet til, skal det blive tvunget til at gaa imellem Hus og Stald.

En anden Mand, der havde taget sig en Tur igennem Dakota, vidste intet bedre end at gøre alt latterligt. Blandt andet fortalte han, hvormeget han end havde rejst, havde han ikke før nu truffet paa, hvor det var Skik at brænde Høet og stakke Efteraarspløjningen. Det var naturligvis Jordhusene han lignede med Stakker.

Med alt det, der kunde siges baade med Ret og Uret, saa var Folk meget begærlige efter Landet i Dakota. Det næste Foraar var der ikke mindre end 3 fuldriggede Prærie-Schoonerts, der startede sammen fra Cuppys Grove, og Mr. Smith var allerede gaaet forud. Saaledes kunde vi undertiden se Rækker af hvide Vogne, der alle styrede efter at komme til det forjættede Land, og ikke faa førte Kreaturer med til det ny Hjem.

Det første Aar rejste jeg ud mest for den Fornøjelse, som jeg attraaede, i at se et helt nyt Præriekontri, men med megen Uvished om, hvad der kunde gøres i Henseende med at erholde Land. Nu havde jeg opnaaet en Del Kundskab i den

Retning, men dermed ogsaa mange Bekymringer. Til at begynde med var jeg forpligtet til at begynde Arbejde paa mit Homested forinden de 6 Maaneder var udløbne, der var givet en Soldat, der havde deltaget i Borgerkrigen, Frihed til at udeblive fra Landet. Men for at vise, hvor hurtigt Landet bliver optaget, skal jeg anføre, at i de 4 à 5 Maaneder fra den Dag, jeg havde taget de første 160 Acres og indtil at jeg med nogenlunde Ret kunde lægge Beslag paa andre 160 Acres, saa maatte jeg 10 à 12 Mil længere ud. Dette Stykke Vej imellem de to Claims voldte meget Bryderi, da begge skulde passes. Men jeg var ogsaa fuldt bestemt paa at lægge et stort Arbejde i Dakota i de næste 6 Maaneder.

Rejsen fra Jowa hertil havde været meget heldig, men Glæden over at være kommen tilbage, var ikke overdreven stor. Det var lidt vanskeligt at holde Humøret oppe, naar man er gaaet fra et godt Hjem med fuldt op af alle Ting og kommen til en Plads, hvor der manglede alt. En Ting, der laa mig paa Sinde, var det fjollede Løfte, jeg havde givet vor Nabo O. Meara, hvordan skulde jeg komme forbi dette. Men der var intet andet at gøre end gaa lige til dem, og det første Ord, jeg hørte af Mrs. O. Meara var, hvor er din Kone og Børn. Jeg prøvede at gøre en Undskyldning, men det bedrøvede og fortrydelige Ansigt, der mødte mig, blev dybt begravet i mine Erindringer.

Det første, jeg tog fat paa, var at tilsaa min pløjede Jord med Flax Seed (Hørfrø) et Produkt, der betaler sig godt paa nyt Land.

L. P. Christiansen forblev i Jowa, men overlod mig al hans pløjede Land, som jeg tilsaaede med

Havre. Tillige havde jeg medført Frø af forskellige Træsarter, foruden Stiklinger af Vinranker og Bærbuske. Da jeg var færdig med Saaning og Plantning paa min Preemption Claim, havde jeg lige 2 Dage tilbage af min 6 Maaneders Frist. Jeg maatte skyndsomst gøre Forberedelser til at begynde Arbejdet paa min Homestead Claim, og saa godt havde der været holdt Regnskab med min Fraværelse, at da jeg kom med Materialier til at bygge Huset af, var der allerede tilført Stof til et Hus, som var lagt lige op til Linjen (Skellet). Det forsvandt lige saa lydløst, som det var kommen. Jeg fandt aldrig ud af, hvem det var, der saa nøje havde beregnet Tiden, men jeg blev fuldelig forvisset om, at en Dag forlænge Udeblivelse vilde have haft til Følge, at jeg havde mistet Landet. Jeg fik Huset bygget og tillige en Stald til mine to Heste, og nu kunde jeg begynde at brække Land og dermed havde jeg sikkert min Ret til min Homestead Claim, kun at jeg ikke blev forlænge borte derfra. Men jeg maa tilstaa, at jeg følte mere Lyst til at være paa min Preemption, og i den korte Tid, jeg havde været fraværende, var alt sprungen op til nyt Liv. Der blev nu taget fat med fuld Kraft paa at sætte Jernbanen i Stand, den som vi arbejdede paa sidste Efteraar. Det var særlig Broer og Kulverts, der blev bygget, og derpaa fulgte Lægning af Sveller og Jernskinnerne, og straks kunde vi høre Lokomotivets Fløjten, og efter nogle faa Dage susede Togene frem og tilbage paa Banen. De næste Betingelser, der kunde være af stor Betydning for mange, var Bestemmelsen med de mange Stationer, der skulde bygges. Her havde min Nabo Mr. O. Meara Held til at sælge hans Claim 160 Acres. Landmaalere blev straks

sta i fuld Virksomhed med at udlægge Gader og Stræder med passende Byggegrunde. Det var allerede fastslaaet, at her blev Station (Depot), og Byen som skulde komme, fik Navnet Vejlas, og nu kunde det ses, hvorfor Howard ikke fik Banen.

To New Yorker Banker havde en Del Land i dette Nabolag og det var dem, der købte O. Mearas Claim. De ejede nu Landet paa begge Sider af Banen, der var ingen Tvivl om, at de jo havde stor Indflydelse ved Jernbanekompagniet. Saaledes maatte Howard tygge deres Harme i dem, thi der gik de sværeste Rygter om, hvad de to rige Banker kunde og vilde gøre. De skulde snart fremmane en stor By, og det var kun et Tidsspørgsmaal, da Howard vilde pakke sammen og komme over til Vejlas. Men nu blev Howardisterne helt forfærdede, og der blev kaldt sammen til et Møde for at vælge en Komite, der skulde udfærdige et Dokument med Forpligtelser for alle og enhver med deres Navns Underskrift, at de ikke vilde gaa over eller overgive sig. Dette blev gjort, og den næste Dag kom der Lister i Byens Aviser med hver Mands Navn, der havde forpligtet sig til at forblive i Howard. At der ved saadanne Lejligheder sker mange Ting, der kan kaldes naragtig og latterlig, er en given Ting. Jeg skal anføre lidt af, hvad jeg var Øjenvidne til og paa en Maade tog en Part i. Der var nemlig en Hotelejer, der paa den Tid, Navnene blev taget, var fraværende. Om han var fortrydelig ved ikke at se sit Navn paa Listen eller hvad, men han kom over til Vejlas og meldte sig som én, der var villig til at lade sit Hotel flytte over. En Mr. Ritsher, der havde etableret en Forretning i Vejlas, var antagelig bemyndiget til at arbejde for Byens Opkomst,

og til h m meldte Hotelmanden sig. Han blev meget kærlig modtaget, og der blev gjort stor Opvartning for ham og alt syntes at være ordnet til Hotellets Flytning.

Jeg tillige med mange flere blev anmodet om at følge med over Prærierne for at udse og finde den jevneste og korteste Vej at transportere Hotellet paa. Der var stor Forventning i flere Dage, men Hotellet kom ikke, saa maatte der gøres noget for at udfinde Aarsagen. Men da var Manden ikke til at komme i Tale, og dermed var den Plan strandet.

En anden Begivenhed, maaske af mindre Betydning, men som viste, at Howard mente det alvorligt: En Skomagerforretning i Vejlas havde begyndt i et godt dertil indrettet Hus. Men i en eneste Nat var Hus og Skomager bortvejret og blev siden funden i Howard i allerbedste velgaaende. Dette tydede mere paa, at Vejlas Befolkning var nemmere at faa overtalt til at skifte end Howards. Men paa samme Tid opkom der et nyt Projekt, der paa en Maade beroligede Sindene. Det var nemlig Milwaukee St. Paul Jernbanekompagni, der et Par Aar før havde naaet dertil, hvor Howard blev bygget, der havde besluttet at forlænge Banen et halvt Hundrede Mil nærmere Missouri-floden, og det gav Anledning til Spekulation i flere Retninger. Det gav mig en Chance til at sælge noget Land til Banekompagniet. Der var nemlig en lille S , der spærrede Vejen, og af den Grund maatte de bygge Banen ind over mit Land for paa den Maade at komme udenom Søen. Jeg skal her forklare, at Jernbanen har frit Land, saalænge de følger en lige Linie, kaldet Sexions-linen. Men bliver de tvungen til som i nævnte Tilfælde at gaa en Omvej, da maa de betale for

Landet. Jeg blev en Del forundret ved at se, at de var i fuld Arbejde med at maale Banens Linier ud over mit Land uden at nævne et Ord om det til mig. Saa endelig efter en Tid kom der en Agent for at underhandle. Men der blev ikke taget noget Hensyn til, hvad jeg havde at indvende, vilde jeg tage Agentens Bud saa all righth, ellers havde jeg Frihed til at sagsøge Kompagniet. Jeg besluttede at tage imod Tilbudet, der kunde kaldes en god Betaling efter hvad Landet kunde købes for paa denne Tid, men for lidt for den Skade at faa Landet skaaren over i to Dele. Jeg maatte passe ikke at blive forlænge fra mit Homsted og tildels gøre noget Arbejde, men jeg foretrak meget at bo paa min Preemption, og da Arbejdet begyndte paa Banen over mit Land, kunde jeg ikke modstaa Lysten til at være med. Der blev arbejdet lige ved min Dør, og der betaltes god Dagløn.

Saaledes gik Tiden meget hurtig indtil Høsten, da maatte jeg opgive at tjene Penge for at tage fat paa Høstningen.

Det første Aars Avl var meget fordelagtigt for mig. Jeg var heldig med Høsten og Stakning, og jeg fik en Tærskemaskine til at komme lige straks, og derved fik jeg at se, hvad Udbytte jeg havde af Dakotas Jord. Af Flax Seed avledes 15 Bushel pr. Acres, det blev betalt med 1 til 1½ Dollars pr. Bushel. Havre gav 75 Bushel pr. Acres. Jeg avlede baade Kartofler og andre Rodfrugter, der lykkedes godt paa nybrækket Prærie, og jeg havde al Grund til at være fornøjet med mit første Aars Eksperiment.

Nu begyndte ogsaa det kolde Vejr at indfinde sig, mange af Kolonisterne havde forladt Egnen for

at gaa til Pladser, hvor de kunde have mere Komfort i Vintertiden. Der var endnu en lang Tid, førend jeg kunde prove up (faa Papirer fra Landkontoret). Saa efter en Stund bestemte jeg mig for at tage den Risiko at forlade Landet for en to tre Maaneder, stolende paa, at der ingen Claim Jumpers vilde komme i den meget kolde Tid. Skønt jeg havde det godt paa min Farm i Jowa, vilde Tankerne dog flyve til Dakota og foraarsage megen Urolighed, hvorfor jeg allerede de første Dage i Marts begav mig paa Rejsen. Min Søn kørte mig til nærmeste Jernbanestation for pr. Jernbane at tage til Dakota.

Vi havde næsten ingen Sne haft i Jowa denne Vinter, saa at med de første Solskinsdage kunde det se meget foraarsagtigt ud, og jeg havde Haab om, at det var lignende i Dakota. Da jeg kom der, laa der et tyk Lag Sne over det hele, der medførte megen Kulde. Det var derfor ingen stor Glæde at komme tilbage og leve i et Hus, der havde staaet øde for lange Tider, og kun med Hø som Brændsel. Men Hensigten var heller ikke at forblive her længe.

Tiden var kommen, at jeg kunde prove up, nemlig at betale for Landet og faa Papirer paa, at det tilhørte mig. Men det tog lang Tid, førend det kunde komme i Orden, og jeg havde haardt ved at finde mig i at være langt borte fra Naboer, hvorfor jeg ogsaa gjorde flere Udflugter til de omliggende Byer. Men mest yndede jeg at være paa min Preemption, der laa lige op til Vejlas, hvor der nu var begyndt flere Forretninger. Men indtil jeg havde Sikkerhed fra Landkontoret, at mine Papirer var i Orden, turde jeg ikke udeblive fra mit Hjemsted for nogen længere Tid, og maatte desaarsag gøre

flere Rejser imellem mine to Claims, som paa denne Aarstid kunde være meget besværlig. Jeg skal her fortælle lidt om, hvor lunefuld et Fastlands-Klima kan stille sig til Tider. Der var som allerede bemærket et tykt Lag Sne paa Jorden, men paa en eneste Dag forsvandt det. Det havde nemlig fra den tidlige Morgenstund begyndt at blæse op med stærk Vind, og den Luft Blæsten medførte, kom lige fra det stille Hav, og blev kaldt Chinooks. I denne Luft er der saa megen Varme, at hverken Is eller Sne kan modstaa.

Jeg havde i den sidste Tid haft Kost og Logi hos en Købmand i Vejlas og havde i denne Tid faaet Papirerne paa Landet i Orden. Jeg kunde derfor med nogen Bestemthed se hen til den sidste Rejse til mit Homsted for ligesom at tage Afsked, da min Bestemmelse jo var at forlade Dakota og rejse til Jowa.

Jeg var med megen Besværlighed naaet til mit Hus; thi den hurtige Forvandling af Sne til Vand havde paa en Gang omskabt det lave Land til Søer. Men nu var Vinden gaaet om til Nord og Kulden tiltog mere og mere for hver Time der gik. Jeg følte mig meget betænkelig ved at lægge mig til at sove. Jeg holdt god Ild i min lille Kakkellovn til et godt Stykke ud paa Aftenen, men Søvnens trængte nu saa stærk paa, at det var haardt at modstaa. Jeg tænkte maaske jeg kunde holde Varme, naar jeg dækkede mig med alt det Tøj, jeg havde i Huset. Jeg faldt straks i Søvn, men hvorlænge, jeg sov, skal jeg ikke sige, men da jeg vaagnede, kunde jeg ikke røre et Lem; men i min Ængstelse fik jeg Magt til at rulle ud af Sengen, og med det Dump paa Gulvet, fik jeg lidt Førelse i den Haand jeg faldt

paa, og med den begyndte jeg Gnidning af de øvrige Lemmer paa Legemet, og derved naaede jeg saa megen Styrke, at jeg blev i Stand til at tænde Ilden op i Ovn, og jeg var da straks mig selv igen. Imidlertid var det naaet til Daggry. Jeg havde mærket, at Vinden var stærk, men det var først ved at aabne Døren, at jeg fandt ud af, at der rasede en voldsom Blizzard. Det var ikke til at se en Favn fra sig, Sneen hvirvlede, saa Himmel og Jord var i et, og det vilde være en Umulighed at finde til nogen Nabo. Førend Aften havde Vinden omtrent lagt sig, saa jeg kunde med lidt Fortrøstning se den næste Dag i Møde, men jeg maatte alligevel belave mig paa at blive i Huset en Nat mere. Jeg tog et godt Forraad af Hø ind i Huset og tilbragte det meste af Natten med at fyre i min lille Kakkellovn. Men et Uheld mere maatte jeg døje, mit Sukker var sluppen op. Jeg maatte drikke den sorte Kaffe foruden Sukker, og jeg skal sige, at det var meget følelig, da den hede Kaffe var af saa stor Hjælp til at udholde Natten.

Den næste Dag tog jeg Afsked med mit Hjemsted for at gaa direkte til Jowa. Jeg følte stor Tilfredshed med mine ny Besiddelser, som jeg var bleven Ejer af i S.-Dakota, omend jeg havde haft mange Besværligheder og lidt Savn paa mange Omraader.

Paa samme Tid, jeg kom til mit Hjem i Jowa fra Dakota, kom min Hustru tilbage fra Kalifornien med en lille Søn af vor næstældste Datter, der var død efter Nedkomsten af den lille Dreng. Vor Datter havde før hun døde forlangt af hendes Mand Mr. Newton Firebaugh at overgive det nyfødte Barn til hendes Moder. Saasnart vi modtog

Brev desangaaende, begav min Hustru sig paa Rejsen til Kalifornien. Hun kom lykkelig og vel tilbage fra den lange Rejse, skønt hun maatte have med sig vor egen lille Søn, knapt et Aar ældre end vor Datters Barn. Jeg havde nu i tre Aar været Borger i Monroe Township Chelby Co. uden at tage Del i det offentlige, hvad Politik angaar. Grunden paa, at det første Aar var jeg ikke stemmeberettiget og i de næste to Aar var jeg i Dakota paa den Tid, der blev holdt Election (Valgdag). Det fjerde Aar var jeg til Stede og kunde tage Del i Valget. Det forundrede mig meget paa Valgdagen at se paa Stemmesedlerne, at jeg var paa som Kandidat for to Embeder. Og det mere mærkelige, at det var Demokraterne, der havde brugt mit Navn, eftersom jeg altid har været en varm Tilhænger af det republikanske Parti. Mr. John W. Morgen var min Modkandidat til det ene Embede, nemlig Town Clerk, og han besejrede mig med nogle faa Stemmers Majoritet. Det andet Embede, kaldet Road Supervisor, fik jeg, og det har jeg holdt i mange Aar, og jeg tør ogsaa sige med Tilfredshed for mine Townsmænd.

Alt gik i sin naturlige Gænge med at saa og høste, og Avlen var hvert Aar meget god. Men der kom dog et Aar, da Avlen var ualmindelig stor. Jeg har oplevet tre Aar, et i Jowa og to i Wisconsin, at Solskin og Regn har gjort Vejrliget saa gunstigt, at man næsten kunde fristes til at sige, at alt groede til det utrolige.

Noget mærkværdigt oplevede jeg ikke i Jowa, kun det kan jeg sige, at Heden om Sommeren saavel som Kulden om Vinteren kunde naa til en stor Yderlighed.

I 1889 døde min Hustru, der i to a tre Aar havde lidt af en Kræftsvaghed, efter at der var opofret en lille Formue paa hendes Helbredelse. Det sidste Forsøg, der blev gjort for hende, var, at hun kom paa et Institut i Omaha Nebraska, hvor der var et Korps af Læger. De gav os gode Løfter, og vi levede en Tid i gode Forhaabninger. Men desværre viste det sig, at ikke heller der fandt hun Hjælp.

Jeg vedblev med Farming indtil i 1892, da overgav jeg Farmen til mine to ældste Sønner til Deling.

I 1893 kom den store Verdensudstilling i Chikago, og jeg følte stor Lyst til at se denne Begivenhed og med det samme slaa mig løs og gøre en Tur til Danmark. Det vilde da lige blive 40 Aar, siden jeg forlod Fædrelandet.

I Vinteren 1892 og 93 var jeg som sædvanlig beskæftiget med at fede Stude og Svin, der bragte ret gode Priser i dette Foraar. Jeg blev tilbudt en Plads i et Tog, der fulgte Kreaturtoget til Chikago og havde god Lejlighed til at se Omgangsmaaden med fedede Kreaturer paa saa lang en Vej. Jeg blev overbevist om, at en fornuftig Behandling af Dyrene er en væsentlig Faktor for at opnaa det mest fordelagtige Salg. Efter Aflevering af Studene i Kreaturfoldene (Stock Yards), fik jeg Lov til at gennemse Millionær-Slagteren Mr. Swifts Etablissement. Jeg saa med hvilken Lethed et slagtet Dyr kunde transporteres ind i en Fryseafdeling, hvor det hurtigt var stivfrosset og for derfra igen at indføres i Afkølingsvognen. Paa den Maade forsvandt den daglige Slagtning af Tusinder af Dyr ud over den civiliserede Verden. Noget mærkeligt var det, at mere end 60 Skrivere var beskæftiget med Bogføring

paa et eneste Kontor. Der kunde være nok at høre og se i Chikago for lange Tider, men jeg var jo kommen for at se Udstillingen. Og saa en Morgenstund fulgte min Vært mig til en Elevated Railroad (Luft-Jernbane) og ved at bestige mange Trappetrin naaede vi til en Station. Jeg havde kun at vente, til Toget kom, stige ind, og det vilde føre mig til Udstillingen. Det var meget tiltalende at skue ud over den store By fra den ophøjede Luftbane. Men alt blev distanceret, da vi kunde begynde at se den hvide By, som Udstillingsbyen blev kaldt. Indkommen paa Udstillingsgrunden blev jeg meget overrasket ved at høre Toner af Kong Christian stod ved højen Mast. Og ved at se mig om opdager jeg en vældig Skare af Mennesker med et stort Musikkorps marscherende fremad. Jeg sluttede mig til Hoben og fandt ud, at det var i Anledning af at højtidelig holde den danske Grundlovsdag (5te Juni). Programmet blev særdeles godt udført. Der var mange dygtige Talere, deriblandt Pastor Grundtvig, Søn af den store danske Reformator af samme Navn. Et fuldtalligt Musikkorps, der frembragte de yndigste Toner, og et svensk Sangkor sang flere Numre, saa alt i alt blev det en meget vellykket Dag. Den næste Dag, da jeg ønskede at se den hvide By fra Søsiden, gik jeg ombord paa en lille Lystdamper. En Sejltur paa Michigansøen i den yndige Junimorgen, hvor Udstillingsbyen kunde ses i al sin straalende Herlighed, var et overordentlig smukt Skue. Skønt jeg var daglig Gæst i en hel Uge, saa var jeg langt fra i Stand til at gennemse alt det, der var at se. Af Udlandene var England og Tyskland dem, der havde de største Bygninger, hvori der fandtes Maskiner af alle Arter, der for en

ukyndig, som jeg var, gik til det vidunderlige. Af Dyr og Fugle var tilført en Mængde fra alle Verdensdele. Fra Ægypten den store Flodhest (Rhinosceros), fra Kanada det vældige Muledyr og fra Australien et Dyr, der baade var Dyr og Fugl. Det var udrustet med Næb i Form af et Andenæb og havde Svømmefødder. Det lagde Æg, men naar der blev Unger ud af Æggene, saa diede Ungerne Moderen, der paa dette Stade kunde henregnes til Pattedyrene. I det hele taget var alt beregnet paa at fremvise det kunstigste og største, der kunde opdrives paa Jordkloden, f. Eks. den største Kanon fra Krupps Fabrik i Tyskland. Dens Kugler kunde gennembore et Jernpanser, der var en Alen i Tykkelse, og kunde ramme sikkert paa tyve Mil. Et Panserskib, udrustet med alle de moderne og nyeste Krigsmaterialier. Bark af et saa stort Træ fra Kalifornien, at der var bygget et Hus af det, indrettet med alle Nutidens Bekvemmeligheder. Det havde baade elektrisk Belysning og en Elevator. Jeg har nu omtalt nogle faa Genstande af store Ting og føler Lyst til at fortælle lidt om smaa Ting. Der var nemlig en lille Menneskerace, der engang havde levet i Colorado U. S. og var kaldet Cliff Dwellers. Disse Mennesker havde levet i en Bjergegn, som med stor Bekostning var gengivet paa Udstillingsgrunden, og som var meget skuffende lavet. Der kunde tydelig ses, hvordan de lille Dværge havde haft deres Tilværelse. Langt oppe paa Siden af Bjergene havde de udhulet deres Boliger og paa lange Stiger naaede de dertil. En Mængde Skeletter og Kranier kunde ses. Jeg lagde særlig Mærke til et Skelet af en ældre Kvinde, der maalte tre a fire Fod. Og hvor alle Legemsdelene hang sammen.

det gav en god Forestilling af Racens Størrelse. En Mængde Husgeraad forefandtes, meget af det kunstigt tilberedt, som Pottemagervarer. Heller ikke manglede paa Levninger af, hvad de havde brugt til Jagten, saasom Pile og Buer og andet mere.

Fra det Floral Kingdom var der en Samling fra hele Kloden. Men det var særlig de tropiske Frembringelser, der ved kunstige Sammenføjninger, der kunde have en vis Indflydelse paa Nervefølelsen, som kunde faa en til at ønske sig oversat til de Egne, hvor al den Yndighed kom fra. Jeg fik ogsaa Lejlighed til at se Undrer af Skønheder, der eksisterer i Jordens Skød. Det var nemlig en Cave (en underjordisk Hule), men en fuldkommen Reproduktion af en Cave fra en Bjergegn i Dakota. En Cave er altid funden i en Formation af Kalksten. Og maaske i Tusinder af Aar har Vand funden Vej dertil og eftersom Kalksten indeholder en Part af pur Karbonate af Kalk, der er uopløselig i Vand, saa efterlades, hvad der er kaldet Stalatite, der ofte er formet i de mest forunderlige fantastiske Former. Denne Cave, oplyst ved Elektricitet, blev af en saa forunderlig Skønhed, at man let kunde fristes til at tro, at det var noget overnaturligt, der kunde ses.

Endelig følte jeg mig tilfredsstillet med at gøre Besøg til Udstillingen og købte en Billet til Danmark. Jeg var straks færdig til Rejsen, der gik tilbage i samme Retning, hvorfra jeg kom for 40 Aar siden. Men den Forskel i Jernbanebefordring den Gang og nu, er vanskelig at beskrive. Den Gang var der kun haarde Træbænke at sidde paa, nu havde vi de fineste og blødeste Stole at sidde eller ligge i efter Behag.

Paa Vejen til New York blev der gjort et 6

Timers Ophold ved det underfulde Niagara, og jeg havde god Tid til at bese dette verdensberømte Under. Den næste Dags Morgen var vi i New York, og da Dampskibet, jeg skulde med, ikke var færdig til Afgang, førend den næste Dags Eftermiddag, blev der Tid til at se noget af den store Stad. Jeg gik en Tur igennem Fift Avenue, der paa det nærmeste var beboet af Milionærer, der jo nok havde prøvet paa at overgaa hverandre i rige og kunstige Bygninger, der alle bar Vidne om en fin arkitektonisk Smag. Fra Fift Avenue var der ikke langt til Central Park, der nok gælder for at være Byens smukkeste Park. Af Seværdigheder der, kan nævnes General Ulysses Grants Monument og den høje Obelisk, en Foræring fra Ægypten til de forenede Stater. Den store Sten med de forunderlige Indskriptioner havde haft sit Stæde paa Nilflodens Bredder for Tusinder af Aar. Den blev fragtet paa to store dertil byggede Baade og efter lang Tid og under mange Besværligheder blev den landsat i New York. Efter at jeg kom tilbage fra Central Park, blev jeg tiltalt af en Herre, der meget elskværdig opfordrede mig til at tage en større Dreng med mig til Europa. Han kunde se, at de kunde betro Drengen til min Omsorg, om jeg nu vilde gaa med ham og faa Papirer skreven, da de vilde betale mig godt for min Ulejlighed. Paa dette Punkt gjorde jeg Indsigelse, jeg vilde ingen Betaling have, da Drengen kunde være mig til Underhold og Glæde paa Rejsen. Dette Svar syntes ikke at tilfredsstille Herren, der gjorde gældende, at det var en Nødvendighed at have Papirer oprettet imellem os. I dette Tilfælde svarede jeg, saa kunde han gaa med til mit Hotel. Dertil havde han for Øjeblikket ikke Tid, men vilde siden

komme, men jeg saa ham ikke mere. Den næste Dag, da jeg igen gik ud i Byen, havde jeg Opfordring af to forskellige Personer, der ligeledes havde Drengene at sende til Europa. En af de to Herrer trak en 20 Dollars Seddel ud og viste mig og sagde, den skulde jeg have for min Ulejlighed. Men jeg var allerede advaret imod at indlade mig med nogen af den Slags Folk. Min Vært paa Hotellet fortalte, at det ikke var sjældent, at en fremmed blev overtalt til at gaa med en af dem ind i en Bygning i den Tanke, at der skulde skrives Papirer, der havde Banditten Hjælpere, der førte den fremmede længere og længere afsides, indtil han var afskaaret fra Hjælp udefra, og der kunde de i god Mag udplyndre ham. Røveren kunde let smutte ud af en Bagdør til en af de befærdede Gader og ikke en Hund skulde gø af det.

Endelig blev Skibet færdigt til at afgaa, og der var særlig meget at se og forundre sig over langs med den dejlige Kyst, som vi sejlede saa nær, at vi kunde se langt ind over Landet. Men jeg gjorde en Opdagelse, der voldte mig nogen Bekymring, nemlig at Damperen hældede saa meget til en Side, at jeg ikke kunde lade være at spørge Folk, som jeg ansaa for sagkyndige, om Aarsagen. De fortalte mig, at Skibets Ladning var løs Majs, der havde forskudt sig saa meget, at det kunde krænge Dampskibet over. Ved Nattens Ankomst var vi paa Atlanterhavet, og en meget urolig Nat blev det for os. Det stormede, og den gamle Skude blev kastet om paa Bølgerne, som havde det været en Æggeskal. Intet Under, at Passagererne blev søsyge, og alle ventede vistnok med stor Begærlighed efter at se den næste Dag. Men med Daglyset laa der for

Øjet et rædselsfuldt Billede. Jeg har flere Gange været paa Søen og en Gang før paa Atlanterhavet, men aldrig før har jeg set Havet i et saadant Oprør. At se de bjerghøje, fraadende Bølger danse rundt var et frygteligt Skue, men at se dem komme hoppende og springende fra alle Sider og samles for ligesom at drive hinanden op til Skyerne, ja det var et Skue, som ikke lader sig beskrive. Og her i denne Malstrøm var vort eneste Holdepunkt det lille gamle Dampskib »Thingvalla«. Og hvor ubarmhjertigt det blev trakteret viste sig i, at hvert Øjeblik gik der store Styrtesøer over det, og det var nær ved, at Skibet var lige saa meget under Vandet som ovenpaa det, og der var aldeles ikke Tale om at staa oprejst. Saaledes blev Skibet tumlet i to fulde Døgn, den tredie Dags Morgen kom en ældre Mand, nemlig Proviantforvalteren, og meddelte os, at Orkanen nu var i stærk Aftagen, og at Faren var overstaaet. Mens hans Udseende viste, at selv Skibets Mandskab havde haft en drøj Tur. Under denne Hurlumhej var en Passager ubevidst af nogen overgaaet i Evigheden. Han var en af tre Russere, som havde været paa Verdensudstillingen i Chikago og var død om Natten, uden at nogen af hans Kammerater havde mærket noget til det. Der blev straks gjort Forberedelse til hans Begravelse i Havet; der blev efter Omstændighederne gaaet meget højtideligt til Værks. En dansk Præst fra Minnesota, en af Passagerne, holdt en rørende Tale over den afdøde. Efter Talen blev der sunget Salmer, og paa et Vink af Kaptajnen blev Liget, der var indsvøbt i meget Tøj og bunden til Planke, der var sammenføjede og med svær Vægt paa den ene Side, af Skibsfolkene med stor Varsomhed

ført over Skibets Side og forsvandt i Bølgerne. De to af den afdødes Kammerater gjorde straks Forberedelse til at drikke den dødes Gravøl. I en Hast var der uddelt flydende Varer til alle Skibets Passagerer, og de to Russere følte tilsyneladende stor Glæde ved at se Folket modtage og drikke til deres Kammerats Minde.

Som vi kom Europa nærmere, blev Vejrliget mere medgørlig, men alle ventede med Begærlighed efter at se Land. Saa en Morgen ved Solens Opgang blev der raabt Land. Og i en Hast var alle, der var dygtige nok til at være oven Sengen, paa Dækket. Landet, vi kunde se, var ikke mindre end den store Klippe, kaldet Rock-All. At se denne store hvide Sten i klart Solskin rage ud af de store Vande, hvor der intet Land kunde ses, var et virkeligt Særsyn. Rock-All, som vi saa den, kunde med god Grund lignes ved en af de største Kirker eller Katedraler, der er bygget noget Steds paa Jorden. Det var denne Klippe, at Dampskibet »Norge« sønder-sloges paa nogle Aar senere. Vi sejlede endnu en lang Tid, førend vi kunde se Land. Endelig kom det, og det blev ogsaa hilst med vældige Hurraraab af Passagerne. Omtrent paa samme Tid kunde vi se Land paa begge Sider, Skotland paa den ene Side og Hebriderne og Ørkenøerne paa den anden Side. Og med det skønneste stille Sommervejrgled vi nu ind i Nordsøen, hvor Vandet laa saa stille, at man kunde spejle sig i det. Overalt laa der Fiskerskuder, og vi blev hilst med stor Venlighed af dem, vi sejlede forbi. En Dag, da vi sejlede paa Nordsøen, blev der raabt fra Dækket, at nu kunde de se »Amerika«, og alle maatte jo op at se dette Særsyn. Jo, meget rigtigt, der kom virkeligt Damp-

skibet »Amerika«. Et meget stort, hurtigtsejlende Skib, der var købt af Thingvalla-Kompagniet og gjorde sin første Prøvetur. Vi var to tre Dage forudgaaende fra New York, men »Amerika« strøg rask forbi os, og i en meget kort Tid forsvandt det i Horisonten.

Kursen var sat efter Norge, og i Løbet af et Par Dage anløb vi Christianssand. Igen var der en Passager afgaaet ved Døden, som blev bragt ind til Byen for at begraves, og efter et kort Ophold gik det til Christianiafjorden. Udsigten under Opsejlingen til Norges Hovedstad var særdeles smuk. I Christiania blev der Lejlighed til at se mange af Byens Mærkværdigheder. Jeg tillige med flere blev ved en Betjents Vejledning i Stand til at gennemse det kongelige Slot. Der var Værdigenstande og Kostbarheder, der kunde fryde Øjet at se. Men i Virkeligheden mente jeg det uforsvarligt om ikke stor Uretfærdighed at lade saa store Kapitaler ligge begravet til ingen Nytte, da ingen boede paa Slotet. Efter en Nats Ophold gik Vejen tilbage til Skagerak, ind i Kattegat, og omsider saa vi Sjællands Kyst, der blev hilst med stor Glæde, særlig af vi tilbagevendte Amerika-Danske. Jeg gjorde engang Bekendtskab med en britisk Ingeniør, han fortalte, at han havde rejst meget i forskellige Verdensdele, men havde endnu ikke truffet paa noget smukkere eller mere indtagende end Landskabet ved Opsejlingen til København, og hans Ønske var at skaffe sig en Formue, saa han kunde gøre sig et Hjem paa denne smukke Egn. Et Stykke opad Dagen kunde vi se Hovedstaden med dens mange Taarne og Spir. Jeg stod som naglet fast i Beundring af, hvad jeg saa. Men maaske var det den Tanke at

være saa nær min Rejses Maal, at jeg igen skulde se, hvad jeg unægtelig mange Gange havde ønsket at se i mine 40 Aars Fraværelse, der fastholdt mig. En af »Thingvallas« Førere tog saa megen Interesse i at se, at jeg stod saa fordybet i Tanker, at han udpegede meget for mig, der var frembragt i de sidste Aaringer, og en saadan lille Imødekommenhed modtog jeg med Taknemlighed. Endelig var vi naaet til København med dens Folkevrimmel og dens Bulder, en forskellig Verden fra, hvad vi havde oplevet de sidste 14 a 16 Dage, da vi maatte nøjes med det indskrænkede Rum »Thingvalla« kunde byde os. Jeg kunde have stor Lyst til at sige Stop med at skrive, men som jeg nu var tilbage i mit Fødeland og i Virkeligheden følte mig meget oprømt, var jeg fast bestemt paa at høre og se saa meget som muligt i den Tid, jeg var forundt at blive i Danmark. Derfor begyndte jeg straks paa alle de Seværdigheder, Hovedstaden havde at byde paa. Men da en Ugestid var gaaet, begyndte jeg at trættes af Bylivet og tænkte mere paa det landlige, som jo altid har været min Hjertenslyst. Saa for at se Landet tog jeg med Toget fra København. Derved kom jeg over Sjælland og Fyn og saa alt det dejlige Land første Gang. Fra Fredericia tog jeg til Laven Station i Jylland. Jeg havde lovet to unge Mænd i Chikago, Sønner af en Mand ved Silkeborgsøen, at gøre ham et Besøg. Jeg kom derved saa nær Himmelbjerget, at jeg fik Lyst til at se det næst højeste Bjerg paa Kontinentet. Manden tog mig i sin Baad over Søen til Foden af Himmelbjerget, og paa Opgangen af Bjerget kom jeg i Selskab med en Familie fra Aalborg, der meget elskværdigt inviterede mig til et Besøg hos dem. Og

da min Hensigt ogsaa var at se denne By, saa var jeg meget glad ved Indbydelsen. Det var tredie Gang paa Rejsen fra København, at jeg var saa heldig at komme i Følge med Folk, der fandt Behag i at underholde sig med mig. Det syntes at interessere dem meget, hvad jeg kunde fortælle dem om Amerika. En ung Familie, jeg var i Kupe med et langt Stykke Vej over Fyn, følte sig saa interesseret i vor Samtale, at da Tiden kom, at de maatte forlade Toget, beklagede de meget, at vi maatte skilles. Og jeg føler mig overbevist om, at de mente, hvad de sagde. Thi ved Adskillelsen anmodede de mig om at gøre dem et Besøg, og igen efter at de var ude paa Perronen, kom de til det aabne Vindue for at gentage Indbydelsen. Efter en meget fornøjelig Visit paa Himmelbjerget, begav jeg mig paa Rejsen til Hobro, hvor en Broder og Søster af mig boede. Paa Banen dertil var jeg selvanden i Kupe med en velhavende Landmand fra Vendsyssel, en fornuftig og veltalende Mand. Det forkortede Tiden, saa jeg var i Hobro førend ventet. Fra Stationen tog jeg med Vogn til min Broders Bopæl og dermed var en meget fornøjelig Rejse igennem Landet bragt til Ende. Da nogle Dage var gaaet med at bese Hobro og Omegn, gik Turen til Aalborg. Det store Dyrskue blev holdt i disse Dage, og jeg fik der Lejlighed til at gøre Bekendtskab med mange af mine fordums Bekendte til stor Glæde for mig. Men med Bedrøvelse hørte jeg om flere af mine Ungdomsvenner, der var døde og borte, skønt jeg havde ønsket og glædet mig til at se dem i Live. Fra Aalborg gik Rejsen til Nørre Kongerslev, den By, der nærmest af mig kunde betragtes som mit Fødehjem. Jeg blev kærligt modtaget i

alle de Hjem, jeg besøgte. Jeg glædede mig meget ved Tanken om at være, hvor mine Børneaar var henrundne. Men Nørre Kongerslev var ikke det samme i Udseende, som da jeg rejste til Amerika. Dog Byen havde unægtelig gjort store Fremskridt, saa tror jeg nok, der var noget, Ønsket havde foretrukket. Jeg erindrede godt, hvor mange Gange i Drømme om Natten at være tilbage paa de gamle Legepladser, men som nu var borte. Og en saadan lille Forskellighed var af stor Betydning for mig, da jeg saa Byen første Gang. Det var glædeligt at se det Opsving, Agerdyrkningen havde taget, at se, hvorledes alt blev beregnet paa at have Jordens Frembringelse omsat til det mindste og mest værdifulde. Og paa den Maade indvandt det største Udbytte paa mindst Bekostning.

Det store forøgede Kreaturhold samt de prægtige Bygninger var særlig glædelig for mig at se. Men ikke mindst glædelig at se var, at Folket interesserede sig meget for Træplantning. Jeg fandt yndig Skov paa Steder, hvor der før var kolde, nøgne Lyngbakker. Tiden gik meget hurtig og fornøjelig, og vi var snart naaet til December Maaned. Jeg begyndte nu for Alvor at tænke paa Tilbagereisen til Amerika, om endog med Bedrøvelse maatte jeg omkring til gode Venner for at sige Farvel, som jeg tænkte for sidste Gang. Rejsen gik nu til Gøteborg i Sverrig og derfra med en Emigrantdamper til New York. Juledag var vi paa Atlanterhavet og Emigranterne blev eftertænkt med ekstra gode Juleretter. Heller ikke blev det forglemt med et stort og pragtfuldt Juletræ. Det hele kom nok uventet for de fleste, hvorfor der blev des større Glæde ved Tanken om, at ogsaa her paa det store Verdenshav

kunde Menneskene erindre det største og bedste, der nogen Sinde er gjort for den faldne Slægt. Nytaarsaften kom vi til New York, men maatte blive Natten over paa Dampskibet, da det sædvanlige Eftersyn ikke kunde foregaa førend den næste Dag. Nytaarsmorgen begyndte med stor Travlhed, da alt maatte gøres færdig, om vi mulig kunde blive først til Inspektion paa Ellis Island. I dette var vi heldig, omendskønt det nok kan kaldes for en Tortur for de fleste at gennemgaa. Folk, der ingen Kendskab har til det engelske Sprog at se dem selv dreven og undertiden puffet ind i et Aflukke og stængt inde. At det kan for dem se farlig ud, er ikke til at nægte. Men det er alt sammen gjort for Emigrantens bedste, thi uden disse Forholdsregler vilde det næsten være umuligt at faa dem overført til de forskellige Jernbaner, som deres Billetter lyder paa, og Emigranten undgaar at falde i Hænderne paa samvittighedsløse Svindlere. Vi blev færdige den samme Dag og kunde tiltræde Rejsen til Chikago, hvortil vi ankom efter godt et Par Døgns Rejse, og blev modtaget af Agenter, der med Heste og Vogne førte os til den Station, hvorfra vi skulde afgaa til de Steder, som Billetten lød paa. Saa vel var der sørget for Emigranterne, at de rolig kunde overgive sig i Agenternes Hænder og sikkert naa Bestemmelsesstedet.

Efter syv Maaneders Fraværelse var jeg tilbage i mit Hjem i Jowa og kunde fortælle Naboer og Venner om mine Oplevelser i den forløbne Tid. En Dag, jeg var i Harlan, traf jeg Mr. Brown, Redaktør af »Harlan Republican». Han lod forundret, at han ikke havde set mig i saa lang Tid. Jeg fortalte om min Rejse til Danmark og om de store

Fremskridt, Landet havde gjort i de Aar, jeg havde boet i Amerika. Den næste Dag havde Bladet en hel Spalte, der fortalte om min Danmarksrejse og den Lovprisning, jeg havde givet mit Fødelands Opkomst og Fremgang.
